

GYMNÁZIUM
JAROSLAVA ŽÁKA
Jaroměř

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ČÁST PRO NIŽŠÍ GYMNÁZIUM

Jaroměř 1. 9. 2015

Obsah:

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
2	UČEBNÍ OSNOVY VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ	4
2.1	ČESKÝ JAZYK A LITERATURA.....	4
	ANGLICKÝ JAZYK.....	17
	FRANCOUZSKÝ JAZYK.....	25
	NĚMECKÝ JAZYK.....	31
2.2	RUSKÝ JAZYK	38
2.3	ŠPANĚLSKÝ JAZYK.....	44
2.4	MATEMATIKA	49
2.5	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE (IKT).....	62
2.6	DĚJEPIS.....	70
2.7	OBČANSKÁ VÝCHOVA.....	79
2.8	FYZIKA	101
2.9	CHEMIE.....	120
2.10	BIOLOGIE.....	132
2.11	ZEMĚPIS.....	146
2.12	HUDEBNÍ VÝCHOVA.....	154
2.13	VÝTVARNÁ VÝCHOVA	164
2.14	TĚLESNÁ VÝCHOVA	175
3	NEPOVINNÉ PŘEDMĚTY	187
	SBOROVÝ ZPĚV.....	187
	ZÁKLADY OBJEKTIVÉHO PROGRAMOVÁNÍ.....	190
	ZÁKLADY ADMINISTRATIVY.....	194

2 Učební osnovy vyučovacích předmětů

2.1 Český jazyk a literatura

Předmět Český jazyk a literatura realizuje obsah stejnojmenného vzdělávacího oboru, který je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk a literatura je povinný maturitní předmět. Skládá se ze tří složek: jazykové, slohové a literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek prolíná.

Výuka českého jazyka a literatury úzce spolupracuje s dalšími předměty – dějepis, cizí jazyky, výtvarná výchova, hudební výchova, občanská nauka, omezeně též přírodovědné předměty (zeměpis, biologie – tematika životního prostředí).

Hodinová dotace v primě je 5 hodin týdně, v sekundě a tercii 4 hodiny, v kvartě 3 hodiny týdně. V jedné hodině (cvičení) se třída dělí na poloviny. Vyučovací hodiny ve třídě jsou doplněny návštěvami divadelních představení a kulturními exkurzemi do Prahy, dále individuální účastí žáků při přípravě kulturních představení ve škole (Múzování, Pásmo z vlastní tvorby žáků atd.).

Hlavním cílem předmětu je zdokonalení ústního a písemného vyjadřování žáků natolik, aby samostatně řešili jazykové a stylistické úkoly, pohotově, jazykově a věcně správně se vyjadřovali a smysluplně komunicovali. Žáci se učí pracovat s odbornými i uměleckými texty, učí se pracovat s různými jazykovými příručkami a využívat jich. V literární komunikaci si žáci osvojují základy literární kultury, učí se hodnocení literárních děl.

Metody a formy výuky

V hodinách předmětu Český jazyk a literatura používáme následujících metod a forem.

Výuka jazyka

- Vysvětlování učitele – předností je systematický výklad, přesné formulace, logický postup.
- Rozhovor – podstatou dialogu je oboustranná komunikace. Oba partneři (učitel i žák) vznášejí otázky a hledají odpovědi, tedy přemýšlejí, argumentují, obhajují svá řešení či názory.
- Práce s textem – řešení cvičení z učebnice a jiných zdrojů, práce se slovníky.
- Praktické metody – řešení různých typů úloh, slovní i grafické (grafy – stavba věty a souvětí). Tvoření slohových útvarů.
- Didaktické hry – kladem je aktivizace žáků a logické uvažování. Hry se slovy a jejich částmi, kvízy, křížovky, logické úlohy typické pro olympiády z českého jazyka.

Výuka literatury

- Vyprávění učitele – působí osobnost učitele, forma jeho podání, emocionalita, síla výrazu. Jde o příběhy z dějin, báje, zajímavosti ze života autorů, vlastní zážitky a zkušenosti.
- Práce s textem – nejčastější metoda. Interpretace obsahu, hledání a vyjádření smyslu, vnímání výrazu a uměleckých prostředků.
- Rozhovor – oba partneři (učitel a žák) si kladou otázky a hledají odpovědi, argumentují, obhajují své názory.
- Dramatizace – hodí se u bajek, bájí, pohádek i u jiných textů. Režisér (nemusí být nutně učitel) rozdělí role, hledá vhodné „herce“, cvičí se mluva, výslovnost, intonace, podporuje se fantazie a

přemýšlení o charakterech postav.

Formy výuky

Střídá se frontální, skupinová a individuální práce.

Příklad z literatury – práce s textem: první skupina tvoří osnovu, druhá skupina charakterizuje postavy, pojmenovává vlastnosti, třetí skupina hledá umělecké prostředky. Pak si výsledky své práce vzájemně sdělí.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- podporovat u žáků rozvoj logického myšlení: v mluvnici analogie s cizími jazyky, práce s příručkami – slovníkem a pravidly, aktivní vyhledávání a vyhodnocení informací
- během studia mají žáci možnost zapojit se do příprav školních akademií, do soutěží jazykových, literárních a novinářských
- žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů při zpracování referátů

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- žáci se učí řešit logické problémy především v syntaxi, v lexikologii (homonymita, mnohoznačnost) a v oblasti tvoření slov
- žáci se učí analýze textu, schopnosti charakterizovat umělecký text (přetlumočit kultivovaně a s pochopením smyslu; vnímat, pojmenovat a ve vlastním vyjadřování – zejména ve slohu – používat obrazných prostředků)
- žáci se učí chápat odborný text – např. v mluvnici zadání cvičení

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- žáci dostávají prostor pro vyjádření a obhajobu vlastních názorů – formou písemnou i ústní
- rozvíjet schopnost argumentovat a diskutovat, formulovat názory

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- žáci se prostřednictvím literárních děl, návštěv filmových a divadelních představení seznamují se současným i minulým životem, učí se zaujímat odpovědné postoje k otázkám sociálním, kulturním, ekonomickým i ekologickým
- žáci jsou vedeni k toleranci, otevřenosti a k pozitivnímu vnímání jiných kulturních a morálních hodnot

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k využití získaných znalostí
- rozvíjet pozitivní vztah žáků k mateřskému jazyku

- vést žáky k dramatizaci textu, k uměleckému přednesu

Příspěvek předmětu Český jazyk a literatura k průřezovým tématům

PRIMA

Sociální výchova, především morální

- v bajkách (Krylov, La Fontaine, Suchý, Werich)
vlastnosti jako chamtivost (O nenasytném vlkovi), vítězství síly (Vlk a beránek), hloupost a závist (Orel a slepice), udavačství a trest (Lev, vlk a lišák), strach z moci a vzpoura (Lev a notes), o prospěchu ze vztahu (Sup a žluva)
- v baladách (Erben, Čelakovský, Neruda, Wolker)
obecně mravní témata – u Erbena – provinění jako nezřízená touha po bohatství, loupež, vražda, sebevražda, rouhání, neuposlechnutí různých varování, zloba na dítě, žárlivost, závist, nevěra. Pojetí trestu a odpuštění.
sociální témata chudoby a sociální spravedlnosti – u Wolker
sociální vztahy v rodině – vztah ke starým lidem – u Nerudy
- Karel Čapek – povídka Sběrka známek – o vztazích v rodině, o povinnosti, o názoru na chudé

Výchova demokratického občana

- v bloku satiry (výběr z Havlíčkových epigramů)
- bajka Jacquese Préverta – Nespokojený dromedár
- téma školy (Macourek, Poláček, Žák, Kurt David, Rosten, Křest'an, Aškenazy)
škola a vzdělávání je krásné dobrodružství
- o věcech nutných a zároveň krásných
- o vztazích mezi učiteli a žáky, mezi rodiči a potomky, o autoritě, o pravdě a lži, o úctě, o statečnosti přiznat se k podvůdku, ke lži, o věčném uctívém souboji mezi „študáky a kantory“

Multikulturní výchova

- bajka Jacquese Préverta: Nespokojený dromedár (kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ)
- science fiction – Ray Bradbury: Srpen 2026 (o míru, smíru nebo spíše o tom, co se stane, když se lidstvo nedohodne na míru a koexistenci)
- písňové texty o míru, koexistenci – Suchý, Nohavica

Environmentální výchova

Ray Bradbury: Srpen 2026 (o vztahu člověka a prostředí, problémy civilizace)

Mediální výchova

- kritické čtení a vnímání – týká se každého textu (jeho kritická interpretace po obsahové stránce)

- vztah mediálního sdělení a reality – seznámení s obraznými uměleckými prostředky

SEKUNDA

Na materiálu řeckých bájí od Eduarda Petišky se lze věnovat těmto průřezovým tématům:

Osobnostní, obzvláště morální výchova

Různé kladné a záporné vlastnosti a činy bohů, hrdinů, králů, vojevůdců a důsledky těchto vlastností a činů

Výchova demokratického občana

V mýtech je řada příkladů autokratů, despotů a tyranů a řada vzpour proti nim – příklad za všechny – Prométheus – symbol vzdoru a vzpoury po celá tisíciletí. Úvaha o poslušnosti – neposlušnost nemusí být špatná vlastnost. Něco jiného je (ne)poučitelnost.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

„Jsme Evropané“ – antická kultura je základem evropské kultury (především antické Řecko je kolébkou evropské demokracie, filozofie, umění)

Další texty poskytují materiál k těmto průřezovým tématům:

Environmentální výchova – materiál nabízejí texty od Jiřího Marka, Jaromíra Tomečka, Oty Pavla, Erika Knighta, Marie Kubátové aj.

Sociální a osobnostní výchova

Sociální problémy v rodině, rozvod, alkoholismus, zanedbané děti, kruté vztahy mezi dětmi ve třídě – Jaromíra Kolárová, drogy – Radek John, pubertální sebevědomí, zkušenosti a ztroskotání – Josef Kainar

Mediální výchova

Kritická interpretace každého textu po stránce obsahu a formy

TERCIE

Na materiálu parafráze Starého zákona od Ivana Olbrachta se lze věnovat těmto průřezovým tématům:

Osobností, obzvláště morální výchova

Příklady různých kladných a záporných vlastností a činů postav; mravní hodnocení je velmi sporné, neboť Starý zákon je plný msty, krve, pro nás neodůvodnitelných obětí, plný zrad či slepé poslušnosti, protekční pomoci apod. Četbu Biblických příběhů doplňujeme kontroverzní knížkou Vladimíry Juránkové: Tak to v Bibli není. Leckdy může být přijatelným závěrem pouze konstatování, že Hospodinovy činy nám nepřísluší hodnotit.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

„Jsme Evropané“ – žijeme v křesťanském prostoru. Orientace v kořenech židovství, z něhož pak vzešlo křesťanství, je základním předpokladem k pochopení historických a kulturních kořenů celé Evropy. Tyto kořeny jsou nám všem v Evropě společné.

Multikulturní výchova

Etnický původ – Židé jsou Semité, my Indoevropané. Seznamujeme se stručně s dějinami Židů během středověku a novověku, se vztahem této etnické a náboženské menšiny k většinovému = indoevropskému a křesťanskému obyvatelstvu. Příčiny a důsledky antisemitismu. Jistá orientace v židovských svátcích a rituálech.

Mediální výchova

Kritická interpretace každého textu po stránce obsahu a formy.

Dále probíráme systematicky teorii literatury. Témata a materiál k nim lze využít především pro mediální výchovu.

Učíme se systematickému rozboru literárního textu (témata, motivy, ideje, jazykové prostředky, kompozice textu).

Učivo o ústní lidové slovesnosti nabízí materiál pro tato průřezová témata:

Osobnostní, morální výchova

V pohádkách – naivní etika, v pověstech, bajkách, příslovích

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Lidová slovesnost má kořeny všeobecně lidské, nám všem společné. Obzvláště pohádky a bajky mají mezinárodní charakter. Také přísloví mají své analogie v různých jazycích.

Multikulturní výchova

Základní lidské vztahy a mravní vlastnosti neznají etnické hranice

Dopravní výchova

Jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích (žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, informace, ...).

KVARTA

Výchova demokratického občana

Vynález písma (a obzvláště později knihtisku) přispěl k demokratizaci (= k dostupnosti, k dosažitelnosti) vzdělání; znalost písma (= vzdělání) pak umožnilo účast na rozhodování a na řízení společnosti, státu.

Vzorem pro občanskou společnost a demokracii jako formu vlády je uspořádání řecké společnosti – vrcholem je období Periklových Athén. V Římě pak svár demokratických snah s despotickými císaři – odraz v rétorice, ve filozofii.

Později pojem demokratizace ve středověké literatuře staročeské.

Multikulturní výchova

Vzniklo mnoho druhů písem v různých oblastech zeměkoule – nezávisle na sobě.

V bloku kultury starověkých národů poznáváme nejrůznější etnika, náboženství, písma, zvyky, názory, rituály – každá kultura má své místo a svoji hodnotu – v toleranci a koexistenci s kulturami jinými. Nemusíme se s cizími kulturami ztotožňovat, ale tolerujeme je a snažíme se je chápat.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Především v bloku antické kultury. Antika je zdrojem evropské kultury, vzdělanosti, politiky, demokracie, filozofie. V ní leží počátky divadla a také sportu (olympiád). Antika je věčnou inspirací v architektuře a ve výtvarném umění. V předmětu Český jazyk a literatura probíráme dějiny kultury v širokých souvislostech historických, filozofických a výtvarných.

Osobnostní výchova, zvláště mravní a sociální

Antické eposy, bajky, dramata – většinou vycházejí z mytologie – válečné hrdinství, vztah k vlasti, k rodině, věrnost (Penelope), odvaha, čest (v bojích, ve sportu).

Sociální satiry ve staročeské literatuře 14. století.

Mediální výchova

Kritická interpretace každého textu po stránce obsahu a formy.

Dopravní výchova

Jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích (žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, informace, ...).

Vysvětlí souvislosti celkového chování člověka, sounáležitosti a spolupráce v dopravních situacích pro uchování zdraví a života svojí osoby i druhých.

Očekávané výstupy z předmětu Český jazyk a literatura

Jazyk

- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami – od primy – všechny ročníky
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci – od primy
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí – od primy
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí – syntax – od primy postupně
- rozlišuje spisovný jazyk, obecnou češtinu a nářečí – citem od primy, odborně přesně od tercií
- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova – od primy, odborně přesně od tercií
- rozlišuje a příklady v textu dokládá způsoby obohacování slovní zásoby, zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování – od primy, systematicky v tercií

- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace – neboli: co se v jazykové výchově naučil, aplikuje ve slohu a komunikaci – ve všech ročnících

Sloh a komunikace

- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní – ve všech ročnících
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, odlišuje spisovný a nespisovný projev, vhodně užívá jazykových prostředků vzhledem ke svému komunikačnímu záměru – všechny ročníky, obzvláště tercie a kvarta – vrstvy českého jazyka, funkční styly, forma mluvená a psaná
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i nonverbálních prostředků řeči
- zapojuje se do diskuse, ctí pravidla dialogu
- využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří osnovu a výpisky, připraví a přednese referát – postupně od sekundy
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj – publicistický styl – tercie a kvarta

Literatura

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje kompozici a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla – od primy
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora – od tercie
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo – kdykoli – podle aktuální příležitosti
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém nebo filmovém umění – kdykoli – podle aktuální příležitosti
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie – souvislost se slohovou výchovou
- rozlišuje základní literární druhy a druhové formy, porovná jejich znaky – postupně od primy, systematicky v tercii – teorie literatury
- vyhledává informace – od primy – internet, různé katalogy, orientace v knihovně

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Jazyk		
aplikuje pravidla pravopisu v písemném projevu	pravopis	
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu a se Slovníkem spisovného jazyka českého	práce s jazykovými příručkami	
využívá příruček k ověření pravopisu, k určení obtížnějších slovních druhů a typu skloňování		
umí bezpečně určit mluvnické kategorie, chápe důležitost přesnosti a systému jazyka, chápe nutnost vyjadřovat se čistě (ne, jak se běžně mluví)	gramatické kategorie jmen a sloves (kromě vidu a rodu) – opakování a systemizace poznatků ze základní školy	
správně třídí slovní druhy, umí určit jejich mluvnické kategorie, odlišuje spisovné tvary od hovorových a obecných zvyklostí a uvědomuje si (ne) vhodnost jejich použití při různých příležitostech	morfologie – podstatná a přídavná jména, zájmena a číslovky	stálá souvislost s cizími jazyky, terminologie a logika jazyka je obecně platná
rozpozná jednotlivé větné členy tak, že se na ně správně ptá	syntax – větné členy, transformace ve větu jednoduchou v jednoduchých případech	
provede graficky rozbor věty jednoduché – chápe vztahy mezi slovy ve větě, toto využívá v praxi – staví slovosledně správně větu		
chápe souvislosti původu slov – odliší slova homonymní a mnohoznačná	lexikologie – tvoření slov, homonymní slova a kořeny slov, slova mnohoznačná, antonyma, synonyma	
rozpozná jednotlivé morfémy – toto využívá v pravopisu, při rozdělování slov		
rozpozná slova příbuzná		
Sloh a komunikace		
sestaví osnovu, chápe gradaci děje, umí příběh pointovat, používá obrazných prostředků, staví čistě větu	vypravování	
sestaví osnovu, uvědomuje si systematickosti popisu, rozlišuje druhy popisu a podle toho volí vhodné výrazové prostředky	popis	VV

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>sestaví samostatně krátké útvary informačního slohového postupu, umí napsat sdělení, poděkovat, pozvat, popřát apod.</p> <p>diskutuje, hodnotí cvičné slohové úkoly spolužáků, hledá klady a nedostatky, odlišuje spisovný a nespisovný projev, vhodnost a sílu výrazových prostředků</p> <p>sám kultivovaně přednese své práce, využívá verbálních i nonverbálních prostředků projevu</p>	<p>zpráva, oznámení, dopis, pozdrav</p> <p>týká se všech probíraných slohových útvarů</p>	ET
Literatura		
hodnotí morální vlastnosti postav	bajky	OSV – morální rozvoj, VDO, MuV, ET
výrazně čte text, zvláště dialogy postav		
pokouší se text drammatizovat		
hodnotí činy postav, zaujímá stanovisko k vině a trestu	balady	OSV – výchova sociální a morální
v sociálních baladách vnímá společenská témata: chudobu, vztah ke starým lidem, touhu po sociální spravedlnosti		ET
uvědomuje si sílu a působivost kritického humoru	satira	VDO
uvědomuje si nebezpečí budoucího vývoje světa, důležitost míru a smíru, důležitost péče o životní prostředí	science fiction	EV, MuV
uvědomuje si nutnost i krásu vzdělávání, přemýšlí o vztazích mezi učiteli a žáky, mezi spolužáky, mezi rodiči a potomky	texty s tematikou školy	<p>OSV – výchova sociální a morální</p> <p>VDO, ET</p> <p>MeV – učí se kritické interpretaci textů, vyhledává obrazné prostředky, učí se vnímat eleganci vyjadřování, diskutuje</p>

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Jazyk		
aplikuje pravidla pravopisu	pravopis	
chápe terminologii sloves, používá vhodně slovesných způsobů v různých druzích vět, uvědomuje si důležitost vidu a možnosti stylového využití slovesného rodu	morfologie – slovesa – nové kategorie: vid a rod	stálá souvislost s cizími jazyky, terminologie a logika jazyka je obecně platná
rozpozná neohebné slovní druhy, v obtížnějších případech využívá slovníku	neohebné slovní druhy	
rozliší větu hlavní a větu vedlejší tak, že se správně ptá	syntax: věta jednočlenná a dvojčlenná, věta jednoduchá a souvětí, druhy vedlejších vět, interpunkce	
odpovědí zjistí druh vedlejší věty		
dokáže transformovat vedlejší větu ve větný člen a opačně		
rozpoznání vět aplikuje na psaní interpunkce		
Sloh a komunikace		
rozliší vnější a vnitřní charakteristiku, vystihne vlastnosti reálných lidí nebo literárních postav, vytvoří osnovu a vytvoří charakteristiku	charakteristika	
vnímá atmosféru, případně symboliku uměleckého díla, volí obrazné prostředky, sestaví osnovu, pěstuje smysl pro systematickosti popisu, zamýšlí se nad smyslem uměleckého díla a autorovým záměrem	umělecký popis (obrazu)	VV
pěstuje kultivovanost projevu a cit pro vhodnost prostředků, uvědomuje si důležitost umění veřejně vystoupit – gesta, mimika, výslovnost, tempo řeči, pauzy, důležitost kompozice projevu	mluvní cvičení, referát	
Literatura		
hodnotí vlastnosti a činy postav, rozpozná chování autokratické a demokratické, uvědomuje si důležitost znát antickou kulturu, neboť z ní vzešla celá kultura evropská	mýtus, řecká mytologie	OSV, ET – výchova osobnostní, morální, VDO, VMEGS D, VV, OV
učí se kriticky interpretovat text po stránce obsahové i formální umí charakterizovat povídku, umí pojmenovat téma, motivy, ideje	povídky, lyrické a epické básně s tematikou environmentální, sociální – problematika zanedbaných dětí, drog, složitého období puberty	OSV, EV

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Jazyk		
rozpozná větu hlavní a větu vedlejší, dokáže logicky určit souřadné vztahy mezi dvěma větami hlavními, mezi dvěma stejnými větami vedlejšími a mezi prvky několikanásobného větného členu	syntax – souřadné vztahy, složité souvětí	stálá souvislost s cizími jazyky, terminologie a logika jazyka je obecně platná
aplikuje vědomosti o souvětí na pravopis, obzvláště na interpunkci, a na aktivní tvoření souvětí k vyjádření složitějších myšlenek		
rozpozná syntaktické chyby a opraví je	nepravidelnosti větné stavby – elipsy, polovětné vazby	
	syntaktické chyby – zeugma, anakolut, kontaminace	
utvoří a používá méně knižní tvary přechodníků	morfologie – přechodníky – souvislost s polovětnými vazbami	
rozšiřuje si slovní zásobu, uvědomuje si přejímky z cizích jazyků	lexikologie: způsoby obohacování slovní zásoby – tvoření slov, přenášení významu	
chápe logiku přenášení významů – lexikální metafory – slova mnohoznačná		
uvědomuje si (ne)vhodnost používání slov a tvarů z různých vrstev jazyka	vrstvy českého jazyka	
rozlišuje slohové postupy a funkci textu	stylistika: stylistické hodnocení slov (kritéria)	
aktivně umí napsat požadovaný útvar na dané téma – příslušným postupem (kočka – popis, vypravování, zpráva, oznámení, výklad, úvaha)	funkční styly, slohové postupy a útvary	
Sloh a komunikace		
seznámí se s tzv. strukturovaným životopisem a také se životopisem uměleckým – pokusí se obojí napsat	životopis	
čte přiměřeně odborný text s porozuměním, vyhledává hlavní myšlenky, formuluje osnovu a výpisky	osnova a výpisky	
rozlišuje výkladový (= racionální, objektivní) postup a úvahový (= subjektivní, racionální + emocionální) postup, rozlišuje logický postup induktivní a deduktivní	výklad a úvaha	
umí přednést projev před třídou, vyjadřuje se kultivovaně, pěstuje eleganci vystupování a mluvy	řečnictví	DV – dopravní výchova
Literatura		

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
hodnotí vlastnosti a činy postav, zná úsloví pocházející z bible a umí je vysvětlit, chápe biblickou symboliku, uvědomuje si židovské a křesťanské kořeny evropské kultury, učí se pochopit židovské etnikum a vnímá tolerantně náboženské a kulturní odlišnosti, zvyky	Bible. Starý zákon – četba Olbrachtovy parafráze – dějiny a kultura židů. Nový zákon – stručná orientace podle některé verze dětské bible	OSV, ET – osobnostní, morální výchova, VMEGS, MuV VV, OV
rozlišuje lyriku a epiku, rozumí stavbě dramatu, zná profese v divadle, kriticky interpretuje obsah literárního díla, hodnotí formu – kompozici a výrazové prostředky (obraznost), vnímá obecně lidské kořeny ústní lidové slovesnosti – bez etnických hranic, hledá a chápe mravní základ a pohádkách, pověstech, příslovích atd.	teorie literatury: literární věda, literární druhy a druhové formy, struktura literárního díla, ústní lidová slovesnost	výchova morální VMEGS, MuV, MeV, ET

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Jazyk		
vyslovuje správně česká i cizí slova, uplatňuje základní ortoepická pravidla, rozumí spodobě znělosti, klade správně přízvuk, logicky frázuje větu, volí přiměřeně tempo řeči	fonologie: spodobá znělosti, ortoepie, prozodické prostředky – využití v teorii verše	
rozumí prozodickým systémům v poezii, aplikuje vědomosti o přízvuku a délce na rozlišení metrických stop ve verši		
chápe hodnotu vynálezu písma, rozumí rozdělení jazyků do skupin příbuzných jazyků, vnímá blízkost jazyků slovanských	vznik a vývoj písma v různých částech světa, rozdělení jazyků	VDO, MuV CJ
chápe pravopis a syntaktické jevy na vyšší úrovni díky své větší zralosti a procvičuje je na obtížnějších příkladech	pravopis – procvičování, upevňování syntax – procvičování, upevňování	
Sloh a komunikace		
prohlubuje schopnosti úvahového slohového postupu, prohlubuje schopnosti kritického hodnocení literárního díla, filmu aj., zajímá se o aktuální témata	útvary publicistického stylu (fejeton, kritika, recenze aj.)	
prohlubuje zkušenosti při veřejném vystupování	řečnictví	DV – dopravní výchova

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Literatura		
rozumí prozodickým systémům, aplikuje vědomosti o přízvuku a délce na rozlišení metrických stop ve verši	teorie verše	
orientuje se v různých náboženstvích, písmech, zvycích, názorech starověkých národů	literatura starověkých národů, Bible	MuV, VMEGS
vnímá tolerantně koexistenci různých kultur		ET
chápe a interpretuje ukázky ze starých památek		
seznamuje se s antickými eposy – hodnotí vlastnosti a činy hrdinů	antika – kultura řecká a římská	výchova osobnostní, mravní, sociální VDO, VMEGS
vnímá sílu řeckého dramatu, jeho orientaci mravní, jeho vznešenost a vliv na publikum		
objevuje souvislosti antického divadla, architektury, výtvarného umění, sportu, rétoriky, politiky a filozofie s těmito jevy v celé evropské historii a v dnešní evropské civilizaci		D, VV, OV
	kultura evropského středověku – románský sloh a gotika, křesťanství, středověké eposy a lyrika	výchova osobnostní, morální
orientuje se v našich nejstarších dějinách, v druzích písma a v soupeření jazyků	počátky kultury na našem území – Velká Morava	D, VV, HV
chápe úlohu křesťanství ve středověku, důležitost samostatných liturgických institucí – politická suverenita	Český stát – období přemyslovských knížat a králů, nástup Lucemburků, románská a gotická kultura	
zná základní literární formy středověku: legendy, velikonoční a vánoční hry, duchovní lyriku, kroniky		
rozumí biblické inspiraci těchto útvarů, orientuje se v pojmech klášter, světec, relikvie, mše, hostie atd.		
vnímá procesy laicizace a demokratizace (od 13. století), chápe jejich logický vznik a rozvoj		
interpretuje ukázky z děl naší nejstarší literatury		
pozná prakticky to, o čem se učil: židovskou historii a rituály, synagogy, románské a gotické památky – architektonické, výtvarné, literární	exkurze do Prahy: Židovské Město, Staré Město, Anežský klášter – galerie, Hrad	D, VV

2.2 Anglický jazyk

Anglický jazyk realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Anglický jazyk, který je součástí oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Vyučovací předmět má časovou dotaci čtyři hodiny týdně v primě, sekundě a tercii, v kvartě jsou to tři hodiny.

Třída se pro výuku dělí na dvě skupiny. Výuka probíhá v jazykové učebně a v kmenových třídách. Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků, čemuž je podřízena i výuka gramatiky. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni se dorozumět s cizincem v běžných situacích a hovořit o jednoduchých tématech. Žáci musí porozumět čtenému a slyšenému textu, který je obsahem slov na jejich jazykové úrovni. Výuka seznamuje žáky s reáliemi anglicky mluvících zemí. Znalost cizího jazyka vede žáky k pochopení jiných kultur, prohlubuje v nich toleranci k nim a je nedílnou součástí komunikace mezi nimi.

Žák má možnost se každoročně zúčastnit studijně poznávacího zájezdu do Velké Británie.

Výuka je založena na modelu britské angličtiny, ale žáci jsou seznamováni i s modelem americké angličtiny.

Využíváme IKT ve výukových aktivitách tam, kde je to přínosné.

Do výchovně vzdělávací činnosti integrujeme IKT jako zdroj informací, pomoc při zpracování dat, při tvorbě seminárních prací, projektů, prezentací apod.

Klademe důraz na komunikační schopnosti.

Využitím IKT podporujeme interakci učitel – žák, žák – žák.

IKT využíváme pro podporu mezipředmětových aktivit.

Metody a formy výuky

Při výuce anglického jazyka využíváme řadu metod a forem výuky. Kromě **výkladu učitele (frontální výuka)**, který vysvětluje logické souvislosti, jsou to:

práce s textem v učebnicích, učebních textech, v elektronických médiích, časopisech (Hello, Bridge, Friedship) nebo textem, který vytvořili sami žáci (výpisky);

rozhovor a diskuze, při které hledáme odpovědi na otázky, vyměňujeme si zkušenosti a názory, učíme se naslouchat a argumentovat;

názorně-demonstrační metody s využitím počítače : film, video v anglickém znění, mapy, grafy, prezentace;

dovednostně-praktické metody: role-play ,napodobování při nácviu cizojazyčné výslovnosti (songs);

aktivizující metody: didaktické hry, řešení modelových situací;

komplexní metody: projektové dny pro celou třídu, project work;

kooperativní výuka: podněcuje žáky ke spolupráci, pomoci, diskuzi, hodnocení;

samostatná práce: vede k přebírání odpovědnosti za výsledky učebního procesu žákem samým.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- podporujeme samostatnost a tvořivost – odhadnout – vyhledat – zeptat se
- žák vyhledává a vyhodnocuje informace a efektivně je využívá v učebním procesu
- klademe důraz na poslech a čtení s porozuměním

- žák chápe jevy v kontextu, propojuje znalosti a vytváří si komplexnější pohled na svět
- zadáváme dětem tvůrčí domácí úkoly – projekty
- žák hodnotí vlastní pokroky (Progress diary)

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- učíme žáky používat metodu brainstorming
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problému
- žák využívá informace z různých zdrojů
- žák vyjádří a obhájí vlastní názor
- žák vyhledá a třídí informace vedoucí k řešení problému

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- žák účinně spolupracuje v rámci skupiny

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k zodpovědnosti za životní prostředí

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- v rámci tematických celků seznamujeme žáky s různými profesemi

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- žák naslouchá ostatním lidem a adekvátně reaguje
- žák se vyjadřuje výstižně a souvisle
- podporujeme různé formy komunikace na mezinárodní úrovni
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky
- učíme žáky nonverbální komunikaci – body language

Příspěvek předmětu Anglický jazyk k průřezovým tématům

ve výuce anglického jazyka na nižším gymnáziu se více či méně prolínají veškerá průřezová témata a jejich tematické okruhy

PRIMA

Osobnostní a sociální výchova

- poznávání lidí, komunikace, sebepoznávání, kreativita, psychohygienu, aplikace jazyka, sociální dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace

Myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova

- kulturní diference

SEKUNDA

Mediální výchova

- tvorba mediálního sdělení

Multikulturní výchova

- lidské vztahy, kulturní diference

Myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznání, kreativita

Výchova demokratického občana

- občanská společnost a škola – tolerance, řád, pravidla

TERCIE

Environmentální výchova

- lidské aktivity a problémy životního prostředí

Myšlení v evropských a globálních souvislostech

- objevujeme Evropu a svět

Dopravní výchova

- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

KVARTA

Multikulturní výchova

- lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

Osobnostní a sociální výchova

- řešení problémů, rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Mediální výchova

- tvorba mediálního sdělení

Dopravní výchova

- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

Prima

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>receptivní řečové dovednosti</i></p> <p>čte nahlas plynule a foneticky správně – s občasným zaváháním texty v učebnici, rozhovory a kreslené příběhy</p> <p>rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích s využitím vizuální opory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpoví na otázky (kdo, kde, kdy, kam, jaký, kolik)</p> <p>rozumí zřetelně a pomalu vyslovované promluvě a konverzaci týkající se každodenního života</p> <p>odvodí pravděpodobný význam slov z kontextu; ve dvojjazyčném slovníku vyhledává neznámá slova, ověří si výslovnost</p>	<p>výslovnost, hláskování, slovní přízvuk, vázání slov</p> <p>tematické okruhy a slovní zásoba</p> <p>rodina a přátelé, osobní údaje, oblečení, sport, škola, předměty, měsíce, dny v týdnu, počasí, nakupování, zvířata a domácí mazlíčci, části těla, zdraví (základní problémy), zvyky a záliby, Halloween, Mikuláš, Vánoce, Valentýn, Velikonoce, jídlo – recept, GB, USA, světadíly, kultura (kino, divadlo, knihy)</p> <p>nahrávky k učebnicím</p> <p>příklady dvojjazyčných slovníků a jejich struktura, zápis výslovnosti</p>	<p>jazykolamy, říkanky, písničky</p> <p>projekty</p> <p>můj život</p> <p>oblíbené zvíře</p> <p>jídlo v ČR</p> <p>ČR geograficky</p> <p>kultura a já</p> <p>ČJ, Př, OV, Z, D</p> <p>OSV, ET – poznávání lidí, komunikace, sebepoznávání, kreativita, psychohygiena, aplikace jazyka, sociální dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace</p>
<p><i>produktivní řečové dovednosti</i></p> <p>sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací:</p> <p>můj den, rodina, můj dům</p> <p>škola, záliby, popis lidí a zvířat, nákupní seznam, recept, důležité události roku u nás a v Británii</p> <p>víkend, výlet, prázdniny, nemoci</p> <p>písemně tvoří a obměňuje gramaticky správně jednoduché věty a krátké texty – blahopřání</p> <p>vyžádá jednoduchou informaci – zeptá se na čas, místo, základní data o jiném člověku, na cenu</p>	<p>gramatické struktury</p> <p>přítomný čas prostý a průběhový (zápor a otázky)</p> <p>člen určitý a neurčitý (základní rozlišení)</p> <p>předložky místa a času</p> <p>vazba there is/there are</p> <p>řadové číslovky, datum, přídavná jména – stupňování, porovnávání (as ... as), předmětný tvar osobních zájmen, výrazy this/that/these/those, použití some/any, minulý čas prostý, vazba going to, have to</p> <p>existencionální, prostorové, časové, kvantitativní a kvalitativní vztahy (kde, kam, kdy, jaký, který, kolik)</p>	<p>VMEGS</p> <p>– Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MuV</p> <p>– kulturní difference, objevujeme Evropu a svět</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>interaktivní řečové dovednosti</i></p> <p>jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích – vyžádá a poskytne jednoduchou informaci (čas, věk, bydliště), pozdraví, omluví se, poděkuje, představí se, poprosí, koupí si jednoduchou věc, vyjádří souhlas/nesouhlas, rozloučí se, popřeje k narozeninám a Vánocům, řekne, že nerozumí, zeptá se na cenu, barvu, požádá o službu, objedná si v restauraci</p>	<p>jednoduchá sdělení:</p> <p>pozdrav</p> <p>přivítání</p> <p>rozloučení</p> <p>představení</p> <p>omluva</p> <p>prosba</p> <p>žádost o informaci</p> <p>souhlas</p> <p>nesouhlas</p> <p>objednání</p>	<p>Dopravní výchova</p>

Sekunda

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>receptivní řečové dovednosti</i></p> <p>čte nahlas plynule a foneticky správně – s občasným zaváháním texty v učebnici a časopise, rozhovory a kreslené příběhy přiměřeného rozsahu</p> <p>rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpoví na otázky (kdo, kde, kdy, kam, jaký, kolik)</p> <p>rozumí zřetelně a pomalu vyslovované promluvě a konverzaci týkající se každodenního života</p> <p>odvodí pravděpodobný význam slov z kontextu; ve dvojjazyčném slovníku vyhledává neznámá slova, ověří si výslovnost</p>	<p>výslovnost, hláskování, slovní přízvuk, vázání slov, jazykolamy</p> <p>tematické okruhy a slovní zásoba: osobní informace, sport, problémy dospívajících lidí, světadily, Londýn, Kanada, New York, mapy, škola</p> <p>nahrávky k učebnicím</p> <p>příklady dvojjazyčných slovníků a jejich struktura, zápis výslovnosti</p>	<p> písničky</p> <p> projekty</p> <p> rodina a rodinný život</p> <p> velkoměsto a život v něm</p> <p> známé osobnosti ČR</p> <p> OV, Z, D</p> <p> OSV – rozvoj schopností poznání, kreativita</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>produktivní řečové dovednosti</i></p> <p>sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s probíranými tematickými okruhy: příběh z minulosti, budoucnosti, popíše vlastní zkušenosti a zážitky, napíše recenzi filmu nebo televizního programu, dle zadané osnovy je schopen napsat esej cca 100 slov</p> <p>písemně tvoří a obměňuje gramaticky správně jednoduché věty a krátké texty</p> <p>stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a konverzace</p> <p>vyžádá jednoduchou informaci – zeptá se na osobní údaje, na cestu</p>	<p>gramatické struktury</p> <p>přítomný čas prostý a průběhový (zápor a otázky)</p> <p>minulý čas prostý a průběhový</p> <p>budoucí will, členy, předpřítomný čas prostý, modální slovesa (must, have to, can, should, číslovky)</p> <p>texty v učebnici, články z časopisů pro nejmladší žáky angličtiny</p>	<p>VMEGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MuV – kulturní diference, objevujeme Evropu a svět, lidské vztahy</p> <p>MeV – tvorba mediálního sdělení</p> <p>VDO, ET – občanská společnost a škola – tolerance, řád. pravidla</p>
<p><i>interaktivní řečové dovednosti</i></p> <p>se jednoduchým způsobem domluví v každodenních situacích: vyžádá a poskytne jednoduchou informaci (čas, věk, bydliště), pozdraví, omluví se, poděkuje, představí se, poprosí, vyjádří souhlas/nesouhlas, rozloučí se, popřeje, řekne, že nerozumí, zeptá se na cenu, barvu, požádá o službu, zdůvodní svůj názor, nabídne službu, přijme, odmítne, vyjádří záměry do budoucna, rozhodnutí, umí poradit</p>	<p>jednoduchá sdělení:</p> <p>oslovení/reakce na oslovení</p> <p>pozdrav</p> <p>přivítání</p> <p>rozloučení</p> <p>představení</p> <p>omluva/reakce na omluvu</p> <p>poděkování</p> <p>blahopřání</p> <p>prosba</p> <p>žádost o informaci/službu</p> <p>souhlas</p> <p>nesouhlas</p> <p>domluva setkání</p> <p>argumentace</p>	<p>Dopravní výchova</p>

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>receptivní řečové dovednosti</i></p> <p>čte nahlas plynule a foneticky správně – s občasným zaváháním texty v učebnici a časopise, rozhovory a kreslené příběhy přiměřeného rozsahu</p> <p>rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpovídi na základní existencionální otázky</p> <p>rozumí zřetelně a pomalu vyslovované promluvě a konverzaci týkající se každodenního života</p> <p>odvodí pravděpodobný význam slov z kontextu; ve dvojjazyčném slovníku vyhledává neznámá slova, ověří si výslovnost a vyhledává ve výkladovém slovníku</p>	<p>výslovnost, samohlásky, souhlásky, diftongy, fonetický přepis, slovní přízvuk, větný přízvuk, podobná slova</p> <p>tematické okruhy a slovní zásoba: osobní údaje, volný čas, popis lidí, zaměstnání, móda, vynálezy, zdravá strava, lidské tělo, péče o zdraví, přátelé, svět, životní prostředí, příroda, počasí, Velká Británie, Austrálie</p> <p>nahrávky k učebnicím</p> <p>příklady výkladových slovníků a jejich struktura</p>	<p>písničky</p> <p>projekty</p> <p>život a problémy mladých lidí v ČR</p> <p>biografie známé osobnosti</p> <p>životní prostředí</p> <p>OV, Z, D, Př</p> <p>EV, ET – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>
<p><i>produktivní řečové dovednosti</i></p> <p>sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s probíranými tematickými okruhy:</p> <p>napiše žádost o zaměstnání, odpoví na e-mail, popíše denní program, seřadí text dle odstavců, dle zadané osnovy napíše esej o rozsahu cca 150 slov</p> <p>písemně tvoří a obměňuje gramaticky správně jednoduché věty a krátké texty</p> <p>stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a konverzace učebnice a přiměřeně obtížného článku v časopise</p>	<p>gramatické struktury</p> <p>přítomné časy, stavová slovesa, předpřítomný čas, minulé časy, modální slovesa v budoucím čase, gerundiální vazby, první kondicionál, pasivum</p> <p>texty v učebnici, články z časopisů pro nejmladší žáky angličtiny</p>	<p>VMEGS</p> <p>– Evropa a svět nás zajímá, poznáváme Evropu a svět</p>
<p><i>interaktivní řečové dovednosti</i></p> <p>jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích</p> <p>zdůvodní svůj výběr, přesvědčí o svém názoru, popíše pocity, vyjádří odmítnutí, popíše zážitky a zkušenosti, vyjádří souhlas a nesouhlas, možnost</p>	<p>jednoduchá sdělení</p> <p>oslovení/reakce na oslovení</p> <p>pozdrav</p> <p>odmítnutí</p> <p>omluva/reakce na omluvu</p> <p>poděkování</p> <p>blahopřání</p> <p>prosba</p> <p>žádost o informaci/službu</p> <p>souhlas</p> <p>nesouhlas</p> <p>argumentace</p>	<p>VMEGS</p> <p>– Evropa a svět nás zajímá, poznáváme Evropu a svět</p> <p>Dopravní výchova</p>

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>Ve slyšeném rozhovoru rozliší údaje účastníků.</p> <p>Rozumí čtenému popisu situace na obrázku</p> <p>Požádá o zopakování otázky, pokud nerozumí</p> <p>Gramaticky správně doplní čtený text vhodnými výrazy</p> <p>Simuluje rozhovor</p> <p>Vyhledá v čteném příběhu specifické informace</p> <p>Rozumí hlavní myšlenku čteného a slyšeného textu</p> <p>Seřadí chronologicky obrázky podle děje přečteného příběhu</p> <p>Popíše minulé události, vzhled a charakter osob, problém.</p> <p>Diskutuje se spolužáky, vyměňuje si názor</p> <p>Rozumí hlavním bodům čteného a slyšeného popisu</p> <p>Ve slyšeném popisu rozliší specifická slova a hledané informace</p> <p>Formuluje rozhodnutí, popíše, jak se cítí</p> <p>Popíše místo, které by rád navštívil</p> <p>Představí svůj názor, prezentuje</p> <p>Formuluje reálné i nereálné představy</p> <p>Z kontextu pochopí význam nové slovní zásoby</p> <p>Gramaticky správně formuluje různé typy otázek</p> <p>Zdůvodňuje, pojmenuje povolání</p> <p>Požádá o něco</p> <p>Diskutuje o pozitivěch a negativěch</p> <p>V poslechu postihne hlavní informace</p> <p>Vysvětlí vlastními slovy význam frázových sloves</p> <p>Vysvětlí význam slov pomocí synonym</p>	<p>Přítomný čas prostý a průběhový</p> <p>Vyjádření libosti a nelibosti</p> <p>Slovní spojení se slovesy hrát, dělat, jít + činnost</p> <p>Místa a jejich vybavení</p> <p>Fonetická abeceda</p> <p>Žádost o objasnění</p> <p>Minulý čas prostý a průběhový</p> <p>Předpřítomný čas</p> <p>Členy</p> <p>Popis osob</p> <p>Vyjádření budoucnosti</p> <p>If clause 1</p> <p>Části města</p> <p>Čas</p> <p>U lékaře</p> <p>Podmiňovací způsob</p> <p>If clause 2</p> <p>Zvratná zájmena</p> <p>Nápisy</p> <p>Slovní přízvuk</p> <p>Tvorba otázky</p> <p>Frázová slovesa</p> <p>Slovní zásoba</p> <p>Média</p> <p>Povolání</p> <p>Formální dopis</p> <p>Trpný rod</p> <p>Slovní zásoba – cestování</p> <p>Nepřímá řeč</p> <p>Nepřímé otázky</p>	<p>Dějepis – Cestovatelé, mořeplavci</p> <p>Multikulturní výchova –</p> <p>ET</p> <p>Biologie</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <p>Projekt – Popis vzdělávacího systému v ČR</p> <p>Zeměpis</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Projekt – Hospodářské regiony ČR, tvorba mapy doplněná texty a obrázky</p> <p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Projekt – Průzkum – volný čas mladých lidí</p> <p>Občanská nauka</p> <p>Dopravní výchova</p>

2.3 Francouzský jazyk

Předmět Francouzský jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Francouzský jazyk je vyučován v tercií a v kvartě, a to vždy s tříhodinovou týdenní dotací. Výuka předmětu probíhá ve skupinách v kmenových třídách, případně v jazykových učebnách. Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků, čemuž je podřízena i výuka gramatiky. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni se dorozumět s cizincem v běžných situacích a hovořit o jednoduchých tématech. Žák musí porozumět čtenému a slyšenému textu, který je obsahem slov na jejich jazykové úrovni.

Metody a formy výuky

Ve vyučovacím procesu využíváme následující metody a formy práce:

Vysvětlování (výklad) učitele, který logickým a systematickým postupem zprostředkovává žákům učivo,

Práce s textem – tato metoda je založená na zpracování textových informací; ve výuce pracujeme s texty v učebnici, na internetu, využíváme další učební texty v časopisech, žáci pracují s texty, které sami vytvořili. Tato metoda posiluje zapamatování prezentovaných informací, zdokonaluje dovednosti žáků využívat textové informace při řešení úloh.

Rozhovor – základem rozhovoru je nácvik komunikace v cizím jazyce, žáci si vyměňují zkušenosti, tvoří otázky a formulují na ně odpovědi, učí se rozhodování, argumentaci a obhajování vlastních názorů, naslouchání názorům jiných a diskuzi.

Rozhovor žáky povzbuzuje k pozornosti a ke spolupráci.

Názorně - demonstrační metody – využíváme učebnicové i jiné ilustrace, mapy, grafy, filmy v originálním znění, vytvořené prezentace

Aktivizující metody – řešení situací

Komplexní metody – projektové dny

Skupinová (kooperativní) výuka – žáci se učí spolupráci mezi sebou při řešení různě náročných problémů a úloh, pomáhají si, učí se hodnotit práci druhého, učí se odpovědnosti za výsledky vlastní i výsledky společné práce

Samostatná práce – žáci se učí odpovědnosti za výsledky učebního procesu žákem samým

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- nabízíme žákům aktivační metody, které je povedou k samostatné práci s dvojjazyčnými slovníky
- učíme práci s chybou
- klademe důraz na poslech a čtení francouzských textů s porozuměním
- vytváříme žákům dostatek komunikačních příležitostí pro používání francouzského jazyka

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- vedeme žáky k porovnávání stavby francouzského, českého a případně i anglického nebo německého jazyka, vyhledávání shod a odlišností
- předkládáme žákům konkrétní situace, k jejichž zvládnutí je nezbytné použití francouzského jazyka

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění francouzsky vedenému rozhovoru a jednoduchým psaným textům.
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli používat nedokonale zvládnutý cizí jazyk
- učíme žáky vyjadřovat své myšlenky ve francouzském jazyce, diskutovat s ostatními a obhajovat své názory

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- navozujeme dostatek situací, které povedou k uvědomění si společných rysů lidí z různého jazykového prostředí
- vytváříme situace, ve kterých si žáci budou uvědomovat potřebu vzájemného respektu a pomoci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- podporujeme práci ve dvojicích nebo ve skupinách při různých činnostech

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- na příkladech z frankofonních zemí vedeme žáky k tomu, aby se snažili vcítit do problémů minorit ve světě i u nás
- diskutujeme se žáky o jejich postojích, pomáháme při problémech

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček pro samostatné studium
- při výuce používáme různé autentické materiály, podporujeme pečlivost a samostatnost

Příspěvek předmětu Francouzský jazyk k průřezovým tématům

TERCIE

Osobnostní a sociální výchova

- poznávání lidí, komunikace, sebepoznávání, osobnostní rozvoj
- (žák se učí popisovat a hodnotit sám sebe a své nejbližší okolí, učí se komunikovat a používat běžné zdvořilostní fráze v nejběžnějších každodenních situacích)

Dopravní výchova

- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

KVARTA**Osobnostní a sociální výchova**

- sociální rozvoj, rozvoj schopnosti poznání
- (žák se učí formulovat a obhajovat své názory, diskutovat, ptát se jiných a zároveň získává poznatky o jiné zemi a kultuře)

Myšlení v globálních a evropských souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět
- (žák získává nové informace o Francii, její kultuře, obyvatelstvu a zvycích a může porovnávat se situací v České republice a dalších státech)

Dopravní výchova

- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	abeceda pravidla výslovnosti a pravopisu	
Rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	pozdravy oslovení, představování poděkování	
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	tvoření otázky, odpovědi pojmenování předmětů	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku, použije složený budoucí čas	gramatické struktury nepravidelná slovesa časování pravidelných sloves v přítomném čase tvoření futur proche časování zvrtných sloves rod a číslo podstatných a přídavných jmen člen určitý a neurčitý	
používá abecední slovník, učebnice a dvojjazyčný slovník	vyhledávání neznámých slov z jednoduchého textu	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů, napíše pozvánku, blahopřání	vyjadřování data a hodin dny v týdnu, roční období osobní údaje rodina a přátelé barvy, třída, škola, můj dům můj pokoj nakupování, počasí zvyky a záliby, zájmy na návštěvě	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti Dopravní výchova
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	poslechová cvičení vyprávění v přítomném čase a v blízké budoucnosti	
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití zákl. gramatických struktur a vět	otázka větný a slovesný zápor předložky à, de přivlastňovací zájmena nesamo- statná základní číslovky 1–1000 výraz il y a stahování členu s předložkami à, de osobní zájmena nesamostatná	Skupinová práce Práce na počíta- čích tvorba prezentací Čj, Ze, On
zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace	výrazy množství souhlas, nesouhlas ukazovací zájmena nesamostatná	

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	změny pravopisu s ohledem na výslovnost čtení – procvičování zápis textu podle diktátu	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	dialog v přítomném čase na každodenní téma žádost, prosba, poděkování	OSV – sociální komunikace
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	znalost a použití rozkazovacího způsobu	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku	časování sloves v přítomném čase a jeho zvláštnosti blízká budoucnost passé composé zvrtná slovesa – tvoření a použití y – tam	
používá abecední slovník, učebnici a dvojjazyčný slovník	práce se slovníkem rozšiřování slovní zásoby vyhledávání informací	
sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů	názvy profesí a činností škola, předměty režim dne, týdne prázdniny, dopravní prostředky orientace ve městě město, dům, byt orientace v prostoru jídlo, nákupy oblečení svátky a tradice, Vánoce nemoc, zdraví, u lékaře	VMEGS – Žijeme v Evropě Dopravní výchova

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	konverzace a reprodukce textu osobní zájmena samostatná řadové číslovky číslovky 101–1 000 000 nepravidelná slovesa dělivý člen vyjádření množství en, de po výrazech množství Slovesa na – ir Postavení přídavných jmen COD, COI Venir de + infinitiv Voir, savoir, venir, pouvoir, Vouloir, devon, ecrire,dire Ne...que, ne...jamais, plus imparfait	Práce na počítači Tvorba prezentací Skupinová práce Konverzační soutěž Čj, Ze, On,IKT
napíše jednoduché sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	omluva, přání, pozvání, sjednání schůzky cestování, nakupování vyprávění v minulosti, v přítomnosti i budoucnosti	
zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace	konverzace s využitím zvládnuté slovní zásoby správné použití gram. struktur vyhledání a správné předání potřebné informace	

2.4 Německý jazyk

Vyučovací předmět Německý jazyk realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk, který je součástí oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vyučuje se na nižším gymnáziu v tercii a kvartě v rozsahu tří vyučovacích hodin týdně. Výuka probíhá ve třídách nebo v jazykové učebně. Žáci mají dále možnost využít příležitostných nabídek k návštěvě německy mluvících zemí (poznávací zájezd do Vídně, výměnný pobyt našich žáků a žáků Gymnasia Martineum v Halberstadtu). Předmět poskytuje jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci německy mluvících zemí, popř. v rámci integrované Evropy. Osvojování německého jazyka pomáhá snižovat jazykové a kulturní bariéry a přispívá k lepší mobilitě žáků jak v jejich osobním životě, tak v jejich budoucím profesním zařazení. Znalost jazyka přispívá k lepšímu vzájemnému porozumění a rozvoji vzájemných vztahů.

Metody a formy výuky

Ve vyučovacím procesu využíváme následující metody a formy práce:

Vysvětlování (výklad) učitele, který logickým a systematickým postupem zprostředkovává žákům učivo,

Práce s textem – tato metoda je založená na zpracování textových informací; ve výuce pracujeme s texty v učebnici, na internetu, využíváme další učební texty v časopisech (Freundschaft), žáci pracují s texty, které sami vytvořili. Tato metoda posiluje zapamatování prezentovaných informací, zdokonaluje dovednosti žáků využívat textové informace při řešení úloh.

Rozhovor – základem rozhovoru je nácvik komunikace v cizím jazyce, žáci si vyměňují zkušenosti, tvoří otázky a formulují na ně odpovědi, učí se rozhodování, argumentaci a obhajování vlastních názorů, naslouchání názorům jiných a diskuzi.

Rozhovor žáky povzbuzuje k pozornosti a ke spolupráci.

Názorně - demonstrační metody – využíváme učebnicové i jiné ilustrace, mapy, grafy, filmy v originálním znění, vytvořené prezentace

Aktivizující metody – řešení situací

Komplexní metody – projektové dny

Skupinová (kooperativní) výuka – žáci se učí spolupráci mezi sebou při řešení různě náročných problémů a úloh, pomáhají si, učí se hodnotit práci druhého, učí se odpovědnosti za výsledky vlastní i výsledky společné práce

Samostatná práce – žáci se učí odpovědnosti za výsledky učebního procesu žákem samým

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- učíme žáky pracovat samostatně a tvořivě ve skupinách, předávat si vzájemně informace, diskutovat a porovnávat výsledky své práce, vyhledávat potřebné informace v literatuře a na internetu
- vedeme žáky k samostatné práci s dvojjazyčnými slovníky, s cizojazyčnými časopisy, klademe důraz na poslech s porozuměním a práci s textem
- vytváříme komunikativní situace pro aktivní využití jazyka v tematických rozhovorech

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- žáci porovnávají stavbu německého a českého jazyka, vyhledávají shody a odlišnosti
- vytváříme konkrétní situace pro aktivní využití německého jazyka
- žáci využívají německého jazyka v diskusi a argumentaci

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme žáky k samostatnému vyjadřování názorů a postřehů, prezentování myšlenek, ke spolupráci při vyučování – překonávání zábran při využívání jazyka, vzájemné předávání informací

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- učíme žáky vzájemnému respektu a toleranci k názorům ostatních lidí, v konkrétních komunikativních situacích je vedeme k prosazování vlastních názorů a respektování názorů odlišných

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k vzájemné pomoci a spolupráci

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k praktickému uplatnění získaných znalostí – cestování, práce s cizojazyčnými materiály (prospekty cestovních kanceláří, aktuální zprávy v časopisech a novinách apod.)
- seznamujeme žáky s využitím cizích jazyků v příslušných profesích

Příspěvek předmětu Německý jazyk k průřezovým tématům**TERCIE****Osobnostní a sociální výchova**

- rozvíjení komunikace, vedení dialogu, informování, odmítání, vzájemné poznávání, utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, zvládání vlastního chování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- styl života v evropských rodinách

Multikulturní výchova

- multikulturalita – specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Dopravní výchova

- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

KVARTA**Osobnostní a sociální výchova**

- mezilidské vztahy, rozvíjení základních dovedností dobré komunikace, vedení dialogu, poznávání lidí, hodnota spolupráce a pomoci, duševní hygiena

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- styl života v evropských rodinách, prohlubování dovedností pro orientaci v evropském prostředí, seberealizace a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru, Evropa a svět nás zajímá

Multikulturní výchova

- vztahy mezi kulturami, jejich vzájemné obohacování, tolerance

Environmentální výchova

- problémy životního prostředí

Mediální výchova

- tvorba mediálního sdělení – tvorba a výběr jazykových prostředků

Dopravní výchova

- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<i>receptivní řečové dovednosti</i> vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	pravidla výslovnosti a pravopisu distinktivní rysy slovní přízvuk melodie věty fonetická cvičení	OSV, sociál. rozvoj – komunikace mezilid. vztahy
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	pozdravy – rozlišení při tykání a vykání oslovení prosba, poděkování, omluva, blahopřání představování, napsání vzkazu adresa odpovědi na otázky kdo, kde, odkud, jaký	VMEGS, MuV
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	otázky na jméno, povolání, věk, bydliště	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
	doplňování informací na základě poslechu rozkazovací způsob	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku	stavba něm. věty otázky člen určitý a neurčitý skloňování podstatných jmen přídavná jména v přísudku	využití moderních informačních technologií – znalosti z IKT
používá abecední slovník, učebnice a dvojjazyčný slovník	vyhledávání neznámých slov z jednoduchého textu	informační technologie – využití internetu
<i>produktivní řečové dovednosti</i> sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů, napíše inzerát, vzkaz, vyplní dotazník;	tematické okruhy osobní údaje sdělování informací o jiných osobách rodina, její společenské vztahy, příbuzní, přátelé domov volnočasové aktivity, koníčky, zájmy, škola stravovací návyky, v restauraci, jídelníčky, jednoduché recepty denní program, časové údaje svátky a tradice	využití písniček
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace;	časování sloves způsobová slovesa slovesa s odlučitelnou předponou osobní zájmena přivlastňovací zájmena číslovky zápor předložky se 3. pádem, se 4. p. složená slova množné číslo	rozvoj komunikačních dovedností, způsoby vyjadřování – využití dovedností z ČJ
napíše jednoduché sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět;	vyjádření množství po číslovkách všeobecný podmět man	využití poslechových nahrávek k procvičení gramatických struktur

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>interaktivní řečové dovednosti</i></p> <p>zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace</p> <p>jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích</p>	<p>dialogy, situační rozhovory s využitím zvládnuté slovní zásoby a gramatických struktur</p> <p>vyžádání informací</p> <p>žák se představí (jméno, věk, bydliště, jazykové znalosti, rodinný stav), požádá o informaci, poprosí, poděkuje, odmítne, omluví se, požádá o odpuštění, objedná si jídlo v restauraci, zeptá se na čas, den, datum, jednoduchým způsobem popíše své volnočasové aktivity</p> <p>žák pozdraví, poblahopřeje k svátku, k narozeninám</p> <p>vyjádří své přání, souhlas, nesouhlas, domluví si schůzku</p>	<p>doprovodná výchova</p>

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>receptivní řečové dovednosti</i></p> <p>vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně náročnější texty</p>	<p>čtení obtížnějších textů, využití textů v časopise</p> <p>fonetická cvičení</p>	
<p>rozumí známým každodenním výrazům, základním frázím a jednoduchým větám;</p>	<p>otázky na datum, čas, volný čas, rodinu, školu, práci, ...</p>	<p>OSV</p>
<p>rozumí jednoduchým pokynům, adekvátně na ně reaguje;</p> <p>žák rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou – li pronášeny pomalu a zřetelně</p>	<p>úkoly ke cvičením a poslechovým cvičením – doplňte, označte, opakujte, určete správné pořadí, zachycení informací číselné i nečíselné povahy</p>	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá požadovanou informaci a odpověď na otázku;</p> <p>žák rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, která se týká osvojovaných témat</p>	<p>souvětí souřadící</p> <p>opravení chybných informací v textu, přiřazení údajů v textu, odvození neznámých slov v kontextu, doplnění chybějících výrazů na základě poslechu</p> <p>rozhodnutí o správnosti daných tvrzení</p> <p>vyhledání informace číselné i nečíselné povahy</p> <p>opravení chybného textu</p> <p>výběr z daných možností</p>	
<p>používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník</p>	<p>práce se slovníkem</p> <p>vyhledávání neznámých slov</p> <p>rozšiřování tematické slovní zásoby</p>	
<p><i>produktivní řečové dovednosti</i></p> <p>sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vysvětlí cestu, orientuje se při nakupování, zeptá se na cenu, vyplní základní údaje do formulářů;</p> <p>žák vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života;</p> <p>žák mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</p>	<p>tematické okruhy</p> <p>dovolená a cestování – zeměpisné údaje, dopis kamarádovi z prázdnin, poděkuje za dopis a odpoví</p> <p>popis osoby, vlastnosti</p> <p>nakupování, obchody, nákupní střediska, trhy, zboží, obaly, letáky, nákup a prodej</p> <p>orientace ve městě, moje město</p> <p>bydlení, vybavení domácnosti, bydlení a život ve městě a na venkově</p> <p>škola a třída, učebny, školní prostory – vybavení, školní pomůcky, učitelé, pomocný personál, výuka, domácí úkoly</p> <p>dopravní prostředky, dopravní nehoda (dopravní výchova), veřejná doprava, jízdní řád, lístky, pokuta</p> <p>svátky a tradice</p> <p>oblékání</p> <p>příroda a počasí</p>	<p>VMEGS, MuV</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace;	časování dalších nepravidelných sloves předložky se 3. a 4. pádem řadové číslovky časové údaje osobní zájmena věty vedlejší préteritum perfektum	Z – orientace na mapě D – Německo před a po roce 1989
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři, napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat reaguje na jednoduché písemné sdělení	slovosled ve větě hlavní po větě vedlejší, skloňování přídavných jmen v přívlastku was für..., welch... popis jednoduchý text, jednoduchý popis, jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí, využije spojky, pozvání	EV
<i>interaktivní řečové dovednosti</i> zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace; žák se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích	dialogy, situační rozhovory na dané téma s využitím zvládnuté slovní zásoby a gramatických struktur žák krátce pohovoří na osvojené téma, vypráví jednoduchý příběh jako sled událostí žák představí svoji rodinu a kamarády, pohovoří o svých povinnostech, formuluje pozvání, vyjádří libost/nelibost, přání, oznámí danou věc, zeptá se na bydlení, popíše dům a byt, vypráví o svých plánech na prázdniny, o dovolené s rodiči, objedná si v restauraci, vyjádří názor na českou a německou kuchyni, představí svou školu, své město, poradí při nakupování, reprodukuje kratší text, přikáže, zakáže danou činnost žák vyjádří zájem, nezájem, radost, zklamání žák vyjádří sympatie – antipatie k osobám	MeV doprovází výchova

2.5 Ruský jazyk

Předmět Ruský jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Ruský jazyk je vyučován v tercii a v kvartě s tříhodinovou týdenní dotací. Výuka předmětu probíhá ve skupinách v kmenových třídách, případně v jazykových učebnách. Hlavním cílem je rozvoj komunikačních schopností žáků. Výuka ruského jazyka je specifická tím, že žáci musí nejprve zvládnout azbuku v tištěné i psané formě a čtení v azbuce, aby mohli dále pracovat s texty. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni se dorozumět s cizincem v běžných situacích a hovořit o jednoduchých tématech. Žák musí porozumět čtenému a slyšenému textu na jeho jazykové úrovni.

Metody a formy výuky

Ve vyučovacím procesu využíváme následující metody a formy práce:

Vysvětlování (výklad) učitele, který logickým a systematickým postupem zprostředkovává žákům učivo,

Práce s textem – tato metoda je založená na zpracování textových informací; ve výuce pracujeme s texty v učebnici, na internetu, využíváme další učební texty v časopisech, žáci pracují s texty, které sami vytvořili. Tato metoda posiluje zapamatování prezentovaných informací, zdokonaluje dovednosti žáků využívat textové informace při řešení úloh.

Rozhovor – základem rozhovoru je nácvik komunikace v cizím jazyce, žáci si vyměňují zkušenosti, tvoří otázky a formulují na ně odpovědi, učí se rozhodování, argumentaci a obhajování vlastních názorů, naslouchání názorům jiných a diskuzi.

Rozhovor žáky povzbuzuje k pozornosti a ke spolupráci.

Názorně - demonstrační metody – využíváme učebnicové i jiné ilustrace, mapy, grafy, filmy v originálním znění, vytvořené prezentace

Aktivizující metody – řešení situací

Komplexní metody – projektové dny

Skupinová (kooperativní) výuka – žáci se učí spolupráci mezi sebou při řešení různě náročných problémů a úloh, pomáhají si, učí se hodnotit práci druhého, učí se odpovědnosti za výsledky vlastní i výsledky společné práce

Samostatná práce – žáci se učí odpovědnosti za výsledky učebního procesu žákem samým

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- nabízíme žákům aktivační metody, které je povedou k vyhledávání, zpracování a využití potřebných informací (dvojjazyčné slovníky, knihy, internet aj.)
- klademe důraz na poslech a čtení ruských textů s porozuměním
- vytváříme žákům komunikační situace pro používání ruského jazyka

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- vedeme žáky k porovnávání stavby českého a ruského jazyka, vyhledáváme shodu a odlišnosti v jejich vývoji, zdůrazňujeme společný základ slovanských jazyků
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- nabízíme žákům konkrétní situace, při kterých je zvládnutí ruského jazyka nezbytné

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění ruským dialogům a jednoduchým psaným textům
- překonáváme obavy použít nedokonale zvládnutý ruský jazyk
- učíme žáky formulovat své názory v ruském jazyce, rozmlouvat s ostatními a obhajovat své názory

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- upozorňujeme na společné rysy lidí z různého jazykového prostředí, vedeme k respektování různosti jejich hledisek a názorů
- vedeme žáky k tomu, aby si uvědomili potřebu pomoci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- podporujeme práci ve dvojicích nebo ve skupinách

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k pochopení problémů ve vztahu menšin a majoritní společnosti, diskutujeme o nich
- zdůrazňujeme, že znalost jazyka vede ke vzájemnému poznávání, porozumění a přátelství mezi národy
- připomínáme zodpovědnost za životní prostředí

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- podporujeme správné a samostatné používání studijních materiálů
- při výuce používáme autentické materiály
- připravujeme na další studium a budoucí povolání

Příspěvek předmětu Ruský jazyk a literatura k průřezovým tématům

TERCIE, KVARTA

Osobnostní a sociální výchova

Poznávání lidí, komunikace, sebepoznávání, osobnostní rozvoj – žák se učí popisovat a hodnotit sám sebe a své nejbližší okolí, učí se komunikovat a používat jednoduché zdvořilostní fráze v běžných každodenních situacích, učí se vyjádřit a obhájit svůj názor, formulovat otázky a odpovídat – tím získává poznatky o jiné zemi a kultuře

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá – žák získává informace o životě v Rusku, ruské kultuře, obyvatelstvu, tradicích a zvycích

Dopravní výchova

Jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>receptivní řečové dovednosti</i></p> <p>vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby, používá členský zápor</p>	<p>nácvik azbuky, základní poučení o přízvuku a intonaci</p> <p>přízvučné a nepřízvučné slabiky</p> <p>intonace oznamovacích a tázacích vět</p>	
<p>rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám</p> <p>naváže kontakt se známou i neznámou osobou</p> <p>reaguje na oslovení, přivítá hosty, rozloučí se</p>	<p>seznámení, představení</p> <p>pozdravy, telefonní rozhovor</p> <p>oslovení a domluva setkání</p> <p>číslivky 1–10</p>	<p>OSV - sociální rozvoj, komunikace</p>
<p>rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje</p> <p>reaguje kladně (záporně, nerozhodně) na pozvání, omluví se, přijme omluvu</p>	<p>návštěva, poděkování, omluva</p> <p>pozdání, pohoštění</p> <p>jednoduché pokyny v učebnici – přečti, sestav, řekni, doplň, obměň, vysvětli atd.</p> <p>pořadí písmen v azbuce, jotovaná písmena, pohyblivý přízvuk, zápor u sloves</p> <p>pravopis jmen příslušníků národů</p> <p>číslivky 11–20, počítaný předmět</p> <p>časování základních sloves v přítomném čase (slovesa znát, žít, učit, mluvit)</p>	<p>OSV – regulace vlastního jednání</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku	otázky na jméno, věk, národnost, profesi, zaměstnání, určení času, zjišťování, kterým jazykem dotazovaný hovoří, jak dlouho se ho učí doplňování informací na základě poslechu nepřízvučné o, a slovesa s pohyblivým přízvukem, budoucí čas sloves číslovky 30–100 osobní zájmena a podstatná jména v 1. až 3. pádě	
používá abecední slovník, učebnice a dvoj-jazyčný slovník	znalost pořadí písmen a odlišnost řazení v česko-ruském slovníku s tím související vyhledávání překladu neznámých slov z jednoduchého textu překlad českých pojmů do ruštiny	
<i>produktivní řečové dovednosti</i> sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů	ruské jméno, příbuzenské vztahy, povolání, bydliště, studium a zájmy, původ, přátelé názvy evropských zemí osobní zájmena v 1.–4. pádě přivlastňovací zájmena v 1. pádě jednotného i množného čísla 2. pád podstatných jmen po záporu	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá Dopravní výchova
reprodukuje ústně i písemně obsah průměrně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	rodina, životopis studium, volba povolání	
napíše jednoduché sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	dopis kamarádovi, pozvánka na setkání	
<i>interaktivní řečové dovednosti</i> zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích	intonace zvolacích vět jazyková nedorozumění u stejně znějících slov vzhledem k podobnosti jazyků změny intonace otázek podle smyslu	Práce na počítači Tvorba prezentací Skupinová práce

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<i>receptivní řečové dovednosti</i> vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty, složené ze známé slovní zásoby	výslovnost tvrdého a měkkého L, výslovnost zakončení zvrtných sloves, výslovnost předložek s podstatným jménem I. a II. časování sloves slovesa se změnou kmenové souhlásky, slovesa se skupinou -ova-, -eva- výslovnost tvrdých a měkkých párových souhlásek, výslovnost písmen ž, š, c	
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	škola, vyučovací předměty, školní pomůcky, zařízení budovy týdenní program pozvání, inzerát slovesa pohybu, řadové číslovky 1–30	
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	chování v obchodě, nakupování názvy měsíců v roce skloňování osobních zájmen slovesné vazby se 7. pádem	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku	pohyblivý přízvuk slovesa být v minulém čase skloňování podstatných jmen a zájmen infinitivní věty	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník	znalost pořadí písmen a odlišnost řazení v česko-ruském slovníku vyhledávání překladu neznámých slov z jednoduchého textu překlad českých pojmů do ruštiny	
<i>produktivní řečové dovednosti</i> sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů	školní rozvrh, školní hodnocení, vysvědčení zájmy – hudba, sportovní činnost, sběratelství zvrtná slovesa, vykání	OSV – komunikace, sebehodnocení Dopravní výchova

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	konverzace v obchodě, na zastávce MHD, popis cesty Moskva, moskevské metro	
napíše jednoduché sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	psaná podoba azbuky pravopis -gi, -ki, -chi, -cy vyjádření data pohyblivé o, e u podstatných jmen stručný seznamovací dopis a inzerát ruský způsob psaní adresy na dopis, pohled	
<i>interaktivní řečové dovednosti</i> zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích	informace o použití dopravních prostředků a orientace ve městě dotazy a odpovědi při nakupování včetně určitého sortimentu zboží a názvů prodejen dotazy a odpovědi při zápisu do jazykového kurzu přijetí pozvání s poděkováním, odmítnutí s omluvou a politováním volnočasové aktivity, denní program	

2.6 Španělský jazyk

Vyučovací předmět Španělský jazyk realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk, který je součástí oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Je vyučován jako druhý cizí jazyk a logicky navazuje na výuku českého a anglického jazyka. Jeho výuka bude probíhat v tercií a kvartě s týdenní dotací 3 hodiny, vždy v jedné polovině třídy.

Metody a formy výuky

Při výuce španělského jazyka je využívána řada metod i forem výuky:

- Výklad učitele – vysvětlení gramatiky, souvislostí jednotlivých jevů
- Práce s textem – učebnice, učební texty, texty vytvořené žáky
- Rozhovor a diskuze – hledání odpovědí na otázky, výměna názorů, argumentace a naslouchání
- Názorně-demonstrativní metody – práce s obrazem (film, video, prezentace)
- Dovednostně-praktické metody – nácvik výslovnosti na základě poslechu rodilých mluvčích
- Aktivizující metody – rozhovory na zadanou situaci, didaktické hry
- Kooperativní výuka – vede žáky ke spolupráci, pomoci, diskuzi, hodnocení
- Skupinová práce – rozhovory, řešení problémů, argumentace

Samostatná práce – získávání poznatků vlastním úsilím (práce s textem, příprava prezentace)

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- vést žáky k samostatné práci, tvořivosti a rozhodování při používání správných slov a jejich tvarů
- učit je vyhledávat, zpracovávat a využívat potřebné informace (slovníky, knihy, internet)
- vést žáky k sebehodnocení
- vytvářet dostatek komunikačních příležitostí při používání španělského jazyka
- klást důraz na poslech a čtení španělských textů s porozuměním
- zadávat žákům tvůrčí jazykové domácí úkoly

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- vést žáky k porovnávání stavby španělského a českého jazyka, vyhledávání shod a odlišností
- předkládat žákům konkrétní situace, k jejichž zvládnutí je nezbytné použití španělského jazyka

- nebát se problémů a podporovat u žáků týmovou spolupráci při jejich řešení
- k řešení využívat práce s informacemi z různých zdrojů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- nabízet žákům dostatek možností k porozumění španělských dialogů a jednoduchých textů
- učit žáky prezentovat své názory a myšlenky a zároveň naslouchat druhým
- vést je ke spolupráci při vyučování a nebát se používat i nedokonale zvládnutý cizí jazyk

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- učit žáky pracovat v týmech a zastávat v nich různé role, uvědomovat si svůj podíl na kvalitě společné práce
- vést je k respektování různých hledisek a názorů
- navozovat situace, které povedou k uvědomování si společných rysů lidí z různého jazykového prostředí

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vést žáky k tomu, aby na příkladech z latinskoamerických zemí a Španělska pochopili problémy minorit ve světě i u nás
- pomáhat žákům při práci, pokud nastanou osobní nebo pracovní problémy
- vést žáky k zodpovědnosti za životní prostředí

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček pro samostatné studium
- připravovat je na další studium a volbu budoucího profesního zaměření

Příspěvek předmětu Španělský jazyk k průřezovým tématům

TERCIE

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova

- cestování a výjimečná místa Španělska
- španělské svátky a oslavy

Osobnostní a sociální výchova

- dialogy na různá témata – seznamování, počasí, rodina
- jednoduchá sdělení – žádost o pomoc, prosba, omluva, poděkování, žádost o informaci

KVARTA

Mediální výchova

- dopis kamarádovi na různá témata
- vyprávění o cestě
- denní, týdenní plán činností

Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- typická španělská jídla a výrobky
- hudba ve Španělsku
- cestování po Španělsku – návštěva různých zajímavých míst

Osobnostní a sociální výchova

- komunikace v různých situacích, správné používání předložek, tvarů sloves v různých časech, konverzace a rozhodování praktických situací

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<i>Receptivní řečové dovednosti</i> vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	výslovnost abeceda – hláskování Realie: Významná místa ve Španělsku	
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	pozdravy oslovení představování poděkování – jednoduchá věta	OSV – rozvoj komunikace a spolupráce se spolužáky
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	otázky na zdraví, čas, pojmenování předmětu	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku	přítomný čas vyhledávání neznámých slov z jednoduchého textu tvorba otázky a záporu	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
používá abecední slovník, učebnice a dvojja- zyčný slovník	vyhledávání neznámých slov při čtení obtížnějších textů o Španělsku	MuV – odlišnosti kulturní, etnické i národní – překonávání předsudků
<i>Produktivní řečové dovednosti</i> sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů.	představování sebe a své rodiny adresa názvy profesí číslovky základní do 100 časování sloves v přítomném čase použití sloves „být“ – ser, estar, hay . škola přídavná jména - antonyma domov - popis osoby, věci	
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	texty o životě Španělsku – důležité zeměpisné údaje poslechová cvičení – význam slov v kontextu vyprávění v přítomném čase	VMEGS – objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět	osobní zájmena použití základních předložek vykání časování nepravidelných sloves v přítomném čase	
<i>Interaktivní řečové dovednosti</i> zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované infor- mace	prázdninové aktivity – volný čas a zájmová činnost výběr povolání - synonyma vyjádření zájmu a nevole – „gustar“ – pořádek slov ve větě blahopřání	

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<i>Receptivní řečové dovednosti</i> vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby	změny pravopisu s ohledem na výslovnost procvičování čtení	
rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám	Nakupování - žádost dialog na každodenní téma zeptat se na cestu, časové údaje	
rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje	cestování – příroda a počasí návštěva	
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku	neosobní vazby – hay que, se puede, es prohibido minulý čas jednoduchý čtení textů – tradice, zvyky, svátky	
používá abecední slovník, učebnice a dvojazyčný slovník	práce s textem – rozšiřování slovní zásoby	
<i>Produktivní řečové dovednosti</i> sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích	časový rozvrh dne a týdne nakupování, restaurace prázdninový pobyt – pozdrav a dopis z prázdnin zájmy	MeV – komunikační schopnosti, stylizace mluveného i psaného textu
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	reprodukce textů o jídle Španělska, významných místech i hudbě	MuV – lidské vztahy, etnický původ
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur	omluva, přání, pozvání, sjednání schůzky různé vazby tener que + inf. ir + a + inf. antes de/después de + inf. rozkazovací způsob kladný a záporný zájmena neurčitá, záporná a ukazovací	OSV – řešení problémů, rozhodování, hodnoty, postoje, praktická etika
<i>Interaktivní řečové dovednosti</i> zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace	oblékání popis cesty restaurace – objednání, zaplacení popsat byt, výhody a nevýhody	Dopravní výchova

2.7 Matematika

Matematika realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace ve všech ročnících nižšího gymnázia.

Hodinová dotace je ve všech ročnících stejná, to znamená 4 hodiny týdně v primě, sekundě, tercii i kvartě, z toho jsou 3 hodiny společné pro celou třídu, v jedné hodině (cvičení) se třída dělí na poloviny.

Matematika je vyučována v kmenové třídě nebo v počítačové učebně.

Metody a formy výuky

V matematice uplatňujeme nejčastěji tyto metody:

- efektivní výklad,
- vysvětlování,
- práce u tabule,
- práce s učebními texty,
- praktické procvičování,
- ústní a písemné opakování,
- rozhovor

Při výuce používáme všechny typy forem výuky: frontální vyučování, skupinovou práci i individuální výuku.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- podporovat u žáků rozvoj abstraktního a logického myšlení (zařazováním vhodných problémových a logických úloh, hádanek, rébusů)
- učit vyhledávat a matematizovat problémy, vyjadřovat je stručně s použitím matematické symboliky
- vytvářet u žáků zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh), které efektivně řeší úlohy vycházející z reálného života a praxe

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- nabízet žákům dostatek úloh a příkladů, které vycházejí z praxe a vedou k samostatnému uvažování a řešení problémů
- učit využívat získané informace, vědomosti, dovednosti a postupy k nalezení různých variant řešení
- vést žáky k tomu, aby uměli známé a osvědčené způsoby řešení aplikovat při řešení podobných i nových problémů
- vést žáky k provádění rozboru úkolů, odhadu výsledků, volbě správného postupu a vyhodnocení správnosti výsledků vzhledem k zadání (odhady, měření, porovnávání orientace apod.)

- podporovat schopnost vyslovit hypotézu a podpořit nebo vyvrátit ji pomocí příkladů a protipříkladů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- rozvíjet schopnost argumentovat a diskutovat, formulovat názory v logickém sledu, přesně a výstižně s pomocí matematického jazyka a symboliky
- rozvíjet schopnost ústně, graficky nebo prostřednictvím komunikačních technologií prezentovat své výsledky
- učit žáky porozumět a orientovat se v různých grafech, tabulkách, diagramech

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ

- učit účinné spolupráci ve skupinách, přijetí a výměně rolí, učit žáky uvědomit si svůj podíl na kvalitě společné práce
- vést k respektování různých hledisek a názorů při posuzování problému

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- učit žáky pochopit základní ekonomické a ekologické vztahy a souvislosti
- vést k zodpovědnému rozhodování v zájmu životního prostředí

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k využití získaných znalostí v zájmu vlastního rozvoje
- vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měnit pracovní podmínky, čímž vedeme žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky

Příspěvek předmětu Matematika k průřezovým tématům

Osobnostní a sociální výchova

- formuje studijní dovednosti
- vede k uvědomování si různosti názorů a přístupů k řešení problému
- podílí se na utváření základních dovedností pro spolupráci
- při vhodně zvolených problémových situacích a úlohách napomáhá k prevenci sociálně patologických jevů

Výchova demokratického občana

- rozvíjí a podporuje komunikační, argumentační, formulační a prezentační schopnosti a dovednosti
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickém myšlení

Environmentální výchova

- vede k ekologickému uvažování a chování tím, že poskytuje matematický aparát pro výpočet surovinové náročnosti, spotřeby a využitelnosti energií, množství produkovaných odpadů
- vede k odpovědnosti, ochraně přírody a jejích zdrojů

Mediální výchova

- rozvíjí schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu
- rozvíjí schopnost pochopit obsah mediálního sdělení s matematickými prvky (tabulky, grafy, procenta, průměry) a kriticky je zhodnotit
- rozvíjí schopnost vyhodnotit výhodnost spoření i finanční důsledky půjček, umožňuje vytvořit si vlastní finanční plán, tím koriguje vliv reklamy

Prima

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
provádí početní operace s přirozenými čísly, používá je k modelování reálných situací zobrazí číslo na čís.ose, zaokrouhlí jej	<i>přirozená čísla</i> jejich zápis v desítkové soustavě zobrazení čísel na číselné ose porovnávání a zaokrouhlování přirozených čísel početní výkony s přirozenými čísly, zvláště dělení	
charakterizuje a třídí základní rovinné útvary, odhadne a vypočítá obvod a obsah obdélníka a čtverce určuje a charakterizuje základní prostorové útvary sestrojí rovnoběžky a kolmice	<i>rozeznávání rovinných obrazců</i> trojúhelník, obdélník, čtverec, čtyřúhelník, kruh měření délek úseček – jednotky mm, cm, dm, m, km a jejich převody obvod obrazce sestrojování rovnoběžky s danou přímkou, kolmice k dané přímce konstrukce obdélníku, čtverce a trojúhelníku, kružnice výpočet obsahu obdélníka a čtverce jednotky obsahu mm ² , cm ² , dm ² , m ² , ha rozeznávání prostorových útvarů – krychle, kvádr, hranol, válec, jehlan, kužel, koule	Fy – délka a její měření
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů, nalézá různá řešení předkládaných a zkoumaných situací	<i>číselné a logické řady</i> <i>číselné a obrázkové analogie</i>	
provádí početní operace s desetinnými čísly, zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	<i>desetinná čísla</i> porovnávání a znázornění na ose sčítání a odčítání desetinných čísel násobení a dělení 10, 100, 1000, ..., 0,1, 0,01, ... násobení a dělení desetinných čísel, písemné algoritmy převádění různých jednotek	VMEGS – kurzy měn Fy – řešení početních úloh

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
	odhady a zaokrouhlování výsledků, užití kalkulátoru	
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	<p><i>pojmem úhlu</i></p> <p>velikost, úhloměr</p> <p>rýsování úhlu dané velikosti</p> <p>přenášení úhlu, konstrukce osy úhlu</p> <p>přímý, ostrý, pravý, tupý, nulový, plný úhel</p> <p>úhly vedlejší, vrcholové, souhlasné a střídavé</p> <p>sčítání a odčítání úhlů, násobení úhlu přirozeným číslem graficky a početně</p> <p>dělení úhlu dvěma graficky a početně</p> <p>konstrukce úhlů velikosti 60°, 45°, 30°, 15°, 120° kružítkem</p>	Z – určování zeměpisné polohy
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	<p><i>shodnost útvarů v rovině</i></p> <p>středová souměrnost, střed souměrnosti, konstrukce obrazu, středově souměrné útvary</p> <p>osová souměrnost, osa souměrnosti, konstrukce obrazu, osově souměrné útvary, počet os souměrnosti rovinného útvaru, osa úsečky</p> <p>samodružné body</p>	
modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	<p><i>násobek, dělitel</i></p> <p>kritéria dělitelnosti</p> <p>prvočísla a čísla složená</p> <p>rozklad čísla na součin prvočísel</p> <p>největší společný dělitel, nejmenší společný násobek</p> <p>čísla soudělná a nesoudělná</p>	
<p>charakterizuje a třídí trojúhelníky</p> <p>využívá polohové a metrické vlastnosti útvarů v trojúhelníku</p> <p>využívá potřebnou matematickou symboliku</p>	<p><i>trojúhelníky</i></p> <p>vnitřní a vnější úhly trojúhelníku</p> <p>ostroúhlý, pravoúhlý, tupoúhlý, rovnostranný, rovnoramenný, rovnostranný trojúhelník</p>	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
	střední příčka, výška a těžnice trojúhelníku, těžiště, kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku konstrukce trojúhelníku sss, sus, usu, trojúhelníková nerovnost	
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary odhaduje a vypočítá objem a povrch kvádru, krychle načrtne a sestrojí jejich sítě	<i>krychle a kvádr</i> zobrazení ve volném rovnoběž- ném promítání objem tělesa v krychlové síti jednotky objemu a jejich převo- dy (krychlové i litry), sít' krychle a kvádru výpočet povrchu a objemu krychle a kvádru stěnové a tělesové úhlopříčky	Fy – objem a hustota

Sekunda

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
provádí početní operace v oboru celých čísel	<i>celá čísla</i> čísla kladná, nula, čísla záporná, čísla navzájem opačná porovnávání, uspořádání celých čísel, zobrazení na číselné ose absolutní hodnota, operace s celými čísly	Fy – teplota, teplotní stupnice

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
provádí početní operace s racionálními čísly používá je k modelování reálných situací, zobrazí číslo na čís. ose, zaokrouhlí jej	<i>zlomek</i> základní tvar, smíšené číslo rozšiřování a krácení zlomků, porovnávání a rovnost znázornění na číselné ose sčítání a odčítání zlomků, společný jmenovatel operace se zlomky, převrácené číslo, složený zlomek operace s racionálními čísly, zlomky a desetinná čísla vyjádření racionálního čísla desetinným rozvojem	Fy, Ch, Př – numerické výpočty
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, v posunutí a v otočení, užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků	<i>shodnost útvarů v rovině</i> osová a středová souměrnost věty o shodnosti trojúhelníků, jejich využití posunutí, konstrukce obrazu v posunutí otočení, konstrukce obrazu v otočení shodná zobrazení v soustavě souřadnic	
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přiroz. číslem, poměrem, zlomkem) řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, pracuje s měřítky map a plánů určuje vztah přímé či nepřímé úměrnosti	<i>poměr</i> převrácený poměr, krácení a rozšiřování poměru zvětšování a zmenšování v daném poměru, postupný poměr měřítko plánů a map soustava souřadnic v rovině, osy souřadnic přímá úměrnost, její graf nepřímá úměrnost, její graf úměra, trojčlenka	Fy – vztahy mezi veličinami Z – měřítko mapy, vzdálenosti Ch – výpočty pomocí trojčlenky

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</p> <p>odhaduje a vypočítá jejich obvod a obsah, zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti těchto útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, účelně využívá kalkulátor</p>	<p><i>rovnoběžník</i></p> <p>jeho vlastnosti, výšky a úhlopříčky rovnoběžníku</p> <p>obdélník, kosodélník, čtverec a kosočtverec</p> <p>obvod a obsah rovnoběžníku</p> <p>konstrukce rovnoběžníku, užití středové souměrnosti</p> <p>konvexní útvar</p> <p>lichoběžník, jeho vlastnosti, obvod a obsah, konstrukce</p> <p>deltoid a jeho obsah</p> <p><i>hranoly</i></p> <p>zobrazení hranolu, jeho síť</p> <p>kolmý hranol, jeho objem a povrch</p>	
<p>užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem), řeší aplikační úlohy na procenta</p>	<p><i>procento</i></p> <p>procentový základ, procentová část, počet procent, promile</p> <p>úrok, jednoduché úrokování</p> <p>úlohy z praxe</p>	<p>Ch – koncentrace</p> <p>EV – stav ovzduší, koncentrace škodlivin</p> <p>MuV, ET – vliv reklamy na spotřebitele – úroky, půjčky, zadlužení</p>

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu</p> <p>provádí odhady s danou přesností</p> <p>účelně využívá kalkulátor</p>	<p><i>druhá mocnina a odmocnina</i></p> <p>pojem a výpočet</p> <p>užití tabulek a kalkulátoru</p> <p>iracionální číslo a osa reálných čísel (intuitivně)</p> <p>užití druhé mocniny a odmocniny</p> <p>pravidla pro počítání s mocninami</p> <p><i>Pythagorova věta</i></p> <p>věta k ní obrácená</p> <p>složitější úlohy na Pythagorovu větu</p> <p>vyjádření délky úsečky pomocí druhé odmocniny</p>	
<p>matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných</p> <p>určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny</p> <p>provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</p>	<p><i>výrazy</i></p> <p>číselný výraz a jeho hodnota</p> <p>proměnná, výraz s proměnnou, hodnota výrazu</p> <p>celistvý výraz (jednočlen), operace s jednočleny</p> <p>mnohočlen, sčítání, odčítání, násobení a dělení mnohočlenů</p> <p>vzorce pro druhou mocninu dvojčlenu a pro rozdíl druhých mocnin</p> <p>slovní úlohy na sestavování a úpravy výrazů</p> <p>rozklad mnohočlenu na součin</p>	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary, odhaduje a vypočítá jejich obvod a obsah, zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti těchto útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, účelně využívá kalkulátor.</p>	<p><i>kružnice, kruh</i></p> <p>vzájemná poloha kružnice a přímky, tečna, tětíva, vlastnosti oblouk kružnice, kruhová úseč a výseč</p> <p>vzájemná poloha dvou kružnic, středná, soustředné kružnice, mezikružní</p> <p>délka kružnice, obsah kruhu, Ludolfovo číslo</p> <p>délka oblouku kružnice, obsah kruhové výseče</p> <p><i>válec</i></p> <p>síť válce, podstavy a plášť válce, objem a povrch válce</p>	
<p>formuluje a řeší reálné situace pomocí rovnic a nerovnic</p>	<p><i>rovnice</i></p> <p>rovnost, lineární rovnice s jednou neznámou, kořen rovnice, ekvivalentní úpravy, zkouška</p> <p>výpočet neznámé ze vzorce</p> <p>nerovnost, nerovnice</p> <p>lineární nerovnice s jednou neznámou, její řešení, množina všech řešení, intervaly</p> <p>úlohy z praxe</p>	<p>Fy – slovní úlohy o pohybu</p>
<p>využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh, využívá potřebnou matematickou symboliku</p> <p>načrtne a sestrojí rovinné útvary</p>	<p><i>množiny všech bodů dané vlastnosti</i></p> <p>osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice apod.</p> <p>konstrukce útvarů daných vlastností, rozbor úlohy, zápis konstrukce, konstrukce, důkaz, diskuse</p> <p>konstrukce tečny z bodu ke kružnici</p> <p>složitější konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků</p> <p>konstrukční úlohy řešené pomocí shodných zobrazení</p>	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat, účelně využívá kalkulátor	<p><i>příklady závislosti z praktického života a jejich vlastnosti, statistické šetření</i></p> <p>shromažďování a třídění statistických údajů</p> <p>jednotka, znak, četnost</p> <p>aritmetický průměr, modus a medián</p> <p>nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky</p>	<p>OSV</p> <p>VMEGS</p> <p>multiMeV – vliv reklamy, význam průměru, čtení grafů</p>

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním, formuluje a řeší reálné situace pomocí rovnic	<p><i>lomený výraz</i></p> <p>definiční obor, operace s lomenými výrazy, složený lomený výraz</p> <p><i>lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli, diskuse řešitelnosti</i></p> <p>slovní úlohy, typové úlohy o pohybu, společné práci, o směsích, složitější úlohy na procenta</p>	<p>Ch – úlohy o směsích</p>
užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků	<p><i>podobnost, poměr podobnosti</i></p> <p>podobnost trojúhelníků, věty o podobnosti trojúhelníků</p> <p>náročnější úlohy na podobnost</p>	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
formuluje a řeší reálné situace pomocí soustav rovnic, analyzuje a řeší jednoduché problémy, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	<i>soustavy dvou lineárních rovnic</i> se dvěma neznámými, metoda sčítací a dosazovací diskuse řešitelnosti, slovní úlohy <i>lineární funkce</i> vlastnosti, graf, přímá úměrnost jako zvláštní případ lineární funkce grafické řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	<i>kvadratická funkce</i> vlastnosti, graf kvadratická rovnice, slovní úlohy orientovaný úhel, jednotková kružnice grafy funkcí sinus, kosinus, tangens a kotangens, tabulky a kalkulátor, užití vztahy mezi goniometrickými funkcemi v pravoúhlém trojúhelníku	Z – zem. šířka a délka Fy – pohyby v gravitačním poli
	<i>finanční matematika</i> převody měn, kurzovní lístek jednoduché úrokování složené úrokování úlohy z praxe využití matematiky v rodinném hospodaření	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>určuje a charakterizuje základní prostorové útvary, analyzuje jejich vlastnosti</p> <p>analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu</p> <p>řeší úlohy na prostorovou představivost</p> <p>aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p>	<p><i>jehlan, kužel</i></p> <p>opakování základních prostorových útvarů</p> <p>jehlan, zobrazení jehlanu, podstava, výška, plášť, síť jehlanu, objem a povrch jehlanu</p> <p>kužel, podstava a výška, plášť, síť kužele, objem a povrch kužele</p> <p>koule, její povrch a objem</p> <p>úlohy z praxe</p> <p>užití goniometrických funkcí ve stereometrii</p> <p>mnohoúhelník, obvod a obsah mnohoúhelníků, pravidelné mnohoúhelníky</p> <p><i>logické a netradiční geometrické úlohy</i></p>	<p>Z – planeta Země (R, m, ρ)</p>

2.8 Informační a komunikační technologie (IKT)

Předmět realizuje vzdělávací obsah stejnojmenné vzdělávací oblasti. Předmět Informační a komunikační technologie je vyučován ve všech ročnících nižšího gymnázia.

Hodinová dotace je ve všech ročnících po jedné hodině týdně. V kvartě je do předmětu IKT integrován vzdělávací obsah oboru Digitální technologie, který je součástí oblasti Člověk a svět práce. Třída se pro výuku dělí na poloviny. Výuka probíhá v učebně výpočetní techniky nebo učebně základů administrativy.

Metody a formy výuky

Vysvětlování učitele

- vysvětlení základních pojmů probíraných témat
- seznámení s pracovním prostředím operačního systému a aplikačních programů

Práce s textem

- žáci pracují se zadáním v tištěné i elektronické formě
- vyhledávání informací v nápovědě i na internetu

Názorně demonstrační metody

- probírané učivo je doplněno o ukázky práce s programy
- ukázky hardwaru
- upozornění na některé chybné postupy

Dovednostně-praktické metody

- žáci řeší zadaný problém, úlohu
- navrhnou postup řešení
- zpracují zadaný úkol dle požadavků vyučujícího

Aktivizující metody

- vyučující zadává praktické úkoly a žáci samostatně, nebo ve skupinách, hledají a vytvářejí postup řešení, své nápady ověří prakticky dokončením zadaného úkolu, případně i ověřením jeho správného fungování

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- podporovat schopnost učení se aplikací analogií s podobnou problematikou
- vést žáky ke schopnosti učit se „experimentováním“
- pěstovat dovednost posuzovat kompatibilitu kombinování různých technických a softwarových prostředků k dosažení cílů
- vést žáky k neustálému sledování technického rozvoje a k dovednosti naučit se dané technické zařízení používat
- podporovat samostatnost v dovednostech ovládat programy (software)

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podporovat schopnost řešit drobné hardwarové a softwarové kolize
- využívat IKT k plnění úkolů z jiných předmětů
- kompetence komunikativní
- zvládat elektronickou komunikaci v různých variantách
- učit etiketě při elektronické komunikaci
- osvojit si pravidla pro prezentaci výsledků své práce prostřednictvím IKT

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- umět zhodnotit vhodnost či nevhodnost zveřejňování informací na Internetu
- získat znalosti a dovednosti rozpoznat zneužívání Internetu k poškozování technických výdobytků civilizace nebo použití k výhrůžkám vůči společnosti

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k využívání technických vymožeností v různých oblastech jejich vzdělávání

Příspěvek předmětu Informační a komunikační technologie k průřezovým tématům

Osobnostní a sociální výchova

- ukazuje možnosti získávání studijních dovedností
- vede ke schopnosti posouzení pravdivosti a relevantnosti informací
- osvojuje etiku při elektronické komunikaci
- formuje kladný vztah k využívání IKT ve prospěch lidstva a napomáhá k prevenci sociálně patologických jevů

Výchova demokratického občana

- vede k vyjadřování názorů, nálad a pocitů bez vulgarizmů, hrubostí a násilí
- ukazuje možnosti komunikace o dané problematice (společenské i vědecké)

Environmentální výchova

- rozvíjí zájem o sledování stavu životního prostředí

Mediální výchova

- rozvíjí schopnost analytického a syntetického přístupu k informacím a jejich kritického zhodnocení
- rozvíjí schopnost vhodného využití IKT k řešení problémů

Očekávané výstupy

PRIMA

Internet

- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

Práce s informacemi

- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Lidské zdraví a digitální technika

- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

SEKUNDA

Textové editory, grafické editory

- ovládá práci s textovými a grafickými editory a využívá vhodných aplikací

Základní pravidla typografie

- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

TERCIE

Tabulkové procesory

- dokáže pracovat s tabulkou dat, používat základní matematické a logické funkce
- vytvoří vhodný graf a dokáže ho přizpůsobit požadavkům

Databáze

- chápe důležitost vhodné struktury dat
- zná význam jednotlivých databázových objektů a dokáže je upravovat

KVARTA

Digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony

- ovládá základní funkce digitální techniky, diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky
- propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
- pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělání, zábava

Digitální technologie - bezdrátové technologie, navigační technologie, konvergence

- ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
popíše různé varianty počítačové sestavy	<i>počítačové sestavy</i>	
ví, jak správně jednat v počítačové učebně, umí zapnout a vypnout počítač, dovede odstranit jednoduché závady na chodu počítačového pracoviště	<i>pracovní režim počítače</i>	OSV
při práci s digitální technikou se řídí hygienickými pravidly, zná škodlivé vlivy digitální techniky na člověka a dovede poskytnout první pomoc při úrazech digitální technikou	<i>lidské zdraví a digitální technika</i>	
zná základní pojmy a ovládá základní postupy při práci s OS Windows	<i>OS Windows</i>	
zná a umí používat jednoduché programy OS Windows	<i>softwarové vybavení OS Windows</i>	
práce s Průzkumníkem dovede vytvořit složky, manipuluje s nimi, ukládá soubory, vyhledává soubory podle různých vlastností, dovede určit adresu souborů	<i>diskový manažer</i>	
umí uvést příklady informace, ví, jaký je společenský význam informatiky, zná informační soustavy, systémy a instituce (Státní informační systém), má přehled o získávání, zpracování, přenosu, distribuci a uchovávání informací, o bibliografickém popisu dokumentu, citování, autorském právu, o informační etice	<i>význam informatiky, informace</i>	OSV, MeV
zná historii a vývoj internetové sítě, zná její fyzický popis, ví o možnostech připojení k této síti, zná způsoby jejího použití	<i>Internet – fyzický popis</i>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>dovede vyhledat konkrétní informace na Internetu, umí nalezené informace prakticky zpracovat – zkopírovat text, uložit soubor, uložit obrázek</p> <p>dovede založit e-mailovou schránku na Internetu, dovede komunikovat prostřednictvím této pošty, umí zaslat přílohu, kopii, umí aktivně korespondovat, zná pravidla etikety elektronické pošty</p> <p>dovede komunikovat prostřednictvím konferencí, chatu a jiných způsobů komunikace prostřednictvím Internetu</p>	<i>praktická činnost s Internetem</i>	MeV, VDO
dovede komunikovat prostřednictvím poštovních programů, dovede je využívat jako diáře, plánovače atd.	<i>elektronická komunikace prostřednictvím poštovních klientů, elektronické diáře</i>	OSV, MeV

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
osvojí si hmatovou metodu při psaní na klávesnici počítače	<i>ovládání klávesnice hmatovou metodou</i>	
dovede napsat text nebo jej upravit podle základních typografických pravidel dovede do textových souborů vkládat různé objekty z některých jiných aplikací	<i>textové editory</i>	
zná základní typy grafických programů, ví o různých formátech grafických souborů a jejich velikostech, zná modely barev a jejich vlastnosti, dovede základní úpravy obrázků	<i>základní práce s grafikou</i>	
vytvoří jednoduchou prezentaci, dodržuje pravidla pro jejich tvorbu, k tvorbě prezentace používá prezentačního programu	<i>tvorba jednoduché prezentace</i>	
zná zásady pro fyzickou údržbu hardwaru a softwaru	<i>základní znalosti péče o počítač</i>	
zná fyzikální princip základních součástí počítače a jeho periférií, využívá periferních zařízení	<i>hardware</i>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozlišuje různé skupiny programů a vhodnost jejich využití, dovede využívat systém helpů rozumí organizaci informací na paměťovém médiu, zná jednotky paměti a jejich hodnoty pro různá paměťová média	<i>software</i>	
dovede na dané téma získat informace, které dále zpracuje v textovém editoru, dovede jej doplnit vhodnými objekty z jiných aplikací, k dané problematice dále vytvoří prezentaci a s další technikou danou problematiku předvede	<i>praktické využití získaných znalostí a dovedností</i>	
dovede užívat antivirové programy, ví, jak předcházet virové problematice	<i>viry a antivirové programy</i>	
dovede svou práci systematicky ukládat, zálohovat a připravovat data pro jejich archivaci, umí znovu použít archivovaná data, dovede zaznamenávat archivování dat na různá média	<i>komprimační a archivační programy</i>	

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
si osvojí hmatovou metodu při psaní na klávesnici počítače	<i>ovládání klávesnice hmatovou metodou</i>	
dovede vytvořit tabulku i graf v tabulkovém kalkulátoru (procesoru) a provádět v něm jednoduché matematicko – statistické výpočty, pracuje s jednoduchou databází – třídí a filtruje	<i>tabulkový kalkulátor tvorba tabulky, výpočty pomocí vzorců, jednoduché grafy, jednoduché filtrování a řazení</i>	M – hodnoty číselných výrazů, statistika
dovede doplnit údaje do databáze, dovede vybrat data podle různých kritérií, umí data připravit pro tisk	<i>práce s jednoduchou databází v databázovém systému</i>	
dokáže charakterizovat uživatelské rozdíly mezi operačními systémy	<i>operační systémy (MS – DOS, Unix, Windows), jejich vzájemné porovnání</i>	
zná základní typy sítí, zná základní vývoj sítí, dovede základní práce v místní síti, zná některé její vlastnosti rozumí funkci elektronického podpisu, dovede využívat služby FTP získává z Internetu freeware a shareware	<i>typy sítí, topologie sítí, princip fungování sítí</i>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
zná některé protokoly pro přenos dat, dovede využívat služby FTP, rozumí funkci elektronického podpisu, umí získat z Internetu freeware a shareware, ví o jejich možnostech použití, respektuje licence programů i právní hlediska používání programů	<i>síť Internet</i>	

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
dovede vytvářet objekty, různě je upravovat, využívat efektů, pracuje s křivkami a umí je editovat, ví o možnostech konverze a komprese grafických formátů, dovede vytvořit jednoduchou animaci	<i>práce ve vektorové grafice</i> tvorba a editace objektů, použití efektů, práce ve vrstvách grafické formáty, jejich základní vlastnosti komprese a konverze grafických formátů	
dovede zaznamenat zvuk, dovede jej jednoduše upravit – vybírat vhodné pasáže záznamu, umí zvukové soubory přehrávat, má znalosti o možnostech použití zařízení k přehrávání zvukových souborů, orientuje se ve formátech zvukových souborů, zná je jejich velikosti, dovede zvukové soubory vložit do jiných aplikací	<i>práce se zvukem</i> přehrávání, záznam a editace zvuku formáty zvukových souborů a jejich vlastností komprese a konverze zvukových souborů	
umí zaznamenat krátkou videosekvenci, umí ji jednoduše upravit, orientuje se ve formátech videosouborů, zná jejich velikosti, dovede videosoubory vložit do jiných aplikací, umí videosoubory přehrávat, má znalosti o možnostech použití zařízení k jejich přehrávání	<i>práce na multimediálních souborech</i> přehrávání, záznam a jednoduchá editace videosouborů formáty videosouborů a jejich vlastnosti komprese a konverze zvukových souborů	MeV
umí vytvořit jednoduchou multimediální prezentaci	<i>tvorba jednoduchého multimediálního projektu</i>	MeV, EV, ET
umí pracovat uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělání, zábava	<i>digitální technika – CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony</i>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
ví o možnostech využití jiných digitálních technologiích	<i>digitální technologie</i> – bezdrátové technologie, navigační technologie, konvergence	

2.9 Dějepis

Dějepis realizuje vzdělávací obsah stejnojmenného vzdělávacího oboru, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Výběr učiva a jeho strukturalizace vychází z chronologického pojetí, které je funkčně kombinováno s tematickým. Učivo je rozčleněno tak, aby žáci získali celistvý a objektivní obraz historie v její mnohostrannosti a různorodosti. Důraz je položen především na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým vývojem, dějin kultury (vědy, techniky, způsobu života, náboženství, umění) a přínosu jednotlivých států, oblastí a civilizací pro rozvoj vzdělanosti.

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem ve všech ročnících nižšího gymnázia. Hodinová dotace je ve všech ročnících stejná, to znamená 2 hodiny týdně v primě, sekundě, tercii i kvartě, všechny jsou společné pro celou třídu. Výuka je doplňována tematickými exkurzemi (podle ročníku a aktuální nabídky).

Dějepis je vyučován v kmenové třídě nebo odborné učebně.

Metody a formy výuky

Ve vyučovacím procesu využíváme následující metody a formy práce:

Vysvětlování (výklad) učitele, který logickým a systematickým postupem zprostředkovává žákům učivo.

Práce s textem – tato metoda je založená na zpracování textových informací; ve výuce pracujeme s texty v učebnici, na internetu, využíváme další texty v odborných časopisech. Tato metoda posiluje zapamatování prezentovaných informací, zdokonaluje dovednosti žáků využívat textové informace při řešení úloh. Žáci připravují samostatné prezentace na základě získávání poznatků z internetu a odborné literatury, využívají současné písemné prameny (**činnostní a analytické učení, objevné učení**)

Rozhovor – základem rozhovoru je diskuze o kontroverzních otázkách – identita národa nebo skupiny, vztahy k jiným zemím a k menšinovým skupinám. Žáci se učí argumentaci a obhajování vlastních názorů, naslouchání názorům jiných a diskuzi. Rozhovor žáky povzbuzuje k pozornosti a ke spolupráci.

Názorně - demonstrační metody – využíváme učebnicové i jiné ilustrace, mapy, grafy, filmy, vytvořené prezentace.

Aktivizující metody – řešení situací, tříbení názorů, argumentace, kritika

Efektivní využívání mimoškolních studijních možností v rámci institucí – muzea, galerie, skanzeny

Skupinová (kooperativní) výuka – žáci se učí spolupráci mezi sebou při řešení různě náročných problémů a úloh, pomáhají si, učí se hodnotit práci druhého, učí se odpovědnosti za výsledek vlastní i společné práce (**kooperativní a analytické vyučování**)

Pomoc žákům při interpretaci materiálů o 20. století, integrace nových technologií do výuky (informace z médií, fotografie, reklamní slogany, audiovizuální média, plakáty, ...)
Získávání poznatků z oblasti orální historie (výpovědi svědků, jejich analýza, příp. srovnávání a interpretace – **multiperspektivní přístup**)

Samostatná práce – žáci se učí odpovědnosti za výsledky učebního procesu žákem samým

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- chápat probírané oblasti v dějepisném kontextu
- vyhledávat a třídit informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií
- seznámit se s obecně používanými termíny a dávat je do vzájemných souvislostí a vytvořit si komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy
- zapojovat více smyslů při vnímání historických faktů
- rozvíjet zájem o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utvářet a upevňovat vědomí příslušnosti k evropské kultuře

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- odhalovat kořeny společenských jevů, dějů a změn, promýšlet jejich souvislosti a vzájemnou podmíněnost v reálném a historickém čase
- objevovat paralely mezi minulými a současnými událostmi, porovnávat je s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- posuzovat svá řešení z nejrůznějších společenských aspektů
- utvářet si pozitivní hodnotový systém opřený o historickou zkušenost
- rozlišovat mýty a skutečnosti, rozpoznávat projevy a příčiny subjektivního výběru a hodnocení faktů, objektivně posuzovat společenské jevy současnosti i minulosti

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- souvisle a výstižně formulovat vlastní myšlenky, názory a postoje
- využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- osvojit si postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučit se je tvořivě využívat jako nástroje poznání

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- chápat význam týmové práce a postavení samostatné práce
- utvářet vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, rozvíjet realistické sebepoznávání a sebehodnocení, akceptovat vlastní osobnost i osobnosti druhých lidí

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- poznat naše kulturní tradice a historické dědictví a tímto poznáním cítit potřebu je chránit
- respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vnitřních hodnot
- rozpoznat názory a postoje ohrožující lidskou důstojnost nebo odporující základním principům demokratického soužití; zvyšovat odolnost vůči myšlenkové manipulaci

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- nacházet způsoby, jak využívat znalosti získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj
- připravovat se na další studium a volbu budoucího profesního zaměření

Příspěvek předmětu Dějepis k průřezovým tématům**Osobnostní a sociální výchova**

- formuje studijní dovednosti
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- podílí se na utváření základních dovedností pro spolupráci

Výchova demokratického občana

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti

- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám

Multikulturní výchova

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti

Environmentální výchova

- rozvíjí porozumění vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty

Mediální výchova

- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací
- rozvíjí komunikační schopnost

Prima

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>objasní cíl a způsob poznávání historie</p> <p>uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</p> <p>orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p>	<p><i>člověk v dějinách</i></p> <p>význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny</p> <p>historický čas a prostor</p>	<p>Z – sv. strany, světadíly, orientace v mapě</p> <p>exkurze – návštěva muzea</p>
<p>charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</p> <p>objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost</p> <p>uvede příklady archeologických kultur na našem území</p>	<p><i>počátky lidské společnosti</i></p> <p>člověk a lidská společnost v pravěku (nástroje, způsob obživy, společenská organizace, způsob života, umění)</p>	<p>MuV – etnický původ</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>VV – pravěké umění</p>
<p>rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací</p> <p>uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</p> <p>demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem</p> <p>porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p>	<p><i>nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury</i></p> <p>nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz</p> <p>antické Řecko a Řím</p> <p>střední Evropa a její styky s antickým Středomořím</p>	<p>MuV – kulturní diference</p> <p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>VMEGS – jsme Evropané</p> <p>ČJ – starověké písemnictví</p>

Sekunda

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p> <p>porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti</p> <p>objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p> <p>vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám, význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p> <p>ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p>	<p><i>ranný středověk</i></p> <p>nový etnický obraz Evropy</p> <p>utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj</p> <p>pokusy o podmanění evropské civilizace (Arabové, východní kočovníci)</p> <p>Sámova říše, Velká Morava, počátky českého státu</p> <p>křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy</p> <p>románská kultura a vzdělanost</p> <p><i>vrcholný a pozdní středověk</i></p> <p>zemědělství, řemeslná výroba, obchod, vznik měst</p> <p>struktura středověké společnosti a způsob života jednotlivých vrstev</p> <p>vývoj v Evropě</p> <p>český stát za posledních Přemyslovců a Lucemburků</p> <p>gotická kultura</p> <p>husitství</p> <p>český stát v období poděbradském a jagellonském</p>	<p>VMEGS – jsme Evropané</p> <p>MuV, ET – kulturní difference; lidské vztahy</p> <p>EV, ET – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>OSV – sociální rozvoj, mezilidské vztahy</p> <p>ČJ – románské a gotické písemnictví</p> <p>HV – románská a gotická hudba</p> <p>VV – románské a gotické umění a architektura</p> <p>exkurze – gotika</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</p> <p>popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p>	<p><i>objevy a dobývání, počátky nové doby</i></p> <p>renesance, humanismus, reformace a jejich šíření Evropou</p> <p>zámořské objevy a počátky dobývání světa</p> <p>vzestup Španělska, zápas Nizozemí o svou nezávislost</p> <p>počátky absolutních monarchií v Anglii a Francii</p> <p>vznik habsburské monarchie</p> <p>český stát v době předbělohorské třicetiletá válka a její důsledky</p>	<p>VMEGS – jsme Evropané</p>

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezi- předmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus</p> <p>rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</p>	<p><i>novověk od 2. 1/2 17. století do konce 18. století</i></p> <p>český stát a velmoci po třicetileté válce</p> <p>střet parlamentarismu a absolutismu</p> <p>barokní kultura</p> <p>osvícenství – rozvoj vzdělanosti, vědy, techniky a umění</p>	<p>ČJ – barokní literatura</p> <p>HV – barokní hudba</p> <p>VV – barokní umění a architektura</p> <p>ČJ – osvícenství, klasicismus, národní obrození</p> <p>exkurze – Josefov</p>
<p>vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p> <p>objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé</p> <p>porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</p> <p>charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích</p> <p>na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy</p> <p>vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií</p>	<p><i>modernizace společnosti</i></p> <p>VFR a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA</p> <p>industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka</p> <p>národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa</p> <p>revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů</p> <p>politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva</p> <p>kulturní rozrůzněnost doby</p> <p>konflikty mezi velmocemi, kolonialismus</p>	<p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování + občan, občanská společnost a stát</p> <p>VMEGS – jsme Evropané</p> <p>EV, ET – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>MuV – multikulturalita</p> <p>ČJ – literatura v 19. století</p> <p>HV – hudba v 19. století</p> <p>VV – umění a architektura v 19. století</p>
<p>popíše příčiny, průběh a výsledky první sv. války</p> <p>na příkladech demonstruje zneužití techniky ve válce</p> <p>zhodnotí postavení a úlohu českého národa ve válce</p>	<p><i>moderní doba</i></p> <p>první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky</p> <p>vznik ČSR</p>	<p>ET</p>

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p> <p>rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p> <p>charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p> <p>na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p> <p>zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p>	<p><i>moderní doba</i></p> <p>nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy</p> <p>mezinárodně politická situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět</p> <p>druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války</p>	<p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MuV – princip sociálního smíru a solidarity; etnický původ</p> <p>VMEGS – jsme Evropané</p> <p>ČJ – literatura meziválečného období</p> <p>HV – hudba meziválečného období</p> <p>VV – umění a architektura meziválečného období</p> <p>exkurze – pohraniční pevnosti</p>
<p>vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p> <p>vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p> <p>posoudí postavení rozvojových zemí</p> <p>prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<p><i>rozdělený a integrující svět</i></p> <p>studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření</p> <p>vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)</p> <p>vývoj Československa od r. 1945 do r. 1989, vznik České republiky</p> <p>rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět</p> <p>problémy současnosti</p> <p>věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava</p>	<p>OSV, ET – sociální rozvoj, mezilidské vztahy</p> <p>VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování; formy participace občanů v politickém životě</p> <p>VMEGS – jsme Evropané</p> <p>ČJ, HV, VV – kultura druhé poloviny 20. století</p>

2.10 Občanská výchova

Předmět Občanská výchova je utvářen na základě vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Cíle, zaměření a vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV Výchova k občanství. Navazujeme na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, který si žáci osvojili na 1. stupni základní školy.

Občanská výchova se zaměřuje na orientaci v tématech a problémech daných osnovami předmětu a zahrnuje jak osvojení teorie, tak i praktických dovedností. Předmět připravuje žáky na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti. Postupujeme od orientace v nejbližším prostředí rodiny, školy a obce k poznávání sebe sama, hodnocení sociálních vztahů a pochopení pravidel soužití ve společnosti. Předmět vede žáky ke kritické reflexi stavu společnosti a k vytváření vlastních názorů a postojů. Součástí programu je vytváření a posilování osobní i občanské odpovědnosti a motivace k aktivní účasti na životě v obci i v celé společnosti. V součinnosti s ostatními předměty si žáci řadu témat uvědomí v evropských a globálních souvislostech.

Předmět Občanská výchova uplatňuje aktivní přístup k ochraně zdraví, života a majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu. Důležitým cílem je, aby žáci získali orientaci v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě.

Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činnosti armády a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Finanční gramotnost je rozvíjena v součinnosti se vzdělávacím oborem Matematika a její aplikace a Informační a komunikační technologie.

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky primy – kvarty (odpovídá 6. – 9. ročníku ZŠ). Vyučuje se v jednododinové týdenní dotaci v kmenových třídách. Vyučovací hodiny mohou být doplněny tematicky zaměřenou exkurzí nebo besedou (programem) v každém ročníku. Do vyučovacího programu je také začleněno řešení krátkodobého projektu v každém ročníku např. formou školního nebo třídního projektového dne.

Metody a formy výuky

Formy a metody výuky občanské výchovy se rozšiřují během čtyř ročníků nižšího gymnázia od těch, v nichž má hlavní roli učitel (vyprávění, výklad, frontální výuka), směrem k aktivizaci žáků při práci ve skupinách, při vytváření projektů nebo při samostatné práci. Vzhledem k osobnostnímu vývoji žáků je postupně rozvíjena schopnost vyjadřovat se před skupinou v rámci diskuse, vytvářet si a formulovat vlastní názor a přijmout roli při výuce dramatem. Diskuse o aktuálních událostech ve společnosti je často spojena s prací s mediálním sdělením.

V každém ročníku nižšího gymnázia je realizován projektový den, kdy žáci během šesti vyučovacích hodin řeší téma – problém z pohledu různých předmětů. Přitom pracují ve skupinách a na závěr prezentují výsledky své práce před třídou. Projektový den zajišťují předem určení učitelé, kteří ve třídě učí a řídí činnosti v rámci svého předmětu. Cílem projektu je vidět problém z více úhlů, vyjádřit svůj názor a navrhnout řešení.

V tercií se uskutečňuje exkurze na policejní stanici nebo beseda s policisty ve škole – k tématu kriminalita mladistvých a dopravní výchova. V kvartě je organizována exkurze v místním výrobním podniku, firmě nebo beseda s pracovníky pracovního úřadu v Jaroměři.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

K tomuto cíli vedou společně upřednostňované postupy, metody a formy práce – vyučovací hodiny ve třídách, exkurze, besedy a projekty.

KOMPETENCE K UČENÍ

na počátku studia na gymnáziu vysvětlíme smysl a důležitost nového předmětu a podpoříme motivaci k učení

ve vstupním tématu v primě motivujeme k vytvoření nového správného režimu učení, umožňujeme žákům osvojit si vhodné strategie učení

vedeme žáky k pravidelné systematické přípravě na hodiny

pomáháme žákům vytvořit si pozitivní vztah k učení a motivujeme je k celoživotnímu učení

vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání

učíme žáky objektivnímu hodnocení výsledků učení vlastního i ostatních spolužáků

zadávat žákům úkoly, v nichž musí informace sami vyhledávat, třídít a zpracovat do požadované podoby – projekty, samostatné práce a úkoly

učíme žáky prezentovat před třídou výsledky své práce a obhajovat svoje pojetí – prezentace výsledků projektů, skupinové nebo samostatné práce

postupně žáky seznamujeme s obecně užívanými termíny, které umožňují pochopení různých problémů a jejich správnou formulaci – oblast politologie, ekonomie

v projektových úlohách a dalších prakticky zaměřených úkolech podněcujeme schopnost sledovat vybraný jev, zjištěné skutečnosti kriticky posuzovat, porovnávat a vyvodit z nich závěry

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

učíme žáky vnímat problémy jako přirozený jev (pravidelné aktuální informace z domova i ze zahraničí)

učíme žáky rozpoznat a vnímat problémy kolem sebe (škola, obec společnost, Evropa, svět), pochopit jejich podstatu, příčiny a navrhnout způsoby jejich řešení

motivujeme žáky k aktivnímu řešení problémů, které je v jejich silách

do výuky zařazujeme problémové úlohy

vedeme žáky ke schopnosti posoudit různé varianty řešení a využít při tom poznatky z různých vyučovacích předmětů a informačních zdrojů

podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů (vyhledávání informací na internetu a kritický přístup k nim)

pěstujeme u žáků schopnost dokončit práci a převzít odpovědnost za řešení problému (u každého zadaného krátkodobého i dlouhodobého úkolu – nutnost dodržet termín)

podněcujeme u žáků schopnost týmové spolupráce při řešení problémů a úkolů (práce ve skupinách)

rozvíjíme u žáků samostatnost a tvořivost zadáváním individuálních úkolů

oceňujeme originalitu

vedeme žáky ke schopnosti předcházet vzniku některých problémů (především ve svém nejbližším okolí – podněcujeme všímavost ke změnám – např. ve škole, ve třídě)
podněcujeme schopnost učit se z chyb

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

rozdvíjíme u žáků schopnost vyjádřit se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním i v písemném projevu
pomáháme žákům odstranit chyby ve vlastním projevu verbálním i neverbálním
učíme žáky zásadám konstruktivní diskuse – umění naslouchat, ovládat emoce, logicky argumentovat
povzbuzujeme žáky k zapojení do diskuse (aktuality, společenskovední témata)
cílenými úlohami vedeme k rozboru textů a jejich interpretaci
podporujeme využívání všech moderních komunikačních prostředků, přitom upozorňujeme na možná rizika (chat, spam)
vedeme žáky k poznání důležitosti komunikace pro práci ve skupině a pro upevnění mezilidských vztahů

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

věnujeme pozornost výuce pravidel společenského chování jako předpokladu pro začlenění do společnosti
hned na počátku studia seznamujeme žáky s pravidly chování ve škole podle školního řádu a vyžadujeme jeho dodržování
netolerujeme projevy asociálního chování, které důsledně trestáme
do výuky zařazujeme práci ve skupinách a rozvíjíme tak schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
oceňováním dobrých výsledků a pochvalou posilujeme sebevědomí žáků a jejich motivaci k dalším aktivitám

KOMPETENCE OBČANSKÉ

žáci se v hodinách seznamují s různými názory (texty, film, názory spolužáků a učitelů) a učí se vytvářet si názory vlastní
vedeme žáky k toleranci odlišných názorů, k úctě k druhým
seznamujeme žáky se školním řádem, zařazujeme do systému norem a vytváříme tak představu o právním řádu
vedeme žáky k povědomí o vlastních právech a povinnostech ve školu i mimo ni
seznamujeme žáky s důležitými právními dokumenty (Ústava ČR, Listina, Všeobecná deklarace lidských práv, Úmluva o právech dítěte)
učíme žáky pochopit základní principy právního státu a občanské společnosti
zdůrazňujeme závažnost vzniku trestní odpovědnosti, diskutujeme o prevenci
vychováme žáky k odpovědnosti za svůj život, své zdraví a za životní prostředí

- zdůrazňujeme význam aktivit a projektů k ochraně životního prostředí – školní sběr starého papíru, třídění plastů ve škole, třídění odpadu v domácnosti
- vedeme žáky k zodpovědnému rozhodování v případě krizových situací i v situacích ohrožujících zdraví a život člověka
- pěstujeme v žácích vlastenectví – zdůrazňujeme naše tradice a kulturní a historické dědictví (zejména v zaměřených tematických celcích v primě) a téma obrana státu
- podněcujeme u žáků zájem o dění kolem sebe – ve škole, v obci, ve společnosti (organizujeme besedy se starostou obce, sledujeme dění v obci, ve státě)

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k úctě k práci
- zdůrazňujeme význam práce pro člověka i pro společnost
- pravidelně sledujeme situaci na pracovním trhu v naší zemi a v EU
- diskutujeme se žáky o nezaměstnanosti, jejích příčinách a možnostech řešení
- formou exkurze seznamujeme žáky s různými profesemi
- vedeme žáky k rozhodování o svém dalším vzdělávání a o budoucím profesním zařazení
- seznámíme žáky s pravidly tržního hospodářství a s podmínkami podnikání
- posilujeme motivaci ke studiu uváděním příkladů úspěšných absolventů naší školy

Příspěvek předmětu Občanská výchova k průřezovým tématům

Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

- prima – témata Naše škola, Domov a rodina
- sekunda – témata Život mezi lidmi, Člověk a lidská práva
- tercie – témata Člověk jako osobnost, Psychické procesy a stavy, Člověk v sociálních vztazích, Osobní bezpečí ve společnosti
- kvarta – témata Volba povolání, Osobní bezpečí v osobních vztazích

sociální rozvoj

- prima – témata Naše škola, Domov a rodina
- sekunda – témata Život mezi lidmi, Člověk a lidská práva, Svět kolem nás, Dopravní výchova
- tercie – témata Psychické procesy a stavy, Člověk v sociálních vztazích, Dopravní výchova, Osobní bezpečí, Právo ve společnosti
- kvarta – témata Člověk a občanský život, Občan a právo, Právní ochrana, Rodina a zákony

morální rozvoj

- sekunda – témata Přírodní a kulturní bohatství, Majetek a bohatství člověka, Svět kolem nás
- tercie – témata Člověk jako osobnost, Osobní bezpečí, Právo ve společnosti
- kvarta – témata Člověk a občanský život, Právní ochrana, Rodina a zákony, Osobní bezpečí

Výchova demokratického občana

občanská společnost a škola

prima – témata Naše škola, Obec, region, země

občan, občanská společnost a stát

prima – témata Obec, region, země, Člověk a lidská práva, První pomoc

sekunda – témata Život mezi lidmi, Majetek a bohatství člověka, Člověk a lidská práva

tercie – téma Právo ve společnosti

kvarta – téma Člověk a občanský život

formy participace občanů v politickém životě

sekunda – témata Řízení společnosti

tercie – témata Právo ve společnosti, Dopravní výchova

kvarta – téma Stát a právo

principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

sekunda – téma Řízení společnosti

tercie – téma Člověk a občanský život

kvarta – téma Občan a právo, Právní ochrana, Dopravní výchova

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

v každém ročníku po prázdninách – sdělování zkušeností z cestování, zážitky z výměnných pobytů žáků, pravidelné sledování aktuálních událostí

prima – témata Proměny roku a jeho slavnosti, Naše vlast, kulturní dědictví, Hlavní město Praha

sekunda – témata Život mezi lidmi, Člověk a kultura

kvarta – téma Stát a právo

objevujeme Evropu a svět

každoroční připomínání Dne Evropy, průběžné sledování aktuálního dění v zemích EU

prima – témata Naše vlast, kulturní dědictví, Hlavní město Praha

sekunda – téma Člověk a kultura

jsme Evropané

prima – témata Naše vlast, kulturní dědictví, Hlavní město Praha, Člověk a lidská práva

sekunda – témata Svět kolem nás, Člověk a lidská práva

tercie – téma Právo ve společnosti

kvarta - témata Člověk a občanský život, Hospodářství a stát, Globální problémy

Multikulturní výchova

kulturní diference

etnické konflikty ve světě – průběžně v rámci sledování událostí ze světa i z ČR

prima – témata Proměny roku a jeho slavnosti, Naše vlast, kulturní dědictví, Obec, region, země, Hlavní město Praha

- sekunda – témata Život mezi lidmi, Člověk a kultura, Národní bohatství

kvarta – téma Stát a právo

lidské vztahy

prima – témata Obec, region, země, Život mezi lidmi

sekunda – téma Člověk a lidská práva

etnický původ

kvarta – téma Stát a právo

multikulturalita

prima – témata Obec, region, země, Naše vlast, kulturní dědictví, Hlavní město Praha

sekunda – téma Člověk a kultura

princip sociálního smíru a solidarity

prima – téma Obec, region, země

sekunda – téma Člověk a lidská práva

kvarta – témata Hospodářství a stát, Stát a právo

Environmentální výchova

lidské aktivity a problémy životního prostředí

sekunda – téma Přírodní a kulturní bohatství

kvarta – témata Hospodářství a stát, Globální problémy lidstva

vztah člověka k prostředí

prima – témata Domov a rodina, Obec, region, země

sekunda – téma Přírodní a kulturní bohatství

kvarta – témata Hospodářství a stát, Globální problémy lidstva

Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

porovnávání různých zdrojů informací při prezentaci aktualit – pravidelně v každém ročníku

interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

práce s mediálními zprávami v rámci sledování aktuálních událostí a jejich

interpretace, porovnávání různých zdrojů – ve všech ročnících

fungování a vliv médií ve společnosti

sekunda – téma Život mezi lidmi

kvarta – téma Volba povolání

Dopravní výchova

bezpečné chování v dopravních prostředcích, na zastávkách, povinnosti spolujezdce v autě

prima – téma Základy dopravní výchovy

účastníci silničního provozu, bezpečné chování chodce, cyklisty

sekunda – Bezpečnost v dopravě

základní dopravní značky a jejich význam, nebezpečné situace

tercie – Bezpečnost silničního provozu

základní legislativa související s tématem doprava

kvarta – Porušování předpisů v silniční dopravě

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezi- předmětové vztahy, průřezová témata aj.)
zná významné osobnosti školy, důležité mezníky historie školy uvede, ve kterých dokumentech jsou upravena pravidla chování žáků, jejich práva a povinnosti, na konkrétních příkladech vysvětlí význam stanovení pravidel chování a chápe význam dodržování těchto pravidel žák zná zásady správné životosprávy, umí si stanovit své priority, dokáže sestavit svůj režim dne, navrhne svůj týdenní plán činností a aktivit uvede příklady vhodně a nevhodně využití volného času	<i>naše škola</i> historie školy, osobnosti, tradice školy život ve škole, školní řád, režim školy režim dne, zásady správné životosprávy, příprava na vyučování, využití volného času, zájmová činnost	OSV Osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, psychohygiena) Sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy) VDO –Občanská společnost a škola Vztah k dějepisu 28.9. sv. Václav, Den české státnosti
uvede příklady, jak je život lidí pevně spojen s přírodními cykly dokáže vyjmenovat různé způsoby měření času vysvětlí pojem kalendář, proč některé země používají zcela odlišný kalendář umí vysvětlit vznik pojmenování dnů v týdnu i měsíců v roce v průběhu školního roku se seznámí jednotlivými svátky a způsoby jejich slavení (u nás i v jiných zemích)	<i>proměny roku a jeho slavnosti</i> cyklus dne, týdne a roku kalendář, měření času významné dny a svátky lidové zvyky a obyčeje	vztah k D, Čj VMEGS – Evropa a svět nás zajímá MuV – kulturní diference 28.10. Den vzniku samostatného československého státu

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezi- předmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>dokáže vysvětlit, co si představuje pod pojmem domov</p> <p>objasní pojmy úplná a neúplná rodina, náhradní rodinná péče</p> <p>vyjmenuje organizace, které pomáhají dětem, zná důležitá telefonní čísla (Linka bezpečí apod.)</p> <p>sestaví jednoduchý vlastní rodokmen</p> <p>dokáže vysvětlit pojmenování rodinných vztahů</p> <p>vyjmenuje, co člověk potřebuje k uzavření manželství</p> <p>chápe důležitost rodiny a dobrých rodinných vztahů pro zdravý vývoj člověka</p> <p>rozumí pojmům příjmy a výdaje</p> <p>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti</p> <p>objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p>	<p><i>domov a rodina</i></p> <p>moje rodina, domov</p> <p>byt, dům, okolí domova</p> <p>funkce rodiny, náhradní rodinná výchova</p> <p>rodinné vztahy, tradice</p> <p>manželství a rodičovství</p> <p> </p> <p>hospodaření domácnosti</p>	<p>OSV – sociální rozvoj (mezilidské vztahy)</p> <p>MuV – lidské vztahy</p> <p>EV – Vztah člověka k prostředí</p> <p> </p> <p>17.listopad – Den boje za svobodu a demokracii</p> <p> </p> <p>finanční gramotnost</p>
<p>rozlišuje pojmy bydliště, rodiště</p> <p>nakreslí jednoduchou mapu centra obce a vyznačí důležitá místa-zná jméno starosty, ví, kde najde městský úřad, vyjmenuje alespoň některé odbory</p> <p>vytvoří propagační materiál města (významná místa, historie, památky, osobnosti, přírodní útvary, výrobky, apod.)</p> <p>dokáže vyjmenovat regiony České republiky a najít je na mapě</p> <p>zná některé regionální zvyky, zvláštnosti, výrobky, památky, významná místa, osobnosti</p> <p>připraví referát o významném místě, které navštívil</p>	<p><i>obec, region, země</i></p> <p>historie, památky, významné osobnosti obce</p> <p>život v obci, správa obce</p> <p>naš kraj, významná místa, památky, osobnosti</p> <p> </p> <p>regionální zvyky a obyčeje</p> <p> </p> <p>významná místa naší země</p>	<p>souvislost se Z, s D</p> <p>VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát</p> <p>MuV – kulturní diference, multikulturalita</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí</p> <p> </p> <p>Vánoční svátky</p> <p> </p> <p>1.1. Den obnovy samostatného českého státu</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezi- předmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>žák zná alespoň některé pověsti o naší nejstarší historii</p> <p>vysvětlí pojmenování našeho státu (na základě pověstí i historických faktů)</p> <p>dokáže vyjmenovat významné historické osobnosti (panovníky, světce)</p> <p>uvede hlavní jazykové skupiny v Evropě, rozliší jednotlivé skupiny slovanských jazyků, dokáže zařadit češtinu</p> <p>sestaví vlastní tabulku osobností (vědců, vynálezců, umělců) a jejich děl</p> <p>vyjmenuje významné přírodní útvary, historické památky</p>	<p><i>naše vlast, kulturní dědictví</i></p> <p>pověsti o počátcích českého národa</p> <p>slavní předkové</p> <p>mateřský jazyk</p> <p>kulturní bohatství národa</p>	<p>vztah k D, Z, ČJ</p> <p>VMEGS</p> <p>– Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané</p> <p>MuV – kulturní diference, multikulturalita</p>
<p>připraví pro svého „kamaráda z ciziny“ průvodce po hlavním městě (informace o historii, významných osobnostech, památkách, kultuře...)</p> <p>zná důležité státní instituce, které sídlí v Praze</p> <p>dokáže vyjmenovat státní symboly, umí objasnit jejich význam</p> <p>popíše situace, kdy je třeba bránit stát</p> <p>popíše výhody spolupráce mezi státy včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p>	<p><i>hlavní město Praha</i></p> <p>historie, památky, kultura, osobnosti</p> <p>státní instituce</p> <p>státní symboly</p> <p>Občanská povinnost</p> <p><i>obrana státu</i></p> <p>základní informace o AČR, NATO</p>	<p>vztah k D, Z</p> <p>VMEGS</p> <p>– Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané</p> <p>MuV</p> <p>– kulturní diference, multikulturalita</p>
<p>vysvětlí pojem diskriminace, rasismus, xenofobie</p> <p>dokáže uvést příčiny nerovnosti ve společnosti</p> <p>zhodnotí, jak jsou uskutečňována nebo porušována lidská práva</p> <p>vysvětlí hlavní poslání OSN</p> <p>zná specifická práva dětí – umí objasnit jejich význam, uvede příklady</p> <p>posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p>	<p><i>člověk a lidská práva</i></p> <p>uspořádání společnosti</p> <p>nerovnost</p> <p>OSN</p> <p>-Všeobecná deklarace lidských práv</p> <p>- Úmluva o právech dítěte</p>	<p>vztah k D</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>VMEGS</p> <p>– jsme Evropané</p> <p>MuV</p> <p>– principy sociálního smíru a solidarity</p> <p>Velikonoční svátky, tradice</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezi- předmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>zná zásady správné životosprávy, rozlišuje aktivní a pasivní trávení volného času, uvědomuje si důležitost pohybové aktivity pro zdraví</p> <p>zná postupy při poskytování první pomoci při stavech ohrožujících život člověka umí přivolat odbornou pomoc</p> <p>uvědomuje si zbytečnost některých zranění, ví, jak neohrožovat zdraví své a druhých</p> <p>zná rizika kouření, alkoholu a užívání drog</p> <p>ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování chodce v silničním provozu a řídí se jimi</p> <p>chová se bezpečně v dopravních prostředcích a na zastávkách (v modelových situacích a při akcích školy)</p> <p>dodržuje povinnosti spolujezdce v autě – zejména poutání</p> <p>vysvětlí bezpečné chování, zejména z pohledu chodce</p>	<p><i>péče o zdraví</i> <i>zdravá výživa</i> <i>první pomoc</i></p> <p>stavy ohrožující život postupy poskytování první pomoci</p> <p>zneužívání návykových látek</p> <p><i>základy dopravní výchovy</i></p>	<p>vztah k biologii VDO (občan, občanská společnost a stát)</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>1.5. Svátek práce 8.5. Den vítězství</p>

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>rozumí pojmům společnost, socializace a resocializace, minorita, majorita</p> <p>dokáže vyjmenovat nejpočetnější menšiny na našem území</p> <p>orientuje se v různých sociálních skupinách</p> <p>dokáže vyjádřit význam a funkce rodiny</p> <p>vysvětlí význam školy v životě člověka</p> <p>uvědomuje si význam vzájemné spolupráce mezi spolužáky</p> <p>dokáže vysvětlit význam vrstevnických zájmových skupin</p> <p>uvědomuje si nebezpečí rizikových part</p> <p>rozlišuje různé druhy lidské komunikace</p> <p>uvědomuje si klady i zápory hromadných sdělovacích prostředků</p>	<p><i>život mezi lidmi</i></p> <p>jedinec ve společnosti</p> <p>rodina a škola</p> <p>škola, vrstevníci</p> <p>komunikace</p> <p>vztahy mezi lidmi</p> <p>osobní a neosobní vztahy</p> <p>média</p>	<p>vztah k D, Z</p> <p>VDO - Občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV – Sociální rozvoj (mezilidské vztahy)</p> <p>VMEGS - Evropa a svět nás zajímá (naši sousedé v Evropě, nejpočetnější menšiny v ČR, v evropských zemích, jejich kulturní kořeny)</p> <p>MuV – Lidské vztahy - Kulturní diference</p> <p>MV – fungování a vliv médií ve společnosti</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezo- vá témata aj.)
<p>rozumí pojmu kultura, uvede příklady hmotné i duchovní kultury</p> <p>uvědomuje si rozmanitost lidské kultury, zná příklady odlišností</p> <p>dokáže vysvětlit roli umění, zná jeho funkce a druhy, uvede příklady umělců</p> <p>chápe význam krásy, módy</p> <p>dokáže vyjmenovat a uvede hlavní znaky světových náboženství a některé zvyky</p> <p>umí vysvětlit význam víry pro člověka, zná některé její historické podoby</p> <p>zná a osvojil si hlavní zásady etikety</p> <p>vyjmenuje několik kulturních institucí a akcí na úrovni státu, kraje, obce, školy, vysvětlí jejich význam pro člověka</p>	<p><i>člověk a kultura</i></p> <p>kultura umění ideál krásy, móda víra a náboženství zásady slušného chování kulturní instituce</p>	<p>vztah k Čj, Z, D</p> <p>VMEGS - Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Objevujeme Evropu a svět</p> <p>MuV -Kulturní diference Multikulturalita</p>
<p>dokáže charakterizovat krajinu ČR</p> <p>zná význam organizace UNESCO, uvede příklady ochrany hmotného a nehmotného kulturního a přírodního dědictví</p> <p>zdůvodní potřebu poznání a ochrany krajiny, ve které člověk žije</p> <p>ze svého okolí uvede konkrétní příklady správného a nesprávného využívání krajiny</p> <p>zná nejvýznamnější ekologické problémy světa a možné cesty jak je řešit na globální a lokální úrovni</p> <p>uvede možnosti ekologického chování v rodině na konkrétních příkladech</p> <p>zná instituce a organizace, které se na ochraně přírody podílejí</p>	<p><i>přírodní a kulturní bohatství</i></p> <p>krásy naší země</p> <p>příroda – organizace chránící přírodu</p> <p>ochrana přírodního a kulturního bohatství</p> <p>ochrana životního prostředí v rodině, v obci</p>	<p>vztah k biologii, zeměpisu, estetické výchově, dějepisu</p> <p>EV Vztah člověka k prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>OSV – Morální rozvoj (řešení problémů a rozhodovací dovednosti)</p>

<p style="text-align: center;">Konkretizované výstupy žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)</p>
<p>dokáže rozlišit a uvést různé druhy potřeb rozumí pojmem statky a služby, uvede př.</p> <p>rozlišuje různé druhy majetku a formy vlastnictví včetně duševního a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</p> <p>na příkladech ukáže správné a nesprávné hospodaření s majetkem</p> <p>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti</p> <p>objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet uvede příklady různých způsobů hotovostního placení</p> <p>posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci na příkladech objasní přednosti a rizika používání platebních karet</p> <p>na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou</p> <p>uvědomuje si rozdíl mezi potřebami podle nezbytnosti</p> <p>sestaví svůj žebříček hodnot</p> <p>ví, podle čeho se hodnotí životní úroveň, dokáže uvést další znaky kvality života s příklady</p> <p>zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování</p>	<p><i>majetek a bohatství člověka</i></p> <p>lidské potřeby</p> <p>vlastnictví, majetek</p> <p>rodinný rozpočet, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing</p> <p>žebříček hodnot</p> <p>životní úroveň</p>	<p>VDO - Občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV – Morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)</p> <p>finanční gramotnost</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>dokáže vysvětlit význam státu na příkladech</p> <p>vyjmenuje složky moci</p> <p>pozná a popíše státní symboly ČR</p> <p>uveče různé formy států s příklady</p> <p>rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu</p> <p>umí vysvětlit význam voleb v demokracii</p> <p>rozumí pojmům demokracie přímá a nepřímá</p> <p>vysvětlí základní principy volebního práva</p> <p>uvědomuje si význam voleb na různých úrovních</p> <p>dokáže uvést příklady možností politické angažovanosti v obci, regionu</p> <p>rozumí systému státní správy a samosprávy, roli obcí a krajů</p> <p>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p>	<p><i>řídění společnosti</i></p> <p>stát – znaky, formy státu</p> <p>demokracie</p> <p>obrana státu</p> <p>volby, volební právo</p> <p>občanská společnost</p> <p>státní správa a samospráva</p>	<p>vztah k D</p> <p>VDO</p> <p>Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>finanční gramotnost</p>
<p>dokáže vysvětlit význam integrace v Evropě</p> <p>popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů</p> <p>rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášlivosti</p> <p>zná organizace Rada Evropy, OSN a NATO umí vysvětlit důvody jejich vzniku a jmenuje některé současné aktivity</p> <p>uveče příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání</p> <p>objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu</p> <p>rozumí poslání humanitárních operací, uvede příklady</p>	<p><i>svět kolem nás</i></p> <p>Evropská unie</p> <p>tolerance x diskriminace</p> <p>Rada Evropy, OSN, NATO</p> <p>obrana státu – vojenské a humanitární operace AČR</p>	<p>souvislost s politickým zeměpisem – EU, OSN, NATO</p> <p>souvislost s D – vývoj Evropy a světa po druhé světové válce</p> <p>VMEGS – Jsme Evropané (Evropská integrace)</p> <p>instituce EU a jejich fungování</p> <p>OSV – sociální a morální rozvoj</p>

<p style="text-align: center;">Konkretizované výstupy žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)</p>
<p>rozpozná varovný signál všeobecné výstrahy</p> <p>zná telefonní čísla záchranných složek a zásady komunikace s operačním střediskem</p> <p>dokáže uvést příklady násilného chování</p> <p>rozumí pojmu šikana, uvede možnosti reakce a obrany</p> <p>rozlišuje základní dopravní značky a jejich význam</p> <p>posoudí situaci i z pohledu ostatních účastníků silničního provozu</p> <p>ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování cyklisty v silničním provozu a uplatňuje je v praktických situacích školních akcí</p> <p>chová se bezpečně a ohleduplně v roli cyklisty, používá správnou výbavu jízdního kola; orientuje se ve vztazích cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu</p> <p>odhadne nebezpečí konkrétní situace a vyvodí správné řešení, zachová se adekvátně situaci; předchází nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu (prokazuje v modelových situacích)</p> <p>vysvětlí bezpečné chování zejména z pohledu cyklisty</p> <p>zná povinnou výbavu cyklisty a základní pravidla silničního provozu</p> <p>vysvětlí souvislosti celkového chování člověka, sounáležitosti a spolupráce v dopravních situacích pro uchování zdraví a života své osoby i druhých</p> <p>zná zásady poskytnutí laické první pomoci</p> <p>ví, co patří do domácí a školní lékárničky</p> <p>uvede příklady mimořádných událostí ve světě i v ČR</p> <p>navrhne, jak může pomoci v konkrétním případě ohrožení</p>	<p><i>osobní bezpečí</i></p> <p>nebezpečné situace</p> <p>násilí kolem nás</p> <p>bezpečné sportování</p> <p>bezpečnost silničního provozu – role chodce, cyklisty</p> <p>bezpečnost v dopravě</p>	<p>ochrana člověka za mimořádných okolností</p> <p>vztah k biologii, tělesné výchově</p> <p>-součást dopravní výchovy</p> <p>výchova ke zdraví</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>ví, kdy a proč vznikla Všeobecná deklarace lidských práv</p> <p>uvědomuje si univerzálnost základních lidských práv</p> <p>dokáže vysvětlit obsah a význam jednotlivých lidských práv</p> <p>uveče příklady porušování lidských práv v historii i v současnosti</p> <p>rozumí pojmům svoboda a morálka</p> <p>rozliší příklady nemorálního jednání</p>	<p><i>člověk a lidská práva</i></p> <p>Všeobecná deklarace lidských práv</p> <p>rovnost a nerovnost</p> <p>svoboda a autorita</p> <p>morálka a mravnost</p>	<p>Vztah k dějepisu</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát</p> <p>VMEGS – Jsme Evropané</p> <p>MuV – Principy solidárního smíru a solidarity, Lidské vztahy</p> <p>OSV – Osobnostní a sociální rozvoj</p> <p>Morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)</p>

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>objasní pojem osobnost</p> <p>rozezná základní typy osobnosti</p> <p>posoudí vliv vlastností osobnosti na dosahování individuálních a společných cílů</p> <p>objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>rozezná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí</p> <p>vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p> <p>objasní, jak může sebepoznání a sebehodnocení ovlivnit rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p>	<p><i>člověk jako osobnost</i></p> <p>podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <p>sebehodnocení, sebepoznání</p> <p>typy osobnosti</p> <p>hodnoty, potřeby, motivy, přání</p> <p>schopnosti, dovednosti</p>	<p>OSV – osobnostní rozvoj, morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)</p>
<p>uvede, jakým způsobem získáváme informace o vnějším i vnitřním prostředí</p> <p>má povědomí o průběhu různých psychických procesů – myšlení, paměť, učení</p> <p>zná zásady efektivního učení</p> <p>vnímá roli citů v našem životě, ví, jak je ovládat, co znamená empatie</p> <p>dokáže popsat základní změny v psychice člověka v jednotlivých etapách života</p> <p>uvede příklady, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi</p>	<p><i>psychické procesy a stavy</i></p> <p>vnímání, smysly</p> <p>sociální poznávání</p> <p>myšlení, řeč, paměť</p> <p>hra, učení, práce</p> <p>city, druhy, vnější projevy</p> <p>citů, empatie, sebeovládání</p> <p>vývoj osobnosti</p> <p><i>člověk ve zdraví a nemoci</i></p> <p>péče o zdraví, péče o nemocného</p> <p>zdravotní prevence</p>	<p>vztah k ČJ, OSV (osobnostní a sociální rozvoj)</p> <p>Vztah k biologii</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>vystihne rozdíl mezi chováním, jednáním a prožíváním</p> <p>zná pojem asertivita, ovládá základní asertivní techniky</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích</p> <p>ví, jak řešit případné neshody či konflikty s druhými lidmi, navrhne nenásilné řešení</p>	<p><i>člověk v sociálních vztazích</i></p> <p>chování, prožívání a jednání</p> <p>asertivita, asertivní techniky</p> <p>náročné životní situace</p> <p>konflikt</p> <p>problémy lidské nesnášenlivosti</p>	<p>vztah k ČJ</p> <p>MeV (fungování a vliv médií na společnost)</p> <p>OSV - osobnostní a sociální rozvoj – - komunikace</p> <p>součást dopravní výchovy</p>
<p>uvědomuje si riziko zneužívání návykových látek</p> <p>ví, jaké jsou projevy a důsledky závislosti</p>	<p><i>nebezpečí drog</i></p> <p>druhy návykových látek</p> <p>psychická závislost</p> <p>prevence, možnosti pomoci</p> <p>zdravý životní styl</p>	<p>vztah k biologii</p>
<p>popíše dělbu práce v průběhu vývoje společnosti</p> <p>objasní pojmy statky a služby</p> <p>chápe princip nabídky a poptávky</p> <p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny</p> <p>na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým</p> <p>na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky</p> <p>porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků</p>	<p><i>hospodaření</i></p> <p>dělba práce</p> <p>statky a služby</p> <p>nabídka, poptávka</p>	<p>OSV – osobnostní a sociální rozvoj</p> <p>Morální rozvoj</p> <p>finanční matematika</p> <p>rozvoj finanční gramotnosti</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>objasní pojmy práva a morálky</p> <p>zdůvodní důležitost a potřebnost pravidel pro fungování společnosti</p> <p>dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si riziko jejich porušování</p> <p>popíše rozdělení moci ve státě</p> <p>zná hlavní politické strany v ČR</p> <p>vyjmenuje hlavní politické orgány EU a zná jejich roli</p> <p>uvede příklady korupčního jednání</p> <p>diskutuje o příčinách, důsledcích a řešení korupčního jednání v konkrétních situacích</p>	<p><i>právo ve společnosti</i></p> <p>právo a morálka</p> <p>právní způsobilost</p> <p>systém práva, druhy práva</p> <p>právní řád ČR</p> <p>rozdělení moci ve státě podle Ústavy</p> <p>politika, politické spektrum</p> <p>korupce</p>	<p>vztah k dějepisu</p> <p>OSV - Sociální rozvoj- mezilidské vztahy, Morální rozvoj - hodno- ty, postoje</p> <p>VDO - Občan, občan- ská společnost a stát</p> <p>Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>VMEGS – Žijeme v Evropě</p>

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>na vlastním příkladu uvede faktory ovlivňující volbu povolání</p> <p>vysvětlí význam vzdělání pro jednotlivce a pro společnost</p> <p>dokáže vyjmenovat a porovnat možnosti dalšího vzdělávání po ZŠ</p> <p>má přehled o variantách pomaturitního vzdělávání</p> <p>má přehled o úrovni nezaměstnanosti v ČR, vyjmenuje některé příčiny</p> <p>uvede příklady odlišných pracovních podmínek pro mladistvé</p> <p>umí sepsat žádost o zaměstnání/brigádu, sestaví strukturovaný životopis, ví, jak se připravit na přijímací pohovor</p>	<p><i>volba povolání</i></p> <p>osobní předpoklady pro výběr povolání</p> <p>hledání zaměstnání</p> <p>člověk na trhu práce</p> <p>nezaměstnanost, úřad práce</p> <p>zákoník práce</p>	<p>OSV – Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace (plánování studia)</p> <p>souvislost se zeměpisem ČR – ekonomický přehled, údaje o nezaměstnanosti</p> <p>MeV - fungování a vliv médií ve společnosti</p>
<p>posoudí a na příkladech doloží přínos mezilidské spolupráce při řešení konkrétních úkolů v obci</p> <p>uvědomuje si svou příslušnost k obci,</p>	<p><i>člověk a občanský život</i></p> <p>člověk jako občan obce</p> <p>jednání na úřadu</p>	<p>OSV – sociální rozvoj (mezilidské vztahy), morální rozvoj (praktická etika)</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
státu, EU, dokáže uvést příklady povinností a práv, z této příslušnosti vyplývajících rozumí pojmu občanská společnost	občan státu občanství EU	VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS - Jsme Evropané
rozumí pojmu právní řád, ví, co obsahuje objasní význam právní úpravy vlastnictví rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady, objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava, koupě, oprava, půjčení věci, pojistná smlouva uvědomuje si odpovědnost občana za škodu a význam pojištění pro různé účely přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby	<i>občan a právo</i> právní předpisy a právní normy občanské právo majetek a vlastnictví závazky a jejich plnění základní práva spotřebitele odpovědnost za škodu, pojištění	OSV - Sociální rozvoj – mezilidské vztahy - Morální rozvoj – praktická etika VDO - Principy demokracie ... MuV – Principy sociálního smíru a solidarity finanční gramotnost
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce chápe význam užívání sankcí uvědomuje si rozdíl mezi správním řízením, občanským soudním řízením a trestním řízením, dokáže popsat jejich průběh dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, uvědomuje si rizika jejich porušování rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady dokáže vyjádřit podstatu korupce uvědomuje si závažnost trestní odpovědnosti diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	<i>právní ochrana</i> orgány právní ochrany správní řízení občanské soudní řízení trestní právo protiprávní jednání – druhy a postihy včetně korupce, trestní postížitelnost porušování předpisů v silničním provozu	OSV - Sociální rozvoj – mezilidské vztahy - Morální rozvoj – praktická etika VDO - Principy demokracie ... součást dopravní výchovy

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
orientuje se v základní legislativě související s tématem doprava		
<p>objasní právní význam manželství a registrovaného partnerství</p> <p>vyjmenuje a vysvětlí některé teze ze zákona o rodině (vztahy mezi manžely, rodiče a děti)</p> <p>ví, kam se obrátit v případě rodinných nebo soukromých problémů</p> <p>uvede několik příkladů práv dětí z Úmluvy o právech dítěte</p>	<p><i>rodina a zákony</i></p> <p>manželství, registrované partnerství</p> <p>rodiče a děti</p> <p>konflikty v rodinných vztazích</p> <p>poradenská pomoc</p>	<p>OSV - Sociální rozvoj – mezilidské vztahy</p> <p>- Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<p>vysvětlí roli státu při řízení hospodářství</p> <p>rozdělí a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb</p> <p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu</p> <p>rozdělí, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje</p> <p>uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p> <p>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí</p> <p>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení</p> <p>uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>vysvětlí význam úroku placeného a přijatého</p> <p>rozdělí roli zaměstnance, zaměstnavatele, podnikatele</p> <p>uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků</p> <p>porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků</p> <p>uvede možnosti různých typů pojištění a navrhně, kdy je využít</p> <p>uvede a porovná nejobvyklejší způsoby</p>	<p><i>hospodářství a stát</i></p> <p>stát a národní hospodářství</p> <p>tržní mechanismus</p> <p>hospodářská politika</p> <p>státní rozpočet, daně</p> <p>sociální politika státu</p> <p>peněžní ústavy</p> <p>právní subjekty podnikání</p>	<p>souvislost s M</p> <p>– ekonomická matematika (rodinný rozpočet, úroky)</p> <p>VMEGS</p> <p>– jsme Evropané (jednotný evropský trh, euro)</p> <p>MuV – princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí, principy udržitelného rozvoje, lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>finanční gramotnost</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
nakládání s volnými prostředky a způsob krytí deficitu		
<p>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu</p> <p>uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání</p> <p>na příkladech objasní národní i mezinárodní úkoly Armády ČR</p> <p>uvede příklady zahraničních misí Armády ČR</p> <p>uvede povinnosti občana při obraně státu</p>	<p><i>globální problémy</i></p> <p>přehled významných planetárních problémů</p> <p>globalizace – klady, zápory</p> <p>mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní</p> <p>příspěvek ČR k řešení globálních problémů</p> <p>aktivity ČR v rámci NATO, úkoly AČR</p> <p>obrana státu, vzájemná pomoc v rámci členství v NATO</p>	<p>souvislost s biologií – ekologické problémy; se zeměpisem – současný stav planety, globalizace</p> <p>VMEGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (vliv civilizačních aktivit na přírodu, Den Země)</p> <p>Vztah člověka k prostředí (nerovnoměrnost života na Zemi, proces globalizace, principy udržitelnosti rozvoje)</p>
<p>dokáže zformulovat svoje nejbližší a vzdálenější cíle, ví, co vede k jejich naplnění</p> <p>umí sestavit a zdůvodnit svůj žebříček hodnot</p> <p>zná některé názvy nejčastěji zneužívaných drog, jejich účinky i následky drogové závislosti</p> <p>uvědomuje si nutnost odpovědného chování v partnerském vztahu</p> <p>vysvětlí souvislosti odpovědného chování člověka v dopravních situacích pro uchování zdraví a života své osoby i druhých</p>	<p><i>životní perspektivy</i></p> <p>plánování soukromého a profesního života</p> <p><i>osobní bezpečí</i></p> <p>rizika kolem nás – drogy, násilí, vandalismus</p> <p>bezpečnost a rizika v partnerských vztazích</p> <p>dopravní rizika</p>	<p>souvislost s dějepistem – vznik náboženství</p> <p>souvislost s biologií – drogová problematika, účinky na lidský organismus</p> <p>OSV - Osobnostní rozvoj (seberegulace a sebeorganizace – vůle, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení)</p> <p>Morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika, řešení problémů a rozhodovací dovednosti – problémy v seberegulaci)</p>

2.11 Fyzika

Předmět Fyzika realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Fyzika, což je součást vzdělávací oblasti Člověk a příroda, a dále vzdělávací obsah tematického okruhu Práce s laboratorní technikou (součást vzdělávacího oboru Člověk a svět práce). Je povinným vyučovacím předmětem ve všech ročnících nižšího tematického gymnázia.

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, k řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- získávání a upevňování dovedností, pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů

Hodinová dotace je rozdělena takto:

- 2,5 h (z toho 0,5 h Práce s laboratorní technikou) v primě
- 2 h (z toho 0,5 h Práce s laboratorní technikou) v sekundě (+4 povinná, nezařazená laboratorní cvičení)
- 2,5 h v tercií (z toho 0,5 h Práce s laboratorní technikou)
- 2 h v kvartě

Fyzika se vyučuje v posluchárně (pro celou třídu) a laboratoři fyziky (třída se dělí na poloviny), výjimečně i v jiných vhodných prostorách školy i mimo budovu školy (exkurze).

Metody a formy výuky

Prostřednictvím nejrůznějších výukových metod budeme, s přihlédnutím na věkové rozdíly žáků, realizovat stanovené vzdělávací cíle.

Jako základní metody ve frontální výuce využijeme výklad doplněný demonstračním pokusem.

Demonstrační nebo myšlenkový pokus bude, pokud to je jen trochu možné, vždy výchozím bodem.

Na tento základní prvek navazují aktivizující prvky heuristické metody (využití vlastních zkušeností žáků) a práce s textem, především v domácí přípravě.

Pro ověření a upevnění vědomostí žáků lze použít metodu řízeného rozhovoru, v písemné formě využijeme také testových sad úloh.

Při výuce laboratorních cvičení se uplatní dovednostně–praktické metody, žáci si osvojí základní návyky při samostatné manipulaci s pomůckami a přístroji, naučí se zaznamenávat a vyhodnocovat svoji práci. Nejen zde, také při standardní výuce, se využije skupinové vyučování. Dbáme na vyvážené sestavení skupina a jejich cílenou obměnu, pro posílení dobrých vazeb mezi žáky.

V rámci výuky seminářů zařadíme i samostatnou práci, která bude žáky připravovat na přechod ke studiu na vyšších či vysokých školách a povede je k odpovědnosti za vlastní práci.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů
- učíme žáky přejít od smyslového poznání k poznání založenému na pojmech, fyzikálních teoriích a přírodních zákonech
- učíme žáky vyhledávat a používat potřebné informace z odborné fyzikální literatury, tabulek a internetu
- při demonstračních pokusech, měřeních v laboratoři i při zpracování výsledků měření podporujeme využití výpočetní techniky
- umožňujeme žákovi pozorovat, měřit a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- motivujeme k učení – snažíme se žáky zaujmout experimenty, videem, volbou témat fyzikálních měření, praktickými aplikacemi

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- učíme žáky propojovat znalosti z různých předmětů, zejména využít matematický aparát při řešení fyzikální úlohy
- nabízíme praktické problémové úlohy a situace, učíme žáky řešit problémy; monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
- na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu fyzikálního řešení problémů
- učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života
- učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů
- vedeme žáky k tomu, aby byli schopni objevit a formulovat problém, hledat v týmu různé varianty řešení
- podporujeme využívání měřicí techniky a moderních technologií při řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci fyzikální terminologií
- učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů
- klademe důraz na jazykovou úroveň mluveného i písemného projevu; učíme žáky publikovat.
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty; podporujeme kritiku a sebekritiku
- podporujeme přátelskou diskusi mezi žáky a vyučujícími a mezi žáky navzájem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ

- vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů; podporujeme skupinovou výuku
- učíme žáky pracovat v týmech, rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role, zejména při práci v laboratoři
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů, nadaným žákům nabízíme zajímavé rozšiřující úlohy a zapojení do fyzikálních soutěží a olympiád
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině; máme odmítavý postoj ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky nebo mezi žáky a učiteli

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití fyziky
- vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí
- učíme žáky využívat získané fyzikální poznatky v běžném životě, správně jednat v různých mimořádných, život ohrožujících situacích
- učíme žáky předcházet nemocem a úrazům, poskytnout účinnou první pomoc
- jdeme příkladem – respektujeme závazné předpisy, plníme své povinnosti; respektujeme osobnost žáka a jeho práva; budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty; získaná data zpracovávat, vyhodnocovat
- v rámci možností a podmínek školy učíme žáky využívat při práci moderní technologie, postupy, pomůcky, měřicí techniku
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování
- různými formami (exkurze, film, beseda) seznamujeme žáky s některými profesemi blízkými fyzice
- prohlubujeme si odbornou a pedagogickou kvalifikaci. V rámci celoživotního vzdělávání se seznamujeme s novými poznatky a technologiemi v oboru
- v rámci všech laboratorních měření jsou žáci vedeni k naplňování očekávaných výstupů tematického okruhu Práce s laboratorní technikou:
 - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
 - zpracuje zápis o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž došel
 - vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, které mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci

- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci

Příspěvek předmětu Fyzika k průřezovým tématům

Osobnostní a sociální výchova

- formuje studijní a praktické dovednosti
- vede k uvědomění si různosti názorů a řešení problémů
- podílí se na utváření základních dovedností v týmové spolupráci
- praktickou činností a řešením úloh napomáhá k prevenci sociálně patologických jevů
- dává přehled pro vhodnou volbu povolání

Výchova demokratického občana

- kritickým myšlením vede k úvahám o světových problémech v širších souvislostech
- posiluje pocit spoluzodpovědnosti za vlastní rozhodování
- vede ke hledání, formulování a posuzování alternativních řešení nejrůznějších problémů

Environmentální výchova

- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje

Mediální výchova

- rozvíjí základní schopnosti verbální komunikace v odborných tématech
- vede ke schopnosti pochopit a sdělit mediální obsah grafických, tabulkových a matematických závislostí
- učí ovládat a účelně využívat multimediální techniku pro šíření a prezentaci výsledků práce
- poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Očekávané výstupy

PRIMA

měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas

skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

síla – magnetická, elektrická, gravitační

elektrický proud – základní pojmy, projevy el. proudu – tepelné, světelné, magnetické, elektrochemické

žák:

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí, ví o atomové struktuře látek
- umí rozlišit a uvést příklady různých skupenství látek
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
- rozliší projevy působení a odlišnosti jednotlivých druhů sil, určí vodorovný a svislý směr
- dokáže sestavit jednoduchý elektrický obvod, zná nebezpečné účinky elektrického proudu na lidský organismus

SEKUNDA**pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý****gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa, třecí síla, tlak, zákony síly, jednoduché stroje (rovnováha na páce a kladce), stabilita tělesa**

žák:

- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- uvede pozitivní a negativní účinky třecí síly a tlaku
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- umí využít jednoduché stroje v běžném životě
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

vlastnosti kapalin a plynů**Pascalův zákon – hydraulická zařízení, hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře, Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách**

žák:

- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní
- zná fyzikální podstatu hydraulických zařízení – lis, brzdy, pneumatické kladivo, manometr, spojené nádoby

TERCIE**mechanická práce a výkon, práce na jednoduchých strojích (účinnost), pohybová a polohová energie****vnitřní energie, teplo a jeho „měření“, přenos tepla, změna skupenství teplo a praktické aplikace – tepelná izolace, vliv tepla na zemskou atmosféru, tepelné stroje, obnovitelné a neobnovitelné druhy energie**

žák:

- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a o jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem

- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
- rozeznává skupenské změny a ví, které veličiny je ovlivňují
- chápe princip funkce spalovacího motoru

elektřina – vodiče proudu z hlediska stavby látek, el. proud, napětí, odpor a jejich měření, Ohmův zákon pro kovové vodiče, řazení rezistorů a zdrojů za sebou a vedle sebe, elektrická energie – práce, příkon, výkon, odlišnosti ve vedení el. proudu v kovech, kapalinách a plynech

žák:

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- změří elektrický proud a napětí, umí určit elektrický odpor vodiče
- rozliší vodič, izolant na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů

KVARTA

elektřina a magnetismus – elektromagnetická indukce, generátor – výroba a rozvod střídavého proudu, rozdíl mezi střídavým a stejnosměrným proudem, funkce elektromotoru a transformátoru

žák:

- odliší stejnosměrný proud od střídavého a dokáže je změřit
- využívá prakticky poznatků o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní

energie z atomového jádra – formy energie, jaderné štěpení a syntéza, radioaktivita, hlavní části jaderné elektrárny, ochrana života a zdraví při radiační havárii

žák:

- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
- zná činnosti po varovném „Signálu všeobecné výstrahy“ a způsoby improvizované ochrany člověka před nebezpečnými účinky radiace

polovodiče – polovodičový P-N přechod v závěrném a propustném směru, dioda jako usměrňovač, tranzistor

žák:

- zapojí správně polovodičovou diodu a zná její význam při usměrňování střídavého proudu

zvuk – zdroje kmitů, druhy vlnění, zvuk a jeho vlastnosti (frekvence, rychlost, vlnová délka, hlasitost)

žák:

- chápe kmity jako zdroje vlnění

- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

vesmír – sluneční soustava, „stavba“ blízkého vesmíru – planety, hvězdy, galaxie

žák:

- objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem těchto planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

shrnutí témat:

látky – atomová struktura látek (molekuly, atomy, ionty) v souvislosti s radioaktivitou, vedením proudu v látkách, různými skupenstvími látek, vznik krystalů, rozlišení prvků, sloučenin a směsí

pohyb a síla – dráha, čas, průměrná rychlost, gravitace, beztízný stav, jednoduché stroje

energie – druhy a přeměny energie, vnitřní energie (tepelná, chemická, jaderná) obnovitelné a neobnovitelné druhy energie, zákon zachování energie

vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem, základní barvy

optické přístroje – oko, brýle, fotoaparát

žák:

- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
 - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami
 - zná podstatu očních vad, rozliší typy brýlí a umí použít fotoaparát
-
- výstupy viz. výše – opakování a systematizace poznatků

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
chápe význam fyziky a její postavení mezi jednotlivými vědami	<i>úvod do studia fyziky</i> vysvětlení historie a významu poznávání světa a úlohy přírodních věd vznik samostatné přírodní vědy – fyziky, její význam pro život	
rozliší na příkladech těleso a látku doloží na příkladech, že působení dvou těles je vždy vzájemné rozliší, zda působením síly došlo ke změně tvaru či pohybu tělesa charakterizuje gravitační sílu jako projev působení gravitačního pole, které je kolem každého tělesa objasní pojem gravitační pole Země, určí směr gravitační síly porovná velikost gravitační síly působící na dvě různá tělesa, na těleso v různé vzdálenosti od Země	<i>vlastnosti látek</i> stavba látek, částicová struktura a její poznávání, druhy látek a jejich základní vlastnosti, druhy sil okolo nás a souvislosti s vlastnostmi látek elektrické vlastnosti, náboj a jeho silové působení magnetické vlastnosti, póly magnetu, magnetické pole a jeho dosah, magnetka magnetování látek, Země jako magnet a co z toho plyne gravitační pole, projevy silového působení, směr síly, srovnání s ostatními druhy sil	určení, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) plynná, kapalná či pevná porovnání vlastností pevných, plyných a kapalných látek (křehkost, pružnost, tvárnost, pevnost, tekutost, stlačitelnost, rozpínavost)

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>uvede hlavní jednotku objemu, její díly a násobky</p> <p>vyjádří objem při dané jednotce jinou jednotkou objemu</p> <p>uvede hlavní jednotku hmotnosti, její díly a násobky</p> <p>k výpočtům používá vztah: $\rho = m/V$ (a jeho úpravy)</p> <p>uvede hlavní jednotku času, její díly a násobky</p> <p>posoudí, zda se objem tělesa při dané změně teploty zvětší či zmenší</p> <p>popíše princip teploměru, uvede některé typy teploměrů</p> <p>uvede jednotky teploty</p>	<p><i>vlastnosti těles</i></p> <p>měřitelné vlastnosti těles a dějů v přírodě</p> <p>délka, objem, měřidla a jejich použití, zavedení jednotky, délková měřidla, odměrné válce</p> <p>hmotnost, technické váhy a postup při vážení, pojmy brutto, netto, tara</p> <p>hustota, měření u pevných látek a u kapalin, výpočet hustoty</p> <p>čas, různé způsoby měření, časové odhady</p> <p>teplota a její měření, teploměry a roztažnost pevných, kapalných a plyných látek</p>	<p>LP1 – Porovnávání mechanických vlastností pevných látek</p> <p>LP2 – Měření hmotnosti na laboratorních váhách</p> <p>LP3 – Určení hustoty pevné a kapalné látky z hmotnosti a objemu</p> <p>LP4 – Měření času různými způsoby</p> <p>LP5 – Měření teploty, slepé teploměry, průběh teploty v závislosti na čase</p> <p>exkurze – fyzikální procházka městem – teplotní dilatace (mosty, koleje, troleje)</p>
<p>obecně charakterizuje elektrický proud</p> <p>uvede hlavní jednotku elektrického proudu</p> <p>uvede hlavní jednotku napětí, některé její díly a násobky</p> <p>uvede zdroj napětí</p> <p>rozliší izolant a vodič</p>	<p><i>elektrický obvod</i></p> <p>vlastnosti částic, molekula, atom, krystal, rozbíjení atomového obalu, vznik iontu</p> <p>elektrický proud a jeho vlastnosti, elektrotechnické schematické značky</p> <p>zapojení spotřebičů v domácnosti, jízdní kolo</p> <p>magnetické pole, cívka, elektromagnet</p> <p>vedení proudu v kovech, kapalinách a plynech, rámcový popis a rozdíly</p> <p>bezpečnost práce při práci s elektrickými přístroji</p>	<p>LP6 – Zapojení jednoduchého elektrického obvodu</p> <p>Ochrana člověka za mimořádných událostí – první pomoc</p>

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>objasní klid a pohyb tělesa jako stálost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu</p> <p>objasní pojem trajektorie; vysvětlí rozdíl mezi trajektorií a dráhou</p> <p>uvede, jak značíme dráhu a ve kterých jednotkách ji udáváme</p> <p>podle tvaru trajektorie rozezná, zda jde o pohyb přímočarý či křivočarý</p> <p>rozezná (na základě znalosti dráhy a času), zda se jedná o pohyb rovnoměrný či nerovnoměrný</p> <p>změří uraženou dráhu tělesa a zapíše výsledek</p> <p>používá s porozuměním vztah: $v = s/t$ při výpočtu rychlosti pohybu tělesa</p> <p>experimentálně určí rychlost rovnoměrného pohybu a průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu</p> <p>vyjádří rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti</p> <p>vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a vyčte z něj hodnoty času a rychlosti</p>	<p><i>pohyb tělesa</i></p> <p>klid a pohyb tělesa</p> <p>trajektorie a dráha</p> <p>druhy pohybu</p> <p>rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb</p> <p>rychlost rovnoměrného pohybu</p> <p>dráha při rovnoměrném pohybu tělesa</p> <p>průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu</p>	<p>LP1 – Experimentální určení průměrné rychlosti tělesa v závislosti na změřené dráze a času.</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>znázorní orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru, působišti, používá vztah mezi gravitační silou a hmotností: $F_g = mg$</p> <p>pracuje s veličinou g a její jednotkou N/kg</p> <p>určí pomocí olovnice svislý směr, změří danou sílu siloměrem a zapíše výsledek</p> <p>uveďte přibližnou charakteristiku hlavní jednotky newton</p> <p>určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného, opačného směru</p> <p>vysvětlí, kdy dochází k rovnováze sil, určí, jakou velikost má v tomto případě výslednice, určí graficky výslednici dvou a více sil různého směru</p> <p>charakterizuje těžiště tělesa jako působiště gravitační síly působící na těleso</p> <p>stanoví rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa</p> <p>objasní podstatu prvního pohybového zákona</p> <p>použije znalosti pohybových zákonů při objasňování běžných situací</p> <p>určí rameno síly, je-li dáno působiště síly a osa otáčení</p> <p>používá vztah pro moment síly: $M = Fr$</p> <p>vyjádří rovnováhu na páce, kladce pomocí momentu sil</p> <p>objasní funkci jednoduchých strojů</p> <p>charakterizuje tlakovou sílu, používá vztah pro výpočet tlaku $p = F/S$</p>	<p><i>síla a její měření</i></p> <p>síla a její znázornění</p> <p>gravitační síla a hmotnost tělesa</p> <p>měření síly, siloměr</p> <p>Skládání a rozkládání sil</p> <p>skládání dvou sil stejného a opačného směru</p> <p>skládání dvou a více sil různého směru</p> <p>rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa</p> <p>První Newtonův zákon</p> <p>Druhý Newtonův zákon</p> <p>Třetí Newtonův zákon</p> <p>účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy</p> <p>páka</p> <p>rovnovážná poloha páky</p> <p>užití páky</p> <p>rovnoramenné váhy</p> <p>pevná kladka</p> <p>nakloněná rovina</p> <p>tlaková síla</p> <p>tlak</p> <p>tlak v praxi</p>	<p>LP2 – Experimenty s rovnováhou na páce, kladce a kladkostroji</p>
<p>využívá poznatku, že třecí síla je přímo úměrná tlakové síle, souvisí s materiálem a drsností styčných ploch</p> <p>měří velikost třecí síly a zapíše jednotky</p> <p>na konkrétních příkladech objasní, jak můžeme třecí sílu zvětšit (zmenšit)</p>	<p><i>tření</i></p> <p>třecí síla</p> <p>měření třecí síly</p> <p>tření v praxi</p>	<p>LP3 – Určení velikosti třecí síly na vodorovné podložce</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>objasní podstatu Pascalova zákona</p> <p>charakterizuje hydrostatický tlak</p> <p>objasní využití Pascalova zákona v hydraulickém zařízení a popíše účinky gravitační síly na kapalinu</p> <p>objasní vznik vztlakové síly při ponoření tělesa do kapaliny</p> <p>objasní podstatu Archimédova zákona, vyvodí (z porovnání vztlakové a gravitační síly), zda se těleso potopí, bude se vznášet, bude plovat</p> <p>charakterizuje atmosférický tlak</p> <p>určí (porovnáním tlaku v uzavřené nádobě a tlaku atmosférického), zda bude v nádobě přetlak či podtlak</p> <p>objasní princip rtuťového tlakoměru, aneroidu</p> <p>uvede, jak se mění atmosférický tlak s nadmořskou výškou, určí tzv. normální tlak</p> <p>objasní pojem vztlaková síla v atmosféře; uvede příklady praktického využití vztlakové síly</p> <p>uvede, k čemu se používá manometr, popíše, jak tento přístroj funguje</p>	<p><i>mechanické vlastnosti kapalin</i></p> <p>Pascalův zákon</p> <p>hydraulické zařízení</p> <p>účinky gravitační síly Země na kapalinu</p> <p>hydrostatický tlak</p> <p>vztlaková síla působící na těleso v kapalině</p> <p>Archimédův zákon</p> <p>potápění, plavání a vznášení stejnorodého tělesa v kapalině</p> <p><i>mechanické vlastnosti plynů</i></p> <p>atmosféra Země</p> <p>atmosférický tlak</p> <p>měření a změny atmosférického tlaku</p> <p>vztlaková síla působící na těleso v atmosféře Země</p> <p>tlak plynu v uzavřené nádobě</p> <p>manometr</p>	<p>LP4 – Určení hustoty kapalin</p> <p>LP5 – Archimédův zákon - experimentální ověření</p>

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>uvede hlavní jednotku práce (joule) a výkonu (watt), uvede některé jejich díly a násobky</p> <p>vyjádří práci, resp. výkon při dané jednotce jinou jednotkou, při řešení problémů a úloh používá vztahy: $W = Fs$, $P = W/t$</p> <p>objasní souvislost mezi konáním práce a pohybovou, resp. polohovou energií tělesa</p> <p>při řešení problémů a úloh užívá vztahy: $E_p = mgh$, $E_k = 1/2mv^2$</p> <p>v konkrétních příkladech o pohybu tělesa v gravitačním poli Země určí, kdy dojde k poklesu (vzrůstu) polohové (pohybové) energie tělesa</p> <p>objasní, která ze sil koná práci na nakloněné rovině nebo kladce při zvedání tělesa</p>	<p><i>práce, energie</i></p> <p>mechanická práce, výkon</p> <p>mechanická práce při zvedání tělesa na pevné kladce a na nakloněné rovině</p> <p>pohybová energie tělesa</p> <p>polohová energie tělesa</p> <p>přeměna pohybové a polohové energie tělesa (zákon zachování energie)</p>	<p>LP1 – Měření vlastního výkonu (překonávání tíhy při výstupu do schodů na čas)</p>
<p>charakterizuje vnitřní energii tělesa jako celkovou polohovou a pohybovou energii jeho částic</p> <p>v konkrétních problémových úlohách určí, jak se mění vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně</p> <p>rozpozná v přírodě i v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením, prouděním)</p>	<p><i>vnitřní energie</i></p> <p>vnitřní energie tělesa</p> <p>změna vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně</p> <p>měrná tepelná kapacita</p>	<p>LP2 – Měření účinnosti elektrického vařiče, rychlovarné konvice a plotýnkového vařiče</p>
<p>určí množství přijatého či odevzdaného tepla tělesem (při stálém skupenství) ze znalosti hmotnosti a změny teploty tělesa a měrné tepelné kapacity</p> <p>vyhledá v tabulkách měrné tepelné kapacity</p> <p>rozpozná základní skupenské změny (tání, tuhnutí, zkapalnění, vypařování, sublimace, desublimace, var)</p> <p>určí skupenské teplo tání tělesa</p> <p>vymezí podmínky, za nichž nastává zkapalnění vodní páry ve vzduchu a využívá tyto poznatky k řešení problémů a úloh</p> <p>uvede vlastnosti, kterými se voda liší od ostatních kapalin</p>	<p><i>teplo, změna skupenství</i></p> <p>teplo, teplota</p> <p>tání a tuhnutí</p> <p>vypařování a zkapalnění</p> <p>var</p> <p>sublimace a desublimace</p> <p>var za sníženého a zvýšeného tlaku</p> <p>anomálie vody</p>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
popíše princip spalovacího motoru a chladničky zná jejich hlavní části	<i>tepelné stroje</i>	EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí exkurze – muzeum – „Výtopna Jaroměř“
uvede hlavní jednotku elektrického náboje rozhodne (na základě znalostí druhu náboje), zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat či odpuzovat rozhodne (ze znalosti počtu protonů a elektronů v částici), kdy se jedná o kladný, záporný iont rozliší pokusem vodič a izolant uvede hlavní jednotku kapacity, některé její díly a násobky při řešení konkrétních úloh použije vztah: $R = U/I$ při řešení konkrétních úloh použije vztahy pro elektrickou práci a výkon: $P = UI$, $W = UIt$	<i>elektrina</i> elektrický náboj, elektrování elektroskop kondenzátor elektrický proud a napětí, el.odpor Ohmův zákon řazení spotřebičů vedle sebe a za sebe zapojení ampérmetru a voltmetru galvanické články elektrická energie, příkon, výkon, účinnost	LP3– Měření elektrického napětí a proudu v jednoduchém elektrickém obvodu LP4 – Napětí a proud ve větvených elektrických obvodech
uvede, jak vznikají ionty popíše pohyb iontů mezi elektrodami umí správně používat baterie zná nebezpečí elektrického výboje	<i>elektrina</i> vedení proudu v kapalinách a plynech	

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>uvede konkrétní příklad z praxe o využití otáčivého účinku stejnorodého mag. pole na cívku s elektrickým proudem (např. stejnosměrný elektromotor)</p> <p>objasní pojmy: elektromagnetická indukce, indukovaný proud, indukované napětí</p> <p>popíše princip vzniku střídavého proudu (napětí)</p> <p>charakterizuje střídavé napětí pomocí periody a kmitočtu</p> <p>rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu</p> <p>určí periodu střídavého proudu (napětí) z jeho kmitočtu a naopak</p> <p>objasní činnost transformátoru</p> <p>používá s porozuměním transformační vztah</p> <p>uvede příklady použití transformátoru v praxi</p>	<p><i>elektřina a magnetismus</i></p> <p>elektromagnetická indukce, magnetické účinky elektrického proudu</p> <p>alternátor a dynamo</p> <p>výroba a rozvod střídavého proudu, rozdíl mezi střídavým a stejnosměrným proudem</p> <p>jak pracuje tepelná elektrárna</p> <p>funkce elektromotoru a transformátoru</p> <p>elektrické rozvody v domácnosti</p>	<p>LP1 – ověření činnosti transformátoru, na čem závisí transformace?</p> <p>LP2 – elektřina v domácnosti – funkce pojistky, přeměna elektrické energie na teplo</p>
<p>rozpozná v jednoduchých případech vzájemnou přeměnu jedné formy energie na jinou a využívá těchto znalostí při objasňování procesů v přírodě a v praktickém životě</p> <p>objasní pojmy: jaderná síla, jaderná energie</p> <p>určí, co udává protonové číslo, nukleonové číslo</p> <p>uvede příklady přirozených a umělých radionuklidů</p> <p>vysvětlí pojem řetězová reakce</p> <p>vysvětlí princip jaderného reaktoru</p>	<p><i>energie z atomového jádra</i></p> <p>formy energie</p> <p>jaderné štěpení a syntéza</p> <p>radioaktivita</p> <p>hlavní části jaderné elektrárny</p> <p>ochrana života a zdraví při radi- ační havárii</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí – radiální havárie jaderných energetických zařízení</p>
<p>charakterizuje vedení elektrického proudu v kovech (jako usměrněný pohyb volných elektronů), v kapalinách (jako usměrněný pohyb volných iontů), v plynech (jako usměrněný pohyb volných iontů a elektronů) a v polovodičích (jako usměrněný pohyb volných elektronů a děr)</p> <p>zapojí správně polovodičovou diodu v závěrném či propustném směru a ověří její usměrňovací účinek</p> <p>rozpozná tranzistor a zná jeho použití</p>	<p><i>polovodiče</i></p> <p>polovodičový PN přechod v závěrném a propustném směru</p> <p>dioda jako usměrňovač</p> <p>funkce tranzistoru</p>	<p>LP3 – Dioda a tranzistor v obvodu stejnosměrného proudu (dioda vede- -nevede, tranzistor jako spínač)</p>

<p style="text-align: center;">Konkretizované výstupy</p> <p style="text-align: center;">žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)</p>
<p>uvede příklady periodických dějů z praxe a přírody a správně k nim určí periodu</p> <p>vysvětlí pojmy: frekvence, perioda; uvede, na čem závisí</p> <p>tyto veličiny u kmitavého pohybu tělesa na pružině</p> <p>popíše, z čeho se skládá matematické kyvadlo a na čem závisí jeho perioda (frekvence)</p> <p>rozliší tón a hluk</p> <p>v konkrétních úlohách aplikuje poznatek, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet</p> <p>uvede některé možnosti zmenšování škodlivých vlivů nadměrně hlasitého zvuku na člověka</p> <p>uvede zdroje zvuku ve svém okolí, odůvodní, proč je přítomnost látkového prostředí nezbytnou podmínkou pro šíření zvuku</p> <p>v konkrétních problémových úlohách využije poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, v němž se zvuk šíří</p>	<p><i>zvuk</i></p> <p>zdroje kmitů, mechanické i elektrické</p> <p>druhy vlnění</p> <p>zvuk a jeho vlastnosti (frekvence, rychlost, vlnová délka, hlasitost)</p> <p>rychlost šíření zvuku v různých prostředích</p>	<p>LP4 – Na čem závisí frekvence kmitů matematického kyvadla?</p>
<p>vymezí sluneční soustavu jako soustavu tvořenou Sluncem a jeho planetami</p> <p>objasní střídání dne a noci otáčením Země kolem své osy a střídání ročních období obíháním Země kolem Slunce</p> <p>charakterizuje sluneční soustavu tvořenou Sluncem, jeho planetami, měsíci planet, planetkami a kometami, ve které planety a planetky obíhají kolem Slunce pod vlivem jeho gravitačního pole</p> <p>objasní vznik měsíčních fází</p> <p>uvede základní rozdíly mezi hvězdou a planetou</p> <p>vymezí stručně pojem galaxie</p>	<p><i>vesmír</i></p> <p>sluneční soustava</p> <p>„stavba“ blízkého vesmíru (planety, hvězdy, galaxie)</p>	<p>EV</p> <p>– základní podmínky života</p> <p>exkurze – Hradec Králové, IC</p> <p>obnovitelné zdroje (ČEZ)</p>
<p>opakuje pojmy a posiluje souvislosti mezi nimi</p> <p>uvědomuje si a rozlišuje základní stavební kameny látek – neutrony, protony a elektrony</p>	<p><i>shrnutí témat – látky</i></p> <p>atomová struktura látek (molekuly, atomy, ionty) v souvislosti s radioaktivitou, vedením proudu v látkách, různými skupenstvími látek, vznik krystalů, rozlišení prvků, sloučenin a směsí</p>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>opakuje pojmy a posiluje souvislosti mezi nimi</p> <p>uvědomuje si souvislosti mezi pohybem a silou</p> <p>dokáže popsat důsledky gravitace</p> <p>umí prakticky využít poznatků o jednoduchých strojích</p>	<p><i>shrnutí témat – pohyb a síla</i></p> <p>dráha, čas, průměrná rychlost</p> <p>gravitace, beztlákový stav</p> <p>jednoduché stroje</p>	
<p>opakuje pojmy a posiluje souvislosti mezi nimi</p> <p>uvědomuje si, že energie se pouze přeměňuje z jednoho druhu v jiný, ale celkové množství se zachovává</p>	<p><i>shrnutí témat – energie</i></p> <p>druhy a přeměny energie</p> <p>vnitřní energie (tepelná, chemická, jaderná)</p> <p>obnovitelné a neobnovitelné druhy energie</p> <p>zákon zachování energie</p>	<p>EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>
<p>charakterizuje zdroj světla jako těleso, jež samo vysílá světlo</p> <p>rozlišuje zdroj světla od tělesa, které světlo odráží</p> <p>charakterizuje bodový a plošný zdroj světla</p> <p>na konkrétních příkladech rozlišuje různá optická prostředí (průhledné, průsvitné, neprůhledné)</p> <p>objasní a načrtne vznik rozbíhavého a rovnoběžného svazku paprsků pomocí clony</p> <p>objasní vznik stínů za tělesem</p> <p>objasní vznik zatmění Slunce a Měsíce</p>	<p><i>přímochráň šíření světla</i></p> <p>světelné zdroje, optické prostředí</p> <p>světelný paprsek, stín, měsíční fáze</p> <p>zatmění Slunce a Měsíce</p> <p>rychlost světla</p>	
<p>vysvětlí zákon odrazu světla (odražený a dopadající paprsek leží v jedné rovině a úhel odrazu se rovná úhlu dopadu), aplikuje tento zákon při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným zrcadlem</p> <p>rozpozná duté a kulové zrcadlo, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost (duté a kulového zrcadla)</p> <p>popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na kulovém zrcadle</p>	<p><i>odraz světla na rozhraní dvou prostředí</i></p> <p>zobrazení zrcadlem</p> <p>odraz světla na rovinném rozhraní dvou prostředí</p> <p>zobrazení předmětu rovinným zrcadlem</p> <p>kulové zrcadlo</p> <p>odraz paprsků význačného směru na kulovém zrcadle</p> <p>zobrazení předmětu kulovým zrcadlem</p>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>určí (ze znalostí úhlu dopadu a úhlu lomu paprsku na rozhraní dvou prostředí nebo ze znalosti rychlosti světla v těchto prostředích), zda nastává lom od kolmice či ke kolmici</p> <p>charakterizuje pojem mezní úhel, uvede, co nastane při jeho překročení</p> <p>rozpozná spojku a rozptylku, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost (spojky a rozptylky)</p> <p>popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na tenké spojce a rozptylce</p> <p>objasní princip zobrazení oční čočkou</p> <p>objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a podstatu jejich korekce</p> <p>objasní rozklad bílého světla optickým hranolem</p> <p>umí použít fotoaparát</p>	<p><i>lom světla na rozhraní dvou optických prostředí</i></p> <p>zobrazení tenkou čočkou</p> <p>lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí</p> <p>úplný odraz světla</p> <p>čočky</p> <p>průchod paprsků význačného směru</p> <p>zobrazení předmětu tenkou čočkou</p> <p>optické vlastnosti oka</p> <p>optické přístroje</p> <p>rozklad světla optickým hranolem</p>	

2.12 Chemie

Vyučovací předmět Chemie naplňuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Chemie, který je částí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. V sekundě a tercii integrován s tematickým okruhem Práce s laboratorní technikou (součást vzdělávacího oboru Člověk a svět práce).

Z hlediska obecně vzdělávacích cílů učí chemie různým metodám poznávání přírodních faktů (objektů, procesů, vlastností, jevů) prostřednictvím pozorování, měření a experimentování. Učí zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení.

Hodinová dotace je v sekundě 1,5 h + 0,5 h, v tercii 2 h + 0,5 h, v kvartě 2 h týdně.

V sekundě a tercii je 0,5 hodin týdně integrováno v rámci „Člověk a svět práce – Práce s laboratorní technikou“ a jedná se pouze o praktické činnosti v laboratoři chemie, kdy se třída dělí na poloviny. Ostatní hodiny chemie jsou společné pro celou třídu a jsou vyučovány v učebně chemie.

Metody a formy výuky v předmětu chemie

Pro výuku chemie jsou specifické metody propojující teoretické kompetence žáků plně aplikované v praxi na konkrétní úkoly při práci v laboratoři a jejich plnění. Jsou voleny formy vysvětlování problematiky prováděné v hodinách frontální výukou se specifickým přístupem k žákům, kteří mají o problematiku zájem. V tomto případě se jedná o rozhovory, které vedou k dotážení cíle výuky do detailu. Rozhovory musí být vedeny srozumitelnou formou a často navazují na práci s textem, který je základem pro vlastní interpretaci problematiky a vede k osvojení terminologie pro rozhovory. Pro některé aplikace je třeba využít názorných a demonstračních metod v hodinách, na jejichž základě je po předvedení vlivem pozorování uveden žák do vlastní aktivity a analogickým napodobováním vytváří vlastní produkty s využitím dovednostně-praktických metod při laboratorních chemických cvičeních. Je využita také skupinová kooperační metoda při rozdělení pracovní činnosti a následně kladen důraz na metodiku samostatné činnosti při zpracování výsledků a jejich interpretaci. Je kladen důraz především na experiment, produkční postupy a metody a též na získávání praktických zkušeností žáků. Zařazujeme i aktivizační metody ve formě didaktických her, které mohou být založeny na terminologii, práci s obrazem apod. Velmi podstatnou složkou je též využití e-learningu na základě vlastních vytvořených digitálních učebních materiálů, které lze ve výuce velmi vhodně začlenit a posílit tak cíle požadované výukou. Tyto komplexní metody využívají autoevaluační hodnotu a výraznou sílu zpětné vazby. Výuku je možno doplnit exkurzemi (např. čistírna odpadních vod, podnik s chemickým provozem, přednáška).

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů

- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí
- seznámení s fyziologickými zákonitostmi učení i s jeho vhodnými fyzikálními a chemickými podmínkami a vede k jejich uvědomělému využívání při učení

Očekávané výstupy

SEKUNDA

Nebezpečné látky a přípravky

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost
- posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí

Ochrana člověka za mimořádných okolností – havárie chemických provozů

- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe

Směsi, voda, vzduch

- rozlišuje směsi a chemické látky
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

Částicové složení látek. Prvky, sloučeniny

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Chemické reakce

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečného průběhu

TERCIE**Chemický průmysl v ČR. Průmyslová hnojiva a suroviny, tepelně zpracovávané materiály**

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Chemické reakce, faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí
- uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Chemie a elektřina, redoxní reakce. Vlastnosti látek

- orientuje se v možnostech výroby energie chemickou cestou a v principu průběhu elektrolytických reakcí
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí
- uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání

Oxidy, kyseliny a hydroxidy, soli kyslíkaté a nekyslíkaté

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

KVARTA**Chemický průmysl v ČR**

- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka, viz. dopravní výchova

Uhlovodíky, paliva, deriváty uhlovodíků

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy, viz. dopravní výchova
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití

Přírodní látky

- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů
- určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu

Plasty a syntetická vlákna

- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi

Detergenty a pesticidy, insekticidy

- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Hořlaviny

- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy, viz. dopravní výchova

Léčiva a návykové látky

- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Základní chemické výroby

- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Chemické vědy a významní světoví, evropští a čeští chemici, nositelé Nobelovy ceny

- orientuje se v přehledu slavných osobností z oblasti chemie a jejich objevů

V rámci všech laboratorních měření jsou žáci vedeni k naplňování očekávaných výstupů tematického okruhu Práce s laboratorní technikou:

žák:

- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
- zpracuje zápis o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž došel
- vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jenž mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>dodrží kázeň při provádění pokusů</p> <p>uvede zásady bezpečné práce ve školní laboratoři (pracovně), poskytne a přivolá první pomoc při úrazech</p> <p>rozliší R-věty a S-věty a uvede důvod jejich zápisu na obalech nebezpečných látek</p>	<p><i>nebezpečné látky a přípravky</i></p> <p>R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam, zásady bezpečné práce v chemické laboratoři, pracovně i běžném životě</p>	<p>EV</p> <p>LP1 – Chemická laboratoř a její zařízení</p> <p>LP2 – První pomoc v chemické laboratoři</p>
<p>zná telefonní číslo hasičů a způsob ohlašování požárů, uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší</p> <p>bezpečně zachází s běžnými mycími a čisticími prostředky používanými v domácnosti</p> <p>vysvětlí princip hašení požáru a uvede příklady jejich způsobů hašení</p> <p>orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</p>	<p><i>mimořádné události</i></p> <p>havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek</p> <p>Dopravní výchova: hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti</p>	<p>ochrana člověka za mimořádných událostí</p> <p>– havárie s únikem nebezpečných látek</p> <p>EV</p> <p>LP3 – Model hasícího přístroje</p> <p>LP4 – Toxiny kolem nás</p>
<p>rozlišuje různé druhy směsí</p> <p>používá (v souvislostech) pojmy rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok</p> <p>vypočítá hmotnostní zlomek složek v roztocích</p> <p>provede filtraci a destilaci ve školních podmínkách</p> <p>navrhne postup oddělování složek směsí (o známém složení) a uvede příklady oddělování složek směsí v běžném životě</p>	<p><i>směsi</i></p> <p>různorodé, stejnorodé roztoky</p> <p>chemické výpočty – hmotnostní zlomek a koncentrace složek roztoku (látkové množství)</p> <p>koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok</p> <p>vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku</p> <p>oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)</p>	<p>LP5 – Oddělování směsí</p> <p>LP6 – Příprava směsí</p> <p>LP7 – Složení směsí a výpočty</p>

<p style="text-align: center;">Konkretizované výstupy</p> <p style="text-align: center;">žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)</p>
<p>rozpozná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě, orientuje se v jejích základních vlastnostech a v jejím využití v praxi</p> <p>popíše princip oběhu vody v přírodě</p> <p>uvede dusík, kyslík a oxid uhličitý jako složky vzduchu a označí kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek ve vzduchu</p> <p>uvede příklady, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu</p> <p>rozliší vodu destilovanou, pitnou (včetně stolní), užitkovou, odpadní, uvede příklady jejich výskytu a použití</p> <p>prokáže znalost složení vzduchu (i kvantitativně)</p> <p>popíše, co je teplotní inverze a smog a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší</p> <p>uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti</p>	<p><i>voda</i></p> <p>destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody</p> <p><i>vzduch</i></p> <p>složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva</p>	<p>EV – základní podmínky života</p> <p>LP8 – Voda a její úprava</p> <p>LP9 – Vzduch a hoření</p>
<p>uvede příklady (z praxe) dokazující, že látky se skládají z pohybujících se částic</p> <p>používá pojmy atom, radioaktivita, molekula ve správných souvislostech, slovně popíše složení atomu a vznik kationu a anionu z neutrálních atomů</p> <p>pochopí význam i vznik jaderné energie a vnímá její přednosti i rizika uvede účinky jaderných zbraní</p> <p>používá značky a názvy neznámějších chemických prvků (Ag, Al, Au, Br, C, Ca, Cl, Cu, F, Fe, H, He, Hg, I, K, Mg, Mn, N, Na, O, P, Pb, S, Si, Zn), vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a naopak aplikuje periodický zákon na periodickou soustavu prvků</p> <p>používá pojmy chemický prvek a chemická sloučenina ve správných souvislostech a rozliší chemickou značku (prvku) a chemický vzorec (včetně jejich kvalitativního i kvantitativního významu)</p>	<p><i>částicové složení látek</i></p> <p>molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony, látkové množství</p> <p><i>prvky</i></p> <p>názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo, periodický zákon</p> <p><i>chemické sloučeniny</i></p> <p>chemická vazba (val.elektrony), názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin</p>	<p>LP10 – Model atomu a chemická vazba</p> <p>LP11 – Modelování chemických sloučenin</p> <p>LP12 – Čteme a hledáme v psp</p> <p>LP13 – Důkazy prvků</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a v konkrétních příkladech je správně určí</p> <p>provede jednoduché chemické reakce ve školních podmínkách</p> <p>uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využívá ho při řešení úloh</p> <p>zapiše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce; přečte chemické rovnice (včetně použití látkového množství)</p>	<p><i>chemické reakce</i></p> <p>zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost, klasifikace chemických reakcí</p>	<p>LP14 – Základní chemické reakce a rovnice</p> <p>LP15 – Výpočty</p>

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>zná telefonní číslo hasičů a způsob ohlašování požárů, uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší</p> <p>bezpečně zachází s běžnými mycími a čisticími prostředky používanými v domácnosti</p> <p>doloží na příkladech význam chemických výrob pro naše hospodářství a pro člověka</p> <p>uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby</p> <p>uvede příklady otravných látek a způsoby ochrany proti nim</p> <p>vysvětlí princip hašení požárů a uvede příklady jejich způsobů hašení</p> <p>popíše základní chem. děje při prům. výrobach</p> <p>určuje faktory vedoucí ke znečištění půd, uvědomuje si význam hnojení, rozlišuje hnojiva průmyslová a statková</p> <p>uvede vlastnosti a použití vybraných solí (hlavně se zaměřením na průmyslová hnojiva)</p> <p>popíše vlastnosti a použití nejznámějších stavebních poživ</p>	<p><i>mimořádné události</i></p> <p>havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek organického typu</p> <p><i>chemický průmysl v ČR</i></p> <p>výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze</p> <p><i>průmyslová hnojiva a suroviny</i></p> <p><i>tepelně zpracovávané materiály</i></p> <p>cement, vápno, sádra, keramika</p> <p>půda a její ochrana</p>	<p>EV</p> <p>LP1 – Otravné látky a zbraně hromadného ničení</p> <p>LP2 – Keramika a maltoviny</p> <p>LP3 – Základní chemické výroby</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>uvede zákon zachování hmotnosti jako základ pro chemické reakce a využívá ho při řešení úloh</p> <p>aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu rozpuštěné pevné látky na rychlost chemických reakcí, vysvětluje na známých situacích z běžného života</p> <p>formuluje pojem katalyzátor a popíše jeho vliv na průběh reakce, uvede praktické využití v praxi používaných katalyzátorů</p>	<p><i>chemické reakce</i></p> <p>výpočty z chemických reakcí (objem, hmotnost a látkové množství reaktantů a produktů)</p> <p><i>faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí</i></p> <p>teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza</p>	<p>LP4 – Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí</p> <p>LP5 – Katalyzátory</p> <p>LP6 – Výpočty</p>
<p>provede elektrolýzu a popíše galvanický článok, pochopí jeho funkci</p> <p>vysvětlí, jaký je princip přeměny chem. energie na elektrickou, v lab. podmínkách provede a vysvětlí elektrolýzu a její praktické využití</p> <p>klasifikuje elektrochem. články a popíše důvod jejich použití a ekologické likvidace</p> <p>rozhodne, které ze známých reakcí patří mezi redoxní</p> <p>popíše, co je koroze, příklady činitelů ovlivňujících její rychlost a uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozi</p> <p>experimentálně ověří vliv různých činitelů na průběh koroze</p> <p>upraví jednoduchou redoxní reakci v rámci koeficientů</p>	<p><i>chemie a elektřina</i></p> <p>výroba elektrického proudu chemickou cestou, galvanické články a elektrolýza</p> <p><i>redoxní reakce (oxidace, redukce)</i></p> <p><i>hutnictví a výroba kovů</i></p>	<p>LP7 – Úprava redoxních reakcí</p> <p>LP8 – Elektrolýza</p> <p>LP9 – Galvanický článek</p>

<p style="text-align: center;">Konkretizované výstupy žák:</p>	<p style="text-align: center;">Učivo</p>	<p style="text-align: center;">Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)</p>
<p>rozpozná skupenství látek a jejich změny (tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění)</p> <p>rozliší známé látky podle jejich různých vlastností (barva, zápach, rozpustnost ve vodě)</p> <p>provede jednoduchý pokus a popíše slovy nebo kresbou svá pozorování</p> <p>rozpozná změny skupenství látek (včetně sublimace)</p> <p>popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek</p> <p>navrhne a provede jednoduché pokusy a zaznamená jejich výsledek</p> <p>vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách</p> <p>aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu rozpuštěné pevné látky na rychlost jejího rozpouštění při vysvětlování známých situací z běžného života</p>	<p><i>vlastnosti látek</i></p> <p>hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek</p>	<p>LP10 – Vlastnosti látek</p>
<p>určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech, z názvů zapíše vzorce oxidů a naopak ze vzorců jejich názvy</p> <p>popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí</p>	<p><i>oxidy</i></p> <p>názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů</p>	<p>LP11 – Oxidace a redukce</p>
<p>rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH</p> <p>orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem</p> <p>uvede, jak se bezpečně ředí koncentrované kyseliny, jak se bezpečně rozpouští hydroxidy a poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami</p> <p>ředí (s dodržováním zákonů, vyhlášek a pravidel bezpečné práce) roztoky kyselin a hydroxidů</p> <p>zapíše vzorce a popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin a vybraných hydroxidů</p> <p>vysvětlí, jak vznikají v přírodě kyselé deště a jak jim lze předcházet</p>	<p><i>kyseliny a hydroxidy</i></p> <p>kyselost a zásaditost roztoků</p> <p>vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů</p>	<p>LP12 – pH a indikátory</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>bezpečně provede neutralizaci roztoků známých kyselin a hydroxidů (pro žáky povolených), uvede názvy a vzorce výchozích látek a produktů a zapíše je chemickými rovnicemi</p> <p>uvede příklady uplatnění neutralizace v praxi</p> <p>určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech, z názvů zapíše vzorce halogenidů a naopak ze vzorců jejich názvy</p> <p>popíše vlastnosti a použití vybraných halogenidů sodného a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí</p>	<p><i>soli kyslíkaté a nekyslíkaté</i></p> <p>vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů</p>	<p>LP13 – Neutralizace</p> <p>LP14 – Názvosloví</p> <p>LP15 – Soli</p>

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>rozlišuje látky na organické a syntetické bázi připravené průmyslovou výrobou</p>	<p><i>chemický průmysl v ČR</i></p> <p>výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin</p>	<p>EV</p>
<p>rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití</p> <p>uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu</p> <p>uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv a popíše jejich vlastnosti a použití</p> <p>používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti a plynové kahany při školních experimentech</p> <p>zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy posoudí vliv spalování různých paliv (včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí</p> <p>rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p> <p>(methan, ethan, propan, butan, ethylen, propylen, acetylen, benzen, naftalen a jejich zdroje)</p> <p>rozliší a zapíše vzorce methanolu, ethanolu, kyseliny mravenčí a octové, uvede jejich</p>	<p><i>uhlovodíky</i></p> <p>příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků</p> <p><i>paliva</i></p> <p>Dopravní výchova: paliva</p> <p>ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva</p> <p><i>deriváty uhlovodíků</i></p> <p>příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin</p>	<p>LP1 – Uhlovodíky a jejich deriváty</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vlastnosti a použití uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí		
uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy a vitaminy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a hodnotí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy	<i>přírodní látky</i> zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle	LP2 – Bílkoviny a sacharidy
rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití posoudí vliv používání plastů na životní prostředí rozpozná názvy přírodních a syntetických vláken a uvede jejich výhody i nevýhody při jejich používání	<i>plasty a syntetická vlákna</i> vlastnosti, použití, likvidace	EV LP3– Plasty
rozeznává skupiny látek, chápe přednosti i rizika jejich využití, popisuje důsledky jejich využívání v praxi	<i>detergenty a pesticidy, insekticidy</i>	EV LP4 – Výroba mýdla a lipidy
klasifikuje hořlaviny a rozeznává jejich chování dle tříd nebezpečnosti	<i>hořlaviny</i> význam tříd nebezpečnosti	EV
rozlišuje léčiva a drogy, stanovuje hranici užívání, jejich dostupnost, uvědomuje si význam i nebezpečí drog, alkoholu i tabáku uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše následky, kterým se vystavuje jejich konzument na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet	<i>léčiva a návykové látky</i> (léky, tvrdé a měkké drogy, alkohol, tabák), prevence drogových závislostí	EV
orientuje se v surovinách, zpracování a v použití výrobků	<i>základní chemické výroby</i> celulóza a papír, líh, cukr, pivo, víno, syntetická vlákna	EV
orientuje se v přehledu největších osobností a objevů českého, evropského i světového věhlasu z oblasti chemie	<i>chemické vědy a významní světoví, evropští a čeští chemici, nositelé Nobelovy ceny</i>	

2.13 Biologie

Vyučovací předmět Biologie naplňuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Přírodopis, která je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. V primě je Biologie integrována s Prací s laboratorní technikou, v tercii s Výchovou ke zdraví. Z hlediska obecně vzdělávacích cílů učí různým metodám pozorování přírodních faktorů (objektů, procesů, vlastností, jevů) prostřednictvím pozorování a experimentování.

Biologie se vyučuje v primě, sekundě, tercii i kvartě. V primě v rozsahu 2,5 h + 0,5 h, kdy 0,5 hodin jsou žáci rozděleni na polovinu a v rámci Práce s laboratorní technikou se jedná pouze o praktické činnosti v laboratoři biologie nebo terénu. V sekundě, tercii i kvartě je rozsah 2 hodiny. V tercii je Biologie integrována s Výchovou ke zdraví, která má hodinovou dotaci také 2 hodiny. Téma předmětu Výchovy ke zdraví je zařazeno do osnov Biologie.

Metody a formy výuky

V rámci hodin biologie se rovnoměrně střídají různé metody a formy výuky. Hodiny biologie probíhají zpravidla v odborné biologické posluchárně s možností využití didaktické techniky (dataprojektor, DVD přehrávač, PC, kamera). Hodiny laboratorních cvičení probíhají vždy v odborné učebně – laboratoři biologie. Při hodinách biologie se uplatňuje výklad učitele, vypravování učitele. Často je zařazována i metoda rozhovoru a práce s textem. Velký důraz je kladen také na didaktické hry a názorně-demonstrační metody. V rámci hodin laboratorních cvičení je kladen zvýšený důraz na samostatnou či skupinovou práci žáků týkající se dovednostně-praktických metod. Nejběžnější formou je zde laborování a experiment, práce s mikroskopickou a jinou laboratorní technikou. Výuku je možno doplnit exkurzemi (např. zoologická a botanická zahrada, významná přírodní lokalita, geologické muzeum, výstava nebo přednáška s přírodovědným zaměřením).

Príspevek predmetu Biologie k průřezovým tématům

Multikulturní výchova

- lidské vztahy –v tercii v rámci tématu: „Pohlavní soustava“, v kvartě v rámci tématu: „Vývoj organismu“, (etnický původ člověka)

Environmentální výchova

- ekosystémy – v rámci učiva o organismech a prostředí
- základní podmínky života – v rámci vývoje zemské kůry a organismů na Zemi
- lidské aktivity a problémy životního prostředí – v rámci ochrany přírody a životního prostředí
- vztah člověka k prostředí – v rámci ochrany přírody a životního prostředí

Očekávané výstupy

PRIMA

Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů

Základní struktura života

- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel; rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin a živočichů

Význam a zásady třídění organismů

- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek

Viry a bakterie

- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Houby – houby bez plodnic

- vysvětlí postavení hub mezi organismy; uvede negativní a pozitivní význam hub bez plodnic

Houby – houby s plodnicemi

- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků; vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích; objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

Živočichové

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů

Vývoj, vývin a systém živočichů:

- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin; na příkladech objasní jejich způsob života přizpůsobení danému prostředí

SEKUNDA

Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla strunatců a obratlovců

- provádí srovnání stavby těla bezobratlých živočichů s obratlovci a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy

Rostliny – srovnání rostlin a živočichů; anatomie a morfologie rostlin

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům; porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jednotlivých orgánů, jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku

Fyziologie rostlin

- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin

System rostlin

- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíče a atlasů

Význam rostlin a jejich ochrana

- odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

Ekologie

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi; rozlišuje a uvede příklady systému organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému; vysvětlí podstatu jednotlivých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam

Ochrana přírody a životního prostředí

- uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

TERCIE

Vnější a vnitřní stavba těla savců

- dokáže popsat vnější a vnitřní stavbu těla obratlovců, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních řádů, odvodí na základě pozorování zákl. projevy chování

Fylogeneze a ontogeneze člověka

- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka, objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří

VZ – dětství, puberta, dospívání; vztahy ve dvojici; vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
- optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví

Anatomie a fyziologie člověka

- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy

VZ – Výživa a zdraví; tělesná a duševní hygiena; režim dne

- dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky

VZ – Seberegulace a sebeorganizace činností a chování; psychohygiena; mezilidské vztahy, komunikace a kooperace; morální rozvoj; sexuální dospívání a reprodukční zdraví:

- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulační vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování

Nemoci, úrazy a prevence

- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

VZ – ochrana před přenosnými a nepřenosiými chorobami, chronické onemocnění a úrazy; celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci podpora zdraví a její formy; podpora zdraví v komunitě

- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
- dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým

Životní styl

VZ – rizika ohrožující zdraví a jejich prevence:

- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
v rámci výuky dopravní výchovy
- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví

- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc, preventivně úrazům předchází, a dbá na osobní bezpečí.
- rozpozná auto-destruktivní závislosti i návykové látky a definuje jejich vliv na bezpečnost v dopravě
- dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví – ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu

Dědičnost a proměnlivost organismů

- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti, uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů

KVARTA

Země

- dokáže popsat stavbu Země a objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik trvání života

Nerosty a horniny

- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek

Vnější a vnitřní geologické procesy

- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody

Půdy

- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě

Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi

- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků

Geologický vývoj a stavba území ČR

- orientuje se v geologické mapě ČR

Podnebí a počasí

- uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

Organismy a prostředí

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi, rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstvo, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému, vysvětlí podstatu potravních řetězců a zhodnotí jejich význam

Ochrana přírody a životního prostředí

- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	<i>vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam</i> výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty	LP1 – Laboratorní řád, zásady bezpečnosti v lab. biologie LP2 – Stavba mikroskopu, potřeby k mikroskopování
popíše základní rozdíly mezi rostlinnou a živočišnou buňkou, vysvětlí pojmy tkáně a pletiva a rozliší základní typy	<i>základní struktura života buňky</i> typy, pletiva, tkáně, orgánové soustavy, jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	LP3 – Základy mikroskopování LP4 – Mikroskopování buněk LP5 – Mikroskopování tkání a pletiv
třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	<i>význam a zásady třídění organismů</i>	
uvede základní rozdíly ve stavbě viru a bakterie; na konkrétních příkladech vysvětlí pozitivní a negativní význam těchto organismů	<i>viry a bakterie</i> výskyt, význam a praktické využití	
vysvětlí postavení hub mezi organismy; uvede negativní a pozitivní význam hub bez plodnic	<i>houby – houby bez plodnic</i> základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy	LP6 – Stavba a pozorování hub
rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků rozpozná základní stélky řas, zařadí je do skupin podle přítomnosti barviv a uvede jejich význam	<i>houby – houby s plodnicemi</i> stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami, lišejníky <i>řasy</i> stavba a rozdělení, zástupci	LP7 – Stavba a pozorování zástupců lišejníků LP8 – Pozorování stavby zástupců řas
porovná základní vnější a vnitřní stavbu	<i>živočichové</i>	LP9 – Mikrosko-

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů, uvede konkrétní příklady prvků a jejich postavení v potravním řetězci	stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	pování prvků
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin na příkladech objasní jejich způsob života přizpůsobení danému prostředí	<i>vývoj, vývin a systém živočichů</i> významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci)	LP10 – Nákres a popis stavby vybraných vnitřních parazitů LP11 – Pozorování a zařazování zástupců měkkýšů LP12 – Pozorování vnější a vnitřní stavby žížaly LP13 – Porovnávání stavby těla členovců LP14 – Pozorování zástupců hmyzu LP15 – Poznávání přírodnin

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
Provádí srovnání stavby těla bezobratlých živočichů s obratlovci a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy	<i>stavba těla</i> stavba a funkce jednotlivých částí těla strunatců a obratlovců (kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi a ptáci); významní zástupci jednotlivých skupin	LP1 – Pozorování a popis předložených zástupců živočichů exkurze – ZOO
porovná stavbu rostlin a živočichů, jejich způsoby výživy; u rostlin popíše stavbu a funkci jednotlivých orgánů	<i>rostliny</i> srovnání rostlin a živočichů; anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)	LP2 – Pozorování a popis vybraných rostlinných orgánů

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	<i>fyziologie rostlin</i> základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování	
vysvětlí základní rozdíly mezi nižšími a vyššími rostlinami; rozpozná základní rody rostliny a podle znaků je dokáže zařadit do základních čeledí; na konkrétních příkladech uvede praktické použití hospodářsky významných rostlin	<i>systém rostlin</i> pozorování a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců	LP3 – Pozorování a popis vybraných zástupců rostlin
odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	<i>význam rostlin a jejich ochrana</i>	
uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi rozlišuje a uvede příklady systému organismů – populace, společenstva, ekosystémy objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému vysvětlí podstatu jednotlivých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	<i>ekologie</i> organismy a prostředí –vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	EV LP4 – Stavba ekosystému, vztahy organismů v něm
uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	<i>ochrana přírody a životního prostředí</i> globální problémy a jejich řešení, chráněná území	

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
popíše vnější a vnitřní stavbu těla savců; určí vybrané zástupce, zařadí je do systému	<i>vnější a vnitřní stavba těla savců</i> funkce jednotlivých částí, systém, příklady živočichů, ekologie	LP1 – Pozorování a popis vybraných zástupců savců

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka, objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</p> <p>dokáže popsat jednotlivá období vývoje člověka</p> <p>na příkladech popíše negativní a pozitivní vztahy ve skupině</p>	<p><i>fylogeneze a ontogeneze člověka</i></p> <p><i>VZ – dětství, puberta, dospívání</i></p> <p>tělesné, duševní a společenské změny</p> <p><i>vztahy ve dvojici</i></p> <p>kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství, rodičovství</p> <p><i>vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity</i></p> <p>rodina, škola, vrstevnická skupina, obec</p>	<p>ET</p>
<p>určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy</p>	<p><i>anatomie a fyziologie člověka</i></p> <p>stavba a fce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti</p> <p><i>VZ – sexuální dospívání a reprodukční zdraví</i></p> <p>předčasná sexuální zkušenost</p> <p>těhotenství a rodičovství mladistvých</p> <p>poruchy pohlavní identity</p> <p><i>VZ – výživa a zdraví</i></p> <p>zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví poruchy</p> <p><i>tělesná a duševní hygiena</i></p> <p>zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví</p> <p><i>režim dne</i></p> <p><i>sebepoznání a sebepojetí</i></p> <p>vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí</p> <p><i>seberegulace a sebeorganizace činností a chování</i></p>	<p>LP2 – Stavba kostí a jejich uložení v kostře člověka</p> <p>MuV</p> <p>LP3 – Měření tlaku a tepu v klidu a po zátěži, stavba srdce</p> <p>OSV</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
	<p>cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p> <p><i>psychohygiena</i></p> <p>sociální dovednosti pro přecházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech</p> <p><i>mezilidské vztahy, komunikace a kooperace</i></p> <p>respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru na druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích</p> <p><i>morální rozvoj</i></p> <p>cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování (v rámci učiva NS)</p> <p><i>sexuální dospívání a reprodukční zdraví</i></p> <p>předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých</p> <p>poruchy pohlavní</p>	<p>ET</p> <p>Dopravní výchova</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla</p> <p>uvede příklady pohlavně přenosných chorob, jejich příznaky a jejich léčbu i prevenci nákazy</p>	<p><i>nemoci, úrazy a prevence</i></p> <p>příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy</p> <p><i>VZ – ochrana před přenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy</i></p> <p>bezpečné způsoby chování (nemocí přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); zdravotní preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)</p> <p><i>celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci</i></p> <p>složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie (Maslowova teorie)</p> <p><i>podpora zdraví a její formy</i></p> <p>prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví</p> <p><i>podpora zdraví v komunitě</i></p> <p>programy podpory zdraví</p>	<p>ET</p>
<p>uvede příklady civilizačních chorob, jejich příčinu i důsledky</p>	<p><i>životní styl</i></p> <p>pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka</p> <p><i>stres a jeho vztah ke zdraví</i></p> <p>kompensační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševního odolnosti</p> <p><i>civilizační choroby</i></p> <p>zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče</p> <p><i>auto-destruktivní závislosti</i></p> <p>Dopravní výchova: auto-destruktivní závislosti – návy-</p>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoci</p>	<p>kové látky (bezpečnost v dopravě ...) dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví– ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, doping ve sportu)</p> <p>zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, doping ve sportu)</p> <p><i>skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita</i></p> <p>šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p><i>bezpečné chování</i></p> <p>komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích</p> <p><i>dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví</i></p> <p>bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu</p> <p><i>manipulační reklama a informace</i></p> <p><i>reklamní vlivy, působení sekt</i></p> <p><i>ochrana člověka za mimořádných událostí</i></p>	<p>Dopravní výchova</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
	<i>ochrana člověka za mimořádných událostí – první pomoc</i>	
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti, uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	<i>dědičnost a proměnlivost organismů</i> podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení	LP4 – Příklady genetických chorob a dispozičních, studium rodokmenu a dvojčat

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
popíše stavbu Země	<i>Země</i> vznik a stavba Země	
rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	<i>nerosty a horniny</i> vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků, principy krystalografie	LP1 – Fyzikální a chemické vlastnosti minerálů LP2 – Určování předložených minerálů a hornin exkurze – mineralogické muzeum
uvede příklady působení vnějších i vnitřních procesů na Zemi a jejich důsledky	<i>vnější a vnitřní geologické procesy</i> příčiny a důsledky	
vysvětlí vznik půdy; uvede základní typy a druhy půd	<i>půdy</i> složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace	ET
rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	<i>vývoj zemské kůry a organismů na Zemi</i> geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí	LP3 – Přehled geologických období MuV – etnický původ environmentální výchova
orientuje se v geologické mapě ČR,	<i>geologický vývoj a stavba území ČR</i>	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím a jejich působení na organismy	<i>podnebí a počasí</i>	
uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi, rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstvo, ekosystémy, objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému, vysvětlí podstatu potravních řetězců a zhodnotí jejich význam	<i>organismy a prostředí</i> vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím, populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	EV, ET
uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení	<i>ochrana přírody a životního prostředí</i> <i>globální problémy a jejich řešení, chráněná území</i>	LP4 – Přehled chráněných území v ČR EV ochrana člověka za mimořádných okolností – živelné pohromy

2.14 Zeměpis

Zeměpis realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vyučovací předmět má časovou dotaci dvě hodiny týdně. Probíhá ve třídách prima, sekunda a kvarta. Navazuje na předměty vlastivěda a přírodověda na prvním stupni ZŠ. Výuka probíhá v kmenových třídách či v odborné učebně, je doplňována zeměpisnými vycházkami, exkurzemi a projektovým dnem (v sekundě).

Metody a formy výuky

Při výuce zeměpisu využíváme několik metod práce a forem výuky. Nejčastěji používaná **metoda je frontální výuka s výkladem učitele**. Ta bývá velmi často obohacena o **rozhovor a diskusi** se žáky na dané téma. Vzhledem k cílům jednotlivých vyučovacích hodin dále využíváme:

- **práce s textem** v učebnicích, pracovních sešitech, nakopírovaných textech či textech v elektronické podobě
- **aktivizující metody** používané na základě samostatnosti a součinnosti žáků
- **skupinové práce**, kde využíváme vzájemné spolupráce a spoluzodpovědnosti, sdílení rozdílných názorů žáků
- **samostatné práce** založené na aktivitě jednotlivých žáků
- **vytváření prezentací** díky audiovizuální techniky
- **individualizovanou výuku** zaměřenou na samostatnost žáků, kde přebírají zodpovědnost za své pracovní úkoly

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- chápat probírané oblasti v zeměpisném kontextu
- vyhledávat a třídit informace o probíraných oblastech podle zadaných kritérií
- seznámit se s obecně používanými znaky, termíny a symboly a dávat je do vzájemných souvislostí
- předkládat žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- vnímat nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji
- při řešení problémů objevovat paralely s historií
- svá řešení posuzovat z nejrůznějších společenských aspektů, porovnávat odborné názory, mediální tvrzení a vlastní praktickou zkušenost
- nabízet žákům řadu aktivačních metod k povzbuzení zájmu o předmět

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- souvisle a výstižně formulovat své názory na společenské dění
- pochopit potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- osvojit si postupy při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučit se je tvořivě využívat jako nástroje poznání
- nabízet žákům dostatek možností k porozumění textů a obrazových materiálů

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- chápat význam týmové práce a postavení samostatné práce
- uvědoměle přijímat, získávat role v různých skupinách
- seznámit se s možnostmi utváření příjemné atmosféry v týmu
- naučit se diskutovat

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- přijmout základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
- nabízet žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností
- respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vlastních názorů
- nacházet nenásilné cesty k řešení konfliktů

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- nacházet způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj
- rozvíjet své myšlení a nacházet nová řešení

Příspěvek předmětu Zeměpis k průřezovým tématům**Multikulturní výchova**

- kořeny civilizací, etnické skupiny, postavení menšin, rovnocennost, kulturní diference, rasismus, diskriminace, předsudky ve společnosti, identita

Osobnostní a sociální výchova

- vztahy a soužití ve společnosti

Výchova demokratického občana

- politická mapa světa, politické systémy, zřízení a formy vlády, občanská společnost, lidská práva, politický a hospodářský život

Environmentální výchova

- lidské aktivity a problémy na Zemi, prostředí a zdraví, základní podmínky života na Zemi, ekosystémy, globální problémy lidstva, ochrana přírody v ČR

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- soužití v rámci celé Evropy, informace napříč jednotlivými zeměmi Evropy a práce s nimi, EU a mezinárodní ekonomická spolupráce

Mediaální výchova

- ověřování informací a jejich analýza, prezentace, zařazování čtených aktualit

Prima

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
zhodnotí postavení Země ve vesmíru, srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	<u>Přírodní obraz Země</u> Země jako vesmírné těleso:	
prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas	
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sfér, jejich vzájemnou souvislost	krajinná sféra: přírodní, společenská a hospodářská sféra, jejich složky a prvky	EV
rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu, působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost	geografické pásy, šířková pásma, výškové stupně, přírodní oblasti	praktická pozorování při zeměpisné exkurzi, případně školním výletě
organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z nejrůznějších informačních zdrojů	<u>Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie</u> statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky, základní informační geografická média a zdroje dat	MeV
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice a určování zeměpisné polohy, měřítko a obsah plánů a map	
přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost vytváří a používá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech	Základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové útvary, plošné útvary a jejich kombinace, plán, mapa, jazyk mapy, symboly, smluvené značky, vysvětlivky	

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
přiměřeně se orientuje v konkrétním regionu, prostorově vnímá a hodnotí místa, objekty, jevy a procesy v nich	praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě	cvičení v terénu při zeměpisné vycházce
porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín	<u>Životní prostředí</u> krajina, přírodní a společenské prostředí, typy krajín, ekosystémy, globální a ekologické problémy v Evropě a v ČR	EV
uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů	principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná krajinná území a národní parky	EV
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	trvale udržitelný rozvoj života, globální problémy lidstva	EV, VMEGS, OSV
ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	<u>Terénní geografická výuka, praxe a aplikace</u> orientační body, jevy, určování světových stran, jednoduché panoramatické náčrtky krajiny a pochodové osy	
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu	cvičení v terénu při zeměpisné vycházce, případně exkurzi nebo školním výletě
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	Živelní pohromy, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života	ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy)

Sekunda

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozlišuje základní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa	<u>Regiony světa</u> Severní Amerika Latinská Amerika Afrika Rusko a postsovětské republiky Jižní Asie Jihovýchodní Asie Východní Asie Austrálie, Oceánie, polární oblasti a světový oceán	
lokalizuje na mapách světadíly, oceány, a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvoje jádra a periferní zóny	určující a porovnávací kritéria, jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti	
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných států	zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje, podnebné oblasti, obyvatelstvo, jazykové a náboženské poměry, hospodářství a jeho struktura, sídla, doprava, hospodářská spolupráce, regionální konflikty a jejich řešení	MuV, VDO, OSV
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Modelové regiony světa: vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	EV ochrana člověka za mimořádných událostí – živelné pohromy

Tercie

Výstupy	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>provede regionalizaci, uvede společné znaky daných regionů, provede porovnání jednotlivých regionů, vyhledá a pojmenuje hlavní a významná města, vyhledá na mapách hlavní soustředění hospodářských činností v regionech a státech, dokáže na mapě lokalizovat významné geografické pojmy, s kterými se seznámil, vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu, seznámí se s mezinárodními organizacemi (EU)</p>	<p><u>Regionální zeměpis světadílů</u> - Evropa - Evropská unie</p>	<p>D-nejstarší osídlené oblasti Ov-lidská práva, pokrok Př-lidská populace, rasy, podmínky života na Zemi EV – Lidské aktivity (stav životního prostředí) EGS – Objevujeme Evropu a svět (život v evropském i mezinárodním prostoru, spolupráce zemí, postavení ČR) MKV – Etnický původ (kultura a tradice, rasismus, návštěvy v zahraničních rodinách)</p>
<p>určí geografickou polohu České republiky, porovná rozlohu ČR s rozlohou vybraných států Evropy a s rozlohou sousedních států</p>	<p><u>Česká republika na mapě Evropy</u></p>	
<p>pomocí map určí a vyhledá horopisné celky, charakterizuje podnebí, zná významné řeky, jezera a umělé vodní nádrže, seznámí se s půdními druhy a typy, faunou a flórou na území ČR, zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a pochopí jejich důležitost</p>	<p><u>Přírodní podmínky ČR</u> - povrch - podnebí - vodstvo - půdy - rostlinstvo a živočišstvo - ochrana přírody - přírodní zdroje</p>	<p>Př-geologická stavba, ochrana přírody M-porovnávání rozlohy EV – Základní podmínky života (stav přírody, ochrana) EGS – Objevujeme Evropu (poloha státu na mapě světa, orientace)</p>

<p>na mapě vyhledá, popíše a zdůvodňuje největší a nejmenší soustředění obyvatelstva, největší a nejvýznamnější sídla v ČR</p>	<p><u>Obyvatelstvo a sídla ČR</u> Základní geografické a demografické charakteristiky</p>	<p>Př-vliv osídlení na krajinu D-vývoj urbanizace MKV – Lidské vztahy (jednání s lidmi jednotlivých národů, vlastní názor, rasismus)</p>
<p>charakterizuje odvětví hospodářství, rozlišuje a porovnává předpoklady rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit, zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky</p>	<p><u>Hospodářství ČR</u> - zemědělství - průmysl - doprava - služby a cestovní ruch - zahraniční obchod</p>	<p>D-historie průmyslu Př-obživa obyvatelstva, F-typy elektráren Ch- využití nerostných surovin, chemický průmysl EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (vliv hospodářství na životní prostředí)</p>
<p>lokalizuje na mapách jednotlivé kraje v ČR, a hlavní jádrové a periferní oblasti, charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, kulturní zajímavosti jednotlivých krajů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost, vymezí a lokalizuje místní region, zjistí historii, statistické údaje vztahující se k místnímu regionu, pracuje s mapou místního regionu</p>	<p><u>Regiony České republiky</u> Územní jednotky státní správy a samosprávy, kraje, přeshraniční spolupráce, euroregiony <u>Místní region</u> Zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení regionu, vztahy s okolními regiony, přírodní a socioekonomická charakteristika regionu, regionální rozvoj</p>	<p>Ch-průmysl Čj-významné osobnosti Př - krajina, stav přírody EV – Vztah člověka k prostředí (naše obec)</p>

Kvarta

Výstupy	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>Vysvětlí pojem globalizace. Porovná obyvatelstvo na Zemi z hlediska rozmístění, národů, náboženství. Popíše důvody a hlavní směry migrace. Uvede typy a funkce sídel, jmenuje faktory ovlivňující osídlení. Uvede formy vlády a typy politické moci. Objasní příčiny napětí a konfliktů ve světě. Vysvětlí význam politických a vojenských organizací a uvede jejich příklady.</p>	<p><u>Společenské a hospodářské prostředí</u> Globalizace Obyvatelstvo světa – národy, náboženství, přirozená měna, migrace Sídla – typy, funkce, rozmístění Společné a odlišné znaky států Napětí a konflikty ve světě Politická a vojenská seskupení Národní a mnohonárodní státy, části států, správní oblasti, města, aglomerace, jádrové a periferní oblasti světa</p>	<p>Dě, Ov</p>
<p>Zařadí hosp. složky do jednotlivých sektorů Uvede plodiny, chov zvířat a jejich rozložení na Zemi v závislosti na přírodních podmínkách. Objasní vzájemnou propojenost prům. odvětví Vyjmenuje druhy dopravy, uvede jejich význam a srovná ekologické hledisko. Vyhledá spoje v jízdních a letových řádech. Rozezná typy a formy cestovního ruchu a na mapě ukáže jeho hlavní oblasti, uvede činitele ovlivňující cestovní ruch. Vysvětlí pojem globalizace a uvede příklady</p>	<p><u>Světové hospodářství</u> Vývoj a sektory svět. hospodářství Zemědělství, lov, rybolov Průmysl - rozdělení, lokalizační faktory Doprava a spoje Služby a cestovní ruch Propojenost světového hospodářství</p>	<p>MV: český jazyk, cizí jazyk, dějepis, společenskovední seminář</p>
<p>Vysvětlí základní pojmy (ekosystém, freony, ...) Vymezení rozdíl mezi přírodní a kulturní krajinou, uvede vnitřní a vnější činitele a lidské činnosti působící na krajinu a důsledky tohoto působení Vysvětlí příčiny a následky globálních změn a ekologických problémů naší planety Objasní příčiny přírodních katastrof a zná zásady, jak se při nich zachovat Uvede způsoby a význam ochrany krajiny</p>	<p><u>Krajina a životní prostředí</u> Ekosystémy Země Přírodní a kulturní krajina Globální změny životního prostředí Ekologické problémy Přírodní katastrofy Ochrana přírody a krajiny</p>	<p>PT-EV: Ekosystémy, Lidské aktivity, změny v krajině a problémy životního prostředí Ochrana přírody MV: biologie, společenskovední seminář</p>

2.15 Hudební výchova

Předmět Hudební výchova naplňuje vzdělávací obsah stejnojmenného oboru, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a kultura.

Vyučovací předmět Hudební výchova má časovou dotaci jednu hodinu týdně.

Výuka probíhá převážně ve specializované učebně formou vyučovací hodiny, doplněná výchovnými koncerty, žákovskými vystoupeními a krátkodobými mezipředmětovými projekty. Učivo je prostřednictvím tematických okruhů rozprostřeno do ročníků tak, aby v průběhu období docházelo ke spirálovitým návratům a tím k upevňování a prohlubování znalostí i dovedností dosažených v předešlých ročnících.

Stěžejní náplní Hudební výchovy jsou vokální, instrumentální, receptivní a pohybové činnosti rozvíjející hudební schopnosti žáka. Prostřednictvím osvojených praktických dovedností a navazujících teoretických poznatků se žák učí porozumět hudbě a prožívat ji, kreativně se vyjadřovat a komunikovat pomocí hudebních prostředků. Odkrýváním společenských a historických souvislostí i kontextů s dalšími uměleckými druhy je žák veden k nahlížení vlastní kultury jako celku, k toleranci vůči kulturám cizím, ke schopnosti orientovat se v současném uměleckém dění a kriticky je hodnotit.

Svou podstatou v sobě předmět hudební výchova zahrnuje některé okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Metody a formy výuky

V hodinách hudební výchovy jsou používány rozličné metody a formy výuky.

Při seznamování žáků s novým učivem je používán výklad učitele doplněný o práci s texty z různé odborné literatury, která může být zakončena prezentováním získaných poznatků. Dále může být výklad obohacen o práci s obrazem (kresba na tabuli, nástěnné obrazy, obrázky z literatury a internetu) či o demonstraci zvukové nahrávky.

K aktivizaci žáků v průběhu výkladu je využíváno vyprávění, zejména o životě skladatelů a kulturně-historickém pozadí jednotlivých hudebních slohů. Další metoda, která slouží k opakování již získaných poznatků či k navození nového tématu, je rozhovor. Při aktuálních kulturních tématech je vhodné použít diskuzi jako prostředku k vyjádření rozdílných názorů jednotlivých žáků.

Při pěveckých, instrumentálních a pohybových činnostech jsou nejčastěji využívány metody instruktáže, demonstrace a dovednostně-praktické metody, jež se vhodně kombinují.

Nově získané teoretické poznatky a praktické dovednosti jsou opakovány a upevňovány prostřednictvím didaktických her.

Při vyučování jsou vhodně střídány hromadná výuka, skupinová práce a samostatná práce žáků.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- podpora zájmu o současné kulturní dění (sledování uměleckých aktivit žáků, umělců v nejbližším okolí, ve světě a veřejných médiích)
- vyvozování teoretických poznatků na základě praktické činnosti a pozitivní práce s chybou

- samostatné vyhledávání pojmů, poznatků a studijních materiálů pomocí klasických i moderních médií
- uplatnění učení ve spirále (návraty k předchozímu učivu, jeho obohacování a následná systematizace)

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- uplatňování získaných dovedností a znalostí ve vlastní hudební tvorbě
- hledání návazností na znalosti a dovednosti z jiných předmětů a jejich aplikace
- objevování netradičních hudebních prostředků
- pěstování pohotovosti v rámci hudební improvizace
- podpora kritického myšlení při hodnocení hudebního díla i vlastní tvorby

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedení k pochopení principů hudební řeči a jejího grafického záznamu jako druhu sdělení a prostředku komunikace
- nácvik koncentrovaného poslechu
- prostor pro verbální, pohybové či grafické vyjádření dojmu z poslouchané a provozované hudby
- rozvoj komunikačních dovedností v rámci hudebních činností (naslouchat druhému, podřídit se i prosadit ve vhodný okamžik, citlivě a logicky reagovat)
- rozборы textů v hudbě, hledání sdělení v úrovni osobní, společenské i duchovní
- pěstování kritického přístupu k mediální a komercializované hudební scéně, upozorňování na široké možnosti výběru

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vytváření příležitostí pro hudební či širší uměleckou spolupráci žáků a pedagogů
- poskytnutí prostoru pro prezentaci uměleckých výsledků z mimoškolních aktivit

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- seznamování s našimi významnými osobnostmi z oblasti kultury a jejich prací
- pěstování patriotského vztahu k místní krajině, tradicím a památkám
- vytváření potřeb pasivně či aktivně se účastnit kulturního dění ve škole i mimo ni

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- práce s hudebními nástroji a pomůckami včetně starosti a péče o ně

Očekávané výstupy

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách (činnosti v rámci učiva: zpěv, hra na nástroje, pohyb a tanec, poslech)
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého (tematický celek Hlas)
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (činnosti v rámci všech tematických celků)
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů (činnosti v rámci tematických celků Folklor, Historie a současnost)
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu (tematické celky Folklor, Historie a současnost a Hudba spojená s jinými oblastmi lidské činnosti)
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užití hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku (poslechové činnosti v rámci všech tematických celků, Materiál a prostředky)
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami (Historie a současnost)
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění (Hudba spojená s jinými oblastmi lidské činnosti)

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
pomocí hlasu (mluva či zpěv) vyjádří určité pocity uplatňuje hlavní zásady správné tvorby tónu a dýchání při zpěvu intonuje relativně čistě jednoduché melodie v dur i moll tónině	<i>hlas</i> možnosti lidského hlasu tvoření tónu intonace	OSV, ET – sebezpoznání a sebepojetí Bi
vysvětlí rozdíl mezi stupnicí a tóninou rozezná poslechem durový a mollový tónorod orientuje se v zápisu melodie v tónině C-dur (houslový klíč) určí, zda je píseň v tónině dur či moll vysvětlí vztahy paralelních stupnic a pozná poslechem přechod z jedné do druhé tóniny v lidové písni identifikuje a zazpívá intervaly v. a m. tercie a č. kvinty (rozložený dur a moll kvintakord) rozeznává těžké a lehké doby předvede základní taktovací gesta orientuje se v jednoduchém notovém zápisu	<i>teorie</i> stupnice a tónina stupnice C-dur dur a moll paralelní stupnice a tóniny (C-dur a a-moll) intervaly a akordy puls v hudbě (metrum) takt 2- a 3-dobý notový zápis	
vysvětlí rozdíl mezi tónem a hlukem a demonstuje tónové vlastnosti hudebními termíny popíše zvuky okolí a hledá jejich hudební nápodobu uplatňuje dynamiku a práci s tempem při zpěvu aj. činnosti zazpívá jednoduchý kánon, vysvětlí postup hlasů slovně, pohybově a graficky vyjádří dojem z písni poslechu	<i>materiál a prostředky</i> vlastnosti tónu (délka, výška, barva, síla) zvukomalba dynamika a tempo imitační polyfonie (kánon) hudební výraz a paralely v jiných uměleckých jazycích	OSV – rozvoj schopností poznávání VV, TV, Čj
zvládá jednoduchý lidový dvojhlas vytleská charakteristické rytmy polky a mazurky a předvede základní taneční krok podle textových a melodických charakteristik rozlišuje známé písni české, moravské a slovenské	<i>folklór</i> lidová píseň lidové tance (polka, mazurka) folklór český, moravský a slovenský	TV, Ze MuV – kulturní diference

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
charakterizuje stručně jednotlivé žánry a jejich prostředky vysvětlí užití příslušných hudebních prostředků z hlediska funkčních požadavků zná důvod slavení Vánoc aj. jiných křesťanských svátků, zpívá známé české koledy	<i>hudba spojená s jinými oblastmi lidské činnosti</i> melodram (hra na melodram) balet (hra na balet) funkční typy hudby (lovecká fanfára, pochod, ukolébavka) svátky	VV, TV, Cj
zařazuje nástroje do hlavních skupin pozná nejčastěji používané hudební nástroje podle vzhledu a zvuku vysvětlí rozdíl mezi komorní a orchestrální hudbou, pozná nejčastější komorní a orchestrální tělesa zahraje stupnici C-dur na flétnu pojmenuje nástroje Orffova instrumentáře a umí je vhodně uplatnit v doprovodu písně vytvoří rytmický a melodický doprovod k písni (použitím vyjmutého motivu)	<i>nástroje</i> základní třídění hudebních nástrojů dechové nástroje dřevěné a žest'ové, smyčcové nástroje komorní a orchestrální hudba základy hry na zobcovou flétnu Orffův instrumentář doprovod k písni	
improvizuje rytmické závěti vysvětlí princip rondové formy pohybem ztvárňuje hlavní myšlenku a mezivěty, vytváří či improvizuje mezivětu (rytmus, melodie)	<i>forma</i> věta (předvěti a závěti) rondo a hudební téma	OSV, ET – kreativita, komunikace
hrubě se orientuje v uměleckých slozích	<i>historie a současnost</i> hudba minulosti portréty významných skladatelů	VV, D

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
popíše činnost ústrojí podílejících se na tvorbě hlasu dodržuje hlavní zásady při zpěvu i mluvě intonuje základní tóny (T, S, D) podle notového zápisu pod melodií	<i>hlas</i> tvoření tónu hygiena hlasu příprava na trojhlasý zpěv	Bi

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>pozná tečkovaný rytmus a vytleská podle zápisu</p> <p>rozepíše hlasy kánonu do jednoduché partitury</p> <p>nakreslí a předvede základní taktovací gesto</p> <p>čte správně názvy not s předznamenáním a najde je na metalofonu (klávesnici)</p> <p>vysvětlí princip transpozice</p> <p>rozlišuje podle poslechu</p> <p>sluchem rozezná dórskou stupnici od mollové</p> <p>improvizuje (instrumentálně) v dórském tónorodu</p> <p>rozezná dur a moll kadenci</p> <p>doprovodí jednoduchou melodií na metalofonu (použitím základních tónů T,S,D) v tónině C-dur a a-moll</p> <p>pozná přechod do paralelní tóniny v lidové písni</p> <p>čte jednoduchý rytmický zápis (partituru)</p> <p>rozpozná nepravidelné metrum při poslechu</p> <p>doprovází těžké doby v lidovém furiantu (nástroj, pohyb)</p> <p>sluchově analyzuje melodické intervaly</p> <p>pozná melodické a harmonické intervaly čisté</p> <p>intonuje rozložené kvintakordy</p>	<p><i>teorie</i></p> <p>tečkovaný rytmus</p> <p>partitura (kánon)</p> <p>taktování na 2, 3 a 4 doby</p> <p>předznamenání a tóniny s # a b</p> <p>stupnice moll aiolská, harmonická a melodická</p> <p>dórská stupnice a tónina</p> <p>základní harmonické funkce (T, S, D) v durové a mollové tónině</p> <p>paralelní a stejnojmenné tóniny</p> <p>rytmický zápis</p> <p>změna metra (střídání 2- a 3-dobého taktu)</p> <p>homofonie a polyfonie</p> <p>intervaly v dur a moll stupnici</p> <p>kvintakord dur a moll</p>	
<p>objasní rozdíl mezi programní a absolutní hudbou</p> <p>nachází souvislosti mezi programem a výrazovými prostředky poslouchané hudby</p> <p>zná základní italské názvosloví a řídí se jeho značením v partituře</p> <p>vysvětlí na příkladech principy budování kontrastu a gradace, předvede krátkou etudu s jejich použitím</p>	<p><i>materiál a prostředky</i></p> <p>programní hudba</p> <p>dynamika a tempo</p> <p>kontrast a gradace</p>	<p>VV, Cj</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
ukáže na mapě, pozná charakteristické ukázky vysvětlí rozdíl mezi lid. tancem a jeho uměleckou stylizací a rozezná je od sebe určuje na základě hudebního i textového rozboru	<i>folklór</i> české a moravské národopisné oblasti stylizace lid. tanců (furiant, mazurka, polka) třídění lidových písní podle funkce a typu	Z, Cj, VV ET
orientuje se ve vánoční tematice, zpívá naše i cizí koledy a vánoční písně srovnává užité hudební prostředky s dějovým obsahem	<i>hudba spojená s jinou lidskou činností</i> vánoční hudba hudba ke scénické hře	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá VV, CJ
na základě znalosti složení symfonického orchestru se hrubě orientuje v partituře během poslechu identifikuje známé ukázky podle poslechu	<i>nástroje</i> symfonická hudba lidové hudební nástroje a soubory	
při opakovaném poslechu rozezná věty a periody v klasické hudbě určí formu podle zápisu melodie uvádí příklady symetrie ve svém okolí komponuje krátkou periodu s návratem stručně definuje a uvede příklady	<i>forma</i> periodická stavba (lid. píseň a klasicismus) malá písňová forma ab, aba symetrie v hudební formě symfonie a koncert	M, VV, Př
na známých dílech poukáže na charakteristické rysy daného uměleckého slohu	<i>historie a současnost</i> umělecké slohy (románské umění, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus) a hudební památky v Čechách	D, VV, Cj

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
zaspívá poměrně čistě melodii za doprovodu dvou hlasů rozezná jednotlivé typy v ukázkách	<i>hlas</i> trojhlas (polyfonie a homofonie) zpěvní hlasy a pěvecké soubory	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
vysvětlí rozdíl mezi imitační a neimitační polyfonií na známém příkladu určí na základě poslechu určuje základní harmonické funkce v těchto tóninách a doprovází lidové písně základními tóny T, S, D na klávesnici či metalofonu (podle zpěvníku) rozezná rozšířené kadence od základních přiřazuje k akordickým značkám ve zpěvníku harmonické funkce	<i>teorie</i> imitační polyfonie základní kadence dur a moll (T-S-D-T, T-D-S-T, T-D-D7-T) tóniny do 4 # a b rozšířená harmonie (II., III., VI. stupeň) akordy a akordické značky	
vysvětlí podstatu zvuku a jeho účinek na lidský organismus uvede příklady variační práce obměňuje daný motiv (téma)	<i>materiál a prostředky</i> vlastnosti tónu, vnímání hudby variace	Fy, Př, VV
nachází jazykové i hudební podobnosti a rozdíly	<i>folklór</i> slovanský folklór	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá
charakterizuje žánry, zazpívá či zahraje známé úryvky z poslouchaných děl	<i>hudba spojená s jinou lidskou činností</i> opera (hra na operu) a oratorium	Čj, VV
vysvětlí vliv nástrojového vývoje na hudbu daných období rozezná od sebe barokní, klasicistní a romantický orchestr vysvětlí vliv technického pokroku na kompozici 20. století	<i>nástroje</i> rozvoj instrumentální hudby v baroku a klasicismu elektrické a elektronické hudební nástroje	
vysvětlí rozdíl a uvede příklady popíše stručně postup hlasů, pozná fugovou expozici poslechem po opakovaném poslechu pozná nástupy témat, rytmicky či melodicky je reprodukuje (alespoň některé motivy) a slovně charakterizuje jejich výraz vysvětlí rozdíl mezi jednotlivými čísly a jejich funkci v rámci velké formy pozná podle poslechu i zápisu písně vytváří jednoduchou přehru, mezihru a dohru	<i>forma</i> vokální a instrumentální hudba fuga sonátová forma (sonáta, symfonie) opera a oratorium (árie, recitativ, sbor, přehra...) píseň strofická a prokomponovaná přehra, mezihra a dohra k písni	

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
na základě znalostí charakteristických rysů daných období časově zařazuje typické hudební ukázky vysvětlí na příkladech základní měřítko dělení hudby na populární a vážnou	<i>historie a současnost</i> hudba od pravěku po 20. století populární hudba	

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
přiřazuje zpěvní styl ke stylovým ukázkám, zpívá s výrazem známou píseň	<i>hlas</i> styly zpěvu v populární hudbě	
definuje Improvizuje melodii v rámci daného schématu vysvětlí pojem a zpívá (hraje) známou synkopovanou melodii k doprovodu dle vlastní libosti	<i>teorie</i> blue tóny bluesová dvanáctka synkopa	
vysvětlí fyzikální podstatu vlastností tónu popíše činnost sluchového ústrojí a rizika jeho poškození	<i>materiál a prostředky</i> tónové vlastnosti vnímání hudby	Fy, Př
komponuje melodii k lidové básni na konkrétních ukázkách porovnává s naší lidovou hudbou	<i>folklór</i> lidová hudba jako inspirace lidová píseň ve světě	MuV – kulturní diference
sestaví vhodný program pro různé společenské události zpívá z paměti českou státní hymnu na konkrétních příkladech objasní roli písňe ve společnosti	<i>hudba spojená s jinou lidskou činností</i> hudba k různým společenským příležitostem (pochod, fanfára, píseň) státní hymny píseň se společenským a politickým významem (Národní obrození, Osvobozené divadlo, folk)	VMEGS – objevujeme Evropu a svět ET
srovnává s nástroji běžně užívanými u nás pozná typické sestavy podle poslechu	<i>nástroje</i> exotické hudební nástroje nástrojové sestavy moderní populární hudby	MuV – kulturní diference

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>popíše úlohu skladatele a interpreta ve vážné a populární hudbě</p> <p>stručně popíše genezi moderní populární hudby, vysvětlí úlohu médií v dějinách moderní populární hudby, průběžně sleduje současné hudební dění, srozumitelně formuluje vlastní postoje k různým žánrům</p>	<p><i>historie a současnost</i></p> <p>osoba skladatele a interpreta</p> <p>moderní populární hudba</p>	<p>MeV – fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>MuV– multikulturalita</p>

2.16 Výtvarná výchova

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází v 1. – 4. ročníku osmiletého gymnázia společně s Hudební výchovou ze vzdělávacího oblasti Umění a kultura v RVP ZV a RVP GV. Naplňuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Hudební výchova. V tomto předmětu jsou realizována průřezová témata: Mediální výchova, Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Osobnostní a sociální výchova.

Hodinová dotace vyučovacího předmětu Výtvarná výchova je tato: v primě a sekundě 2 hodiny, v tercií a kvartě 1 hodina týdně.

Vyučovací předmět Výtvarná výchova v 1. – 4. ročníku osmiletého gymnázia absolvují všichni žáci. Výuka probíhá v odborné pracovně.

Předmět Výtvarná výchova se profiluje jako předmět se zaměřením na tvůrčí činnost žáka, která je úzce provázána s komunikačními a interpretačními účinky vizuálně obrazných a obrazových vyjádření. Základní realizační formou výuky je vyučovací hodina, dvouhodina. Dalšími možnými formami jsou exkurze, návštěvy výstav a galerií. Ve výuce jsou uplatňovány různé metody práce jako: samostatná práce, práce ve dvojici, práce ve skupině, výtvarné řady, krátkodobé a dlouhodobé projekty, besedy. Žák je veden k samostatnému řešení problémů, využití experimentu při vlastní tvorbě a umění komunikovat s uměním a okolím pomocí vlastních výrazových prostředků.

Žákům bude v tercií a kvartě nabídnut volitelný předmět s výtvarným zaměřením.

Metody a formy výuky

V předmětu výtvarná výchova se užívají metody a formy práce, které odpovídají specifitě tohoto předmětu, který je především zaměřen na praktické činnosti.

V motivační části hodiny je uplatněna metoda rozhovoru, který směřuje k pochopení zadání a k jeho řešení. Žáci komunikují na dané téma, vyměňují si zkušenosti, hledají řešení. V této fázi jsou uplatňovány i aktivizující metody (řešení problémů, osobní prožitek apod.). Názorně-demonstrační metody pomáhají žákům v orientaci v dějinách umění (prezentace, dokumentární filmy, práce s odbornými publikacemi a výtvarnými pracemi) i při volbě výtvarných technik. Žáci rovněž navštěvují umělecké výstavy s doprovodnými programy.

Stěžejní pro výtvarnou výchovu jsou dovednostně-praktické metody, které vedou žáky k vlastním činnostem a nácviku dovedností (jemná motorika – kresba, malba a další výtvarné techniky). Žáci často pracují ve skupinách, řeší náročnější úkoly, vzájemně si pomáhají, vyměňují názory a zkušenosti. Stěžejní metodou ve výtvarné výchově je samostatná práce, kdy je možno vycházet z individuálních potřeb i dovedností žáků.

Každoročně se všichni žáci NG účastní projektových dnů, kde v každém ročníku zařazena výtvarná výchova. V kvartě je v ŠVP zařazena kulturně-historická exkurze do Prahy, kdy se během čtyř dnů žáci seznamují s architektonickými památkami, uměleckými díly a sbírkami umění.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- mají možnost přístupu k různým zdrojům informací
- vedou k výtvarným dílům diskusi – návštěva galerie, výstavy, muzea apod.

- zpracovávají vybraná témata s pomocí odborné literatury
- používají odbornou terminologii a metody přiměřené jejich věku
- kriticky zhodnotí výsledky své práce a diskutují o nich

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- srovnávají probíraná témata na základě různých pojetí a porovnávají je s vlastním pojetím
- kriticky hodnotí další zdroje a formulují své argumenty
- se na základě získaných vědomostí pokouší zařadit výtvarná díla do daných období a případně určit autory a svá tvrzení podložit konkrétním příkladem
- zařazují a srovnávají výtvarná díla v rámci vlivu společenských, kulturních a hospodářských změn
- jsou vedeni k tomu, aby si vytvářeli vlastní originální postupy

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedou diskusi a pro svá tvrzení vyhledávají konkrétní důkazy
- společně vytvářejí projekty na konkrétní téma
- seznamují se závěry své práce spolužáky, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- hodnotí výsledky své práce

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vytvářejí konkrétní výtvarná díla na základě vlastních schopností a možností
- si organizují práci na jednotlivých projektech v týmu i na projektech individuálních
- konzultují průběžné výsledky své práce s učitelem a vytvářejí časový harmonogram
- účinně spolupracují ve skupině, pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- respektují názor spolužáků i názor autora jako reflexi společnosti
- respektují, chrání a ocení naše tradice a kulturní dědictví
- projevuji pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- získávají pozitivní vztah k práci
- používají při výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky
- chrání své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a technikami
- seznamují se přiměřenými formami (exkurze, film, beseda apod.) s výtvarnými profesemi

- talentovaní žáci jsou vedeni k volbě vhodného povolání či studia, ve kterém budou moci plně využít a rozvinou svoje nadání

Očekávané výstupy

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává vizuálně obrazné vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy, výraznost, velikost, vzájemné postavení a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model (obrazné vyjádření vizuální, statické, dynamické, fantazijní, založené na smyslovém vnímání, jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, experimenty s kompozičními přístupy a principy, členění a rozkládání a syntéza přírodních tvarů v prostoru a ploše)
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy (rozlišení reálného a duchovního prostoru, uplatnění fantazijních představ, volba nástrojů a technik pro konkrétní výtvarné vyjádření, porovnání světlostních poměrů, barevných kontrastů, proporční vztahy, vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly, seznámení s možnostmi akční tvorby)
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě (možnosti barev a jejich kombinace ve volné tvorbě, vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků, vyjádření v ploše, objemu a prostoru)
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění, pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředích, pozorování projevů života jako inspirace k vlastní tvorbě)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace (konkrétní projevy volného umění a užití tvorby, architektury, práce s literaturou zaměřenou na výtvarné umění)
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (portfolio, účast na instalaci školní výstavy, samostatné vytvoření obrazných znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci)

Prima

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění apod., rozliší a popíše různé znakové systémy	vizuálně obrazné znakové systémy, jejich porovnávání a uplatnění při vlastní tvorbě	mezipředmětové vztahy – D, CJ, OV, HV MuV – fungování a vliv médií ve společnosti
užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních, či jinými smysly získaných zkušeností k zaznamenání podmětů z představ a fantazie	rozvíjení smyslové citlivosti, zrakové vnímání a vnímání ostatními smysly, uplatňování subjektivity, prostředky pro vyjádření fantazie, nálad apod.	OV, HV OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí, kreativita
rozpoznává specifičnost různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci	různorodé prostředky, postupy a technologie a jejich využití pro vlastní tvorbu – kresba, malba, koláž, grafické techniky, materiálové techniky, prostorové práce	OV, ČJ OSV – sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti
v konkrétních případech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky	reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly, hmat, sluch, čich, zrak, linie, tvary, textury, objem, uspořádání prvků v ploše a prostoru, barva a světlo, jako výrazové prostředky při vlastní tvorbě	Př, OV EV, ET – vztah člověka k prostředí
objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazných vyjádření	interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta	OV, ČJ OSV, ET – rozvoj schopností, komunikace, mezilidské vztahy
ověřuje komunikační účinky vybraných vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu jejich prezentace	osobní postoj v komunikaci, jeho utváření a zdůvodňování	OV OSV, ET – hodnoty, postoje, praktická etika, komunikace
na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě	vizuálně obrazná vyjádření umělecké i běžné produkce	OV, D OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě, vnímání a interpretaci	prvky vizuálně obrazného vyjádření a jejich účinky – linie, barva, tvar, rytmus, struktura, textura, plocha, objem, prostor	OV, M, Fy OSV, ET – sebezpoznání a sebezpojetí
při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření, vysvětluje své postoje osobní i společenské samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění	vlastní vizuálně obrazná vyjádření, sebezpoznání a uplatnění vlastního názoru při tvorbě návštěva galerií, výstav, muzeí, výpravy za uměním, pochopení významu umění pro společnost, vývoj obrazně vizuálních vyjádření od pravěku do současnosti při vlastní tvorbě užívá různorodé prostředky, postupy a technologie inspirované současným uměním	OV OSV, ET – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Kreativita, Sebezpoznání a seberegulace exkurze – podzemní chodby Josefov D, OV OSV, ET – sebezpoznání a sebezpojetí, komunikace OSV – seberegulace a sebeorganizace

Sekunda

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění apod., rozliší a popíše různé znakové systémy	vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace, rovina vlastní tvorby, výstavba vlastního výtvarného díla na základě vlastních poznatků z výtvarného umění	mezipředmětové vztahy: D, OV, cizí jazyky MuV – fungování a vliv médií ve společnosti
užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních, či jinými smysly získaných zkušeností k zaznamenání podmětů z představ a fantazie	komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření a jeho proměny	cizí jazyky, OV OSV, ET – sebezpoznání a sebezpojetí, kreativita

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozpoznává specifičnost různých vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci	prostředky, postupy a technologie pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie a osobních zkušeností	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti
v konkrétních případech vizuálně obrazných vyjádření vlastní i umělecké tvorby identifikuje pro ně charakteristické prostředky	uplatnění vizuálně obrazného vyjádření v úrovni smyslové, subjektivní a komunikační	Př, OV EV, ET – vztah člověka k prostředí
objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazných vyjádření	reflexe a vztahy zrakového vnímání z pohledu autora, interpreta a příjemce, interpretace vlastní tvorby, tvorby vrstevníků a uměleckého díla	OV, ČJ OSV – rozvoj schopností, komunikace, mezilidské vztahy
ověřuje komunikační účinky vybraných vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu jejich prezentace	komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření	OV OSV – hodnoty, postoje, praktická etika, Komunikace
na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě	reprodukce a vlastní interpretace uměleckého díla vlastními výrazovými prostředky	D, OV OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí
pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě, vnímání a interpretaci	prvky vizuálně obrazného vyjádření a jejich účinky- linie, barva, tvar, rytmus, struktura, textura, plocha, objem, prostor	OV, M, Fy OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření</p> <p>porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření, vysvětluje své postoje osobní i společenské</p> <p>samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění</p>	<p>vlastní vizuálně obrazná vyjádření a jeho uplatnění v komunikaci</p> <p>návštěva galerií, výstav, muzeí, výpravy za uměním, pochopení významu umění pro společnost, vývoj obrazně vizuálních vyjádření od pravěku do současnosti</p> <p>při vlastní tvorbě užívá různorodé prostředky, postupy a technologie inspirované současným uměním</p>	<p>ČJ, OV</p> <p>OSV, ET – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, kreativita, sebepoznání a seberegulace</p> <p>exkurze – Městské muzeum Jaroměř</p> <p>D, OV</p> <p>OSV, ET – sebepoznání a sebepečení, komunikace</p> <p>OSV – seberegulace a sebeorganizace</p>

Tercie

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění apod., rozliší a popíše různé znakové systémy</p>	<p>vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace, rovina vlastní tvorby, výstavba vlastního výtvarného díla na základě vlastních poznatků z výtvarného umění</p>	<p>D, CJ, OV, HV</p> <p>MuV – fungování a vliv médií ve společnosti</p>
<p>rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině symbolického obsahu</p>	<p>rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity, ověřování komunikačních účinků, rovina vlastní tvorby, vnímání a interpretace</p>	<p>OV</p> <p>OSV, ET – sebepoznání a sebepečení, kreativita</p>
<p>rozpoznává specifickou různost vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci</p>	<p>preferenze a kreativita vhodných prostředků, postupů a technologií, včetně uplatnění netradičních materiálů a jejich poznání pro vlastní tvorbu vyjádření v úrovni smyslové</p>	<p>OV</p> <p>OSV – sebepoznání a sebepečení, kreativita</p>

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
zaznamenává vizuální zkušenost a zkušenosti získané ostatními smysly, vybírá pro to vhodné prostředky, porovnává vlastní vyjádření a vyjádření ostatních	uplatnění vizuálně obrazného subjektivní a komunikační, uplatnění vlastních pocitů, hmat, sluch, čich, zrak, linie, tvary, textury, objem, uspořádání prvků v ploše a prostoru, barva a světlo jako výrazové prostředky při vlastní tvorbě	Př, OV EV, ET – Vztah člověka k prostředím
objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazných vyjádření	interakce s vizuálně obrazným vyjádřením v roli autora, příjemce, interpreta, reflexe a vtahy zrakového vnímání z pohledu autora, interpreta a příjemce, posuzuje práci svou i svých vrstevníků, využití kolektivní práce při tvorbě	OV OSV, ET – rozvoj schopností, komunikace
ověřuje komunikační účinky vybraných vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, různorodé formy prezentace a vytváření vlastních kritérií pro vhodnost jejich výběru	osobní postoj v komunikaci, jeho utváření a zdůvodňování, komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření	OV OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí
na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě	vlastní interpretace uměleckého díla vlastními výrazovými prostředky	OV OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí
na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace, ilustruje na příkladech vliv společenských kontextů a jejich proměn obsahu vizuálně obrazného vyjádření a v procesu komunikace	vývoj výtvarného umění v procesu vývoje lidských civilizací, funkce a chápání umění ve společnosti, pravěk, baroko	OV, D MuV – multikulturalita VMEGS – jsme Evropané
při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření	vlastní vizuálně obrazná vyjádření, sebepoznání a uplatnění vlastního názoru při tvorbě a komunikaci	OV OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí
na příkladech charakterizuje vliv procesu komunikace a interpretace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření	proces komunikace a interpretace při výtvarné tvorbě	OV OSV – komunikace
nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů	výtvarné umění jako experimentální praxe	OV OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
využívá znalostí aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy	např. komiks, ilustrace, fotografie, reklama, video, jejich úloha a vliv na společnost	OV, ČJ MeV – vnímání autora mediálního sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality
charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků	proměny tématu ve vztahu k prostředkům k vlastní zkušenosti, k uchopení tématu ve výtvarném umění	OV OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace
porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření, vysvětluje své postoje osobní i společenské	návštěva galerií, muzeí, výstav, výpravy za uměním, pochopení významu umění pro společnost, vývoj obrazně vizuálních vyjádření od pravěku do současnosti	OV, D OSV – sebepoznání a sebepojetí, komunikace
samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění	při vlastní tvorbě užívá nové, případně vyhledává své vlastní vizuálně obrazné prostředky, uplatňuje kreativní přístup	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí, kreativita

Kvarta

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
porovnává různé znakové systémy, např. mluveného i psaného jazyka, hudby, dramatického umění apod., rozliší a popíše různé znakové systémy	vizuálně obrazné znakové systémy z hlediska poznání a komunikace, rovina vlastní tvorby, výstavba vlastního výtvarného díla na základě vlastních poznatků z výtvarného umění	D, CJ, OV, HV MeV – fungování a vliv médií ve společnosti
rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině symbolického obsahu	rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity, ověřování komunikačních účinků, rovina vlastní tvorby, vnímání a interpretace	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí, kreativita

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
rozpoznává specifickou různost vizuálně obrazných znakových systémů a zároveň vědomě uplatňuje jejich prostředky k vytváření obsahu při vlastní tvorbě a interpretaci	preferenze a kreativita vhodných prostředků, postupů a technologií, včetně uplatnění netradičních materiálů a jejich poznání pro vlastní tvorbu, kresba, malba, koláž, grafické techniky, prostorové práce, grafické programy	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí, kreativita
zaznamenává vizuální zkušenost a zkušenosti získané ostatními smysly, vybírá pro to vhodné prostředky, porovnává vlastní vyjádření a vyjádření ostatních	uplatnění vizuálně obrazného subjektivní a komunikační, uplatnění vlastních pocitů, hmat, sluch, čich, zrak, linie, tvary, textury, objem, uspořádání prvků v ploše a prostoru, barva a světlo jako výrazové prostředky při vlastní tvorbě	Bi, OV EV, ET – vztah člověka k prostředí
objasní roli autora, příjemce a interpreta při utváření obsahu a komunikačního účinku vizuálně obrazných vyjádření	umělecký proces v jeho celistvosti, divák jako spoluvůrce obsahu (dílo ve veřejném prostoru, využití informačních a komunikačních technologií)	OV, D, ČJ OSV – rozvoj schopností, komunikace
ověřuje komunikační účinky vybraných vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, různorodé formy prezentace a vytváření vlastních kritérií pro vhodnost jejich výběru	proměny komunikačního obsahu, autor, divák, dílo	OV, ČJ OSV, ET – sebepoznání a sebepojetí
na příkladech vizuálně obrazných vyjádření uvede, rozliší a porovná osobní a společenské zdroje tvorby, identifikuje je při vlastní tvorbě	reprodukce uměleckého díla dle vlastního výběru a výtvarných prostředků dle vlastního záměru	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí
na příkladech uvede vliv společenských kontextů a jejich proměn na interpretaci obsahu vizuálně obrazného vyjádření a jeho účinku v procesu komunikace, ilustruje na příkladech vliv společenských kontextů a jejich proměn obsahu vizuálně obrazného vyjádření a v procesu komunikace	vývoj výtvarného umění v procesu vývoje lidských civilizací, funkce a chápání umění ve společnosti, klasicismus – současné umění	OV, D MuV – multikulturalita VMEGS – jsme Evropané
při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření	vlastní vizuálně obrazná vyjádření, sebepoznání a uplatnění vlastního názoru při tvorbě a komunikaci	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí
na příkladech charakterizuje vliv procesu komunikace a interpretace na přijetí a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření	proces komunikace a interpretace při výtvarné tvorbě	OV, ET OSV – komunikace

Konkretizované výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů	inovace prostředků, obsahu a komunikačního účinku, hledání nových kombinací a nejvhodnějších řešení	OV, ET OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
využívá znalostí aktuálních způsobů vyjadřování a technických možností zvoleného média pro vyjádření své představy	uplatnění a analýza obrazu v mediálním sdělení	OV, Čj MeV – vnímání autora mediálního sdělení, Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality
charakterizuje obsahové souvislosti vlastních vizuálně obrazných vyjádření a konkrétních uměleckých děl a porovnává výběr a způsob užití prostředků	proměny tématu ve vztahu k prostředkům k vlastní zkušenosti, k uchopení tématu ve výtvarném umění	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebereorganizace
porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazných vyjádření, vysvětluje své postoje osobní i společenské	návštěva galerií, muzeí, výstav, výpravy za uměním, pochopení významu umění pro společnost, vývoj obrazně vizuálních vyjádření od pravěku do současnosti	OV, D exkurze – Okresní galerie Náchod OSV – sebepoznání a sebepojetí, komunikace
samostatně experimentuje s různými vizuálně obraznými prostředky, při vlastní tvorbě uplatňuje také umělecké vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění	při vlastní tvorbě – nové, případně vlastní vizuálně obrazné prostředky, kreativní přístup	OV, ET OSV – sebepoznání a sebepojetí, kreativita

2.17 Tělesná výchova

Předmět Tělesná výchova realizuje obsah stejnojmenného vzdělávacího oboru, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. V primě jsou mu věnovány tři hodiny týdně, od sekundy do kvarty je hodinová dotace dvě hodiny týdně. Pro výuku tělesné výchovy je třída rozdělena na chlapce a dívky. Výuka probíhá v tělocvičně, v plaveckém bazénu, v posilovně, na ledové ploše zimního stadionu, na atletickém stadionu a dalších místech podle potřeby. Vedle pohybových aktivit jsou součástí předmětu témata Zdravá výživa, Zdravý životní styl, Základy první pomoci. Je doplněna zimním lyžařským kurzem, žáci jsou pro sport motivováni také soutěžemi pořádanými AŠSK (od okrskových kol až po republiková a mezinárodní) a školními sportovními soutěžemi, zejména pak sportovními dny školy. Zájemcům dále nabízíme možnost zařazení nepovinné tělesné výchovy zaměřené na rozvoj pohybových činností v dané oblasti (většinou sportovní hry).

Vzdělávací obor Tělesná výchova v celkovém pohledu zahrnuje širokou oblast od problematiky zdraví a nemoci až po poznání a rozvoj vlastních pohybových schopností a dovedností. Je nedílnou součástí života a dává možnost jeho kvalitu ovlivňovat pohybovou činností. Pohybové vzdělávání na nižším gymnáziu přechází od spontánní pohybové činnosti k činnosti řízené a výběrové se zřetelným obsahem a cíli. Smyslem pohybových činností by mělo být uspokojení pohybových potřeb a zájmů žáků vzhledem k dennímu režimu, způsobu života, rozdílnému zatížení, dále optimální rozvoj zdraví, výkonnosti a zdatnosti, pochopení významu pohybových činností v životě člověka, rozvíjení pohybového nadání a odstraňování individuálních oslabení. Nedílnou součástí tělesné výchovy se stávají korektivní a vyrovnávací cvičení, která jsou zadávána nejen žákům se zdravotním oslabením v rámci základů zdravotní tělesné výchovy.

Metody a formy výuky

Hodiny tělesné výchovy jsou z metodického hlediska zaměřené především na praktické činnosti, které vykonávají žáci. Ať už se jedná o nácvik nových činností a dovedností nebo o opakování již dříve osvojených (fixační). Součástí hodnocení žáků (nikoliv hlavním kritériem) jsou i kontrolní testy, tedy metody diagnostické. Nedílnou součástí výuky jsou i vhodné motivace a ukázka činností společně se slovním doprovodem prováděné činnosti.

Z hlediska organizačních forem jsou využívány téměř všechny. Nácvik pohybových dovedností i herních činností jednotlivce, gymnastických nebo atletických dovedností probíhá převážně individuálně či párově. Při nácviku herních kombinací a systémů převládají formy týmové nebo skupinové a kooperativní. Velký důraz je kladen na herní formy nácviku jednotlivých činností. V rámci výuky se mohou žáci zúčastnit sportovních kurzů (lyžařský), které jsou intenzivně zaměřené nejen na rozvoj specifických sportovních činností/dovedností, ale především na prožitky a zásady bezpečnosti při vykonávání sportů v přírodě

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- zvládnutí základních pohybových činností
- snažíme se žáky seznámit s pestrou škálou pohybových činností a her
- vedeme k samostatnému uvažování nad pohybovou činností a jejím prospěchem pro člověka
- vedeme k pochopení obsahu a cílů pohybových činností

- vedeme k samostatnému řešení pohybových úkolů a herních situací
- vedeme k samostatnému organizování některých pohybových a organizačních činností

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- jsou vystaveni řešení základních herních činností a kombinací ve sportovních a drobných hrách
- vedeme k samostatnému řízení vlastní pohybové činnosti
- měli by být schopni vytvářet a plnit pohybové činnosti jako součást jejich životního stylu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými během pohybových činností
- vedeme k obhájení vlastního životního stylu vzhledem k pohybovým činnostem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vedeme k zvládnutí kooperace, spolupráce a rozvržení úkolů při sportovní činnosti
- mají možnost se zúčastňovat školních a mezi školních sportovních soutěží
- mají možnost se setkávat a utkávat s dalšími žáky a vytvářet vztahy během sportovní činnosti

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme k pochopení důležitosti a vlastní odpovědnosti za své zdraví a přispívání k celkovému zdraví populace
- vedeme k vytvoření názoru a postoje k vývoji společnosti v otázkách životního stylu s ohledem na oblast tělesné kultury

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme k vlastní schopnosti vytvářet a splňovat nároky na zdatnost, kterou si žádá pracovní zařazení
- měli by být schopni zvládat nároky kladené pracovní činností spojené s fyzickou zdatností

Vzdělávání v této oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- aktivní zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole

- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti apod.

Příspěvek předmětu Tělesná výchova k průřezovým tématům

Osobnostní a sociální výchova

Propojení se vzdělávací oblastí Člověk a zdraví je vhodné v tématech reflektující fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu.

Tematické okruhy průřezového tématu:

- osobnostní rozvoj
rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování
sebezpoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí
psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, dovednosti zvládání stresových situací
kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
- sociální rozvoj
poznávání lidí – vzájemné poznávání ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
komunikace – řeč těla, postoje, hodnoty, cvičení pozorování, komunikace v různých situacích, efektivní strategie, otevřená a pozitivní komunikace
kooperace – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci
- morální rozvoj
řešení problémů a rozhodovací schopnosti – vytváření dovedností řešit problémy a rozhodovat, ovládat sám sebe
hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlivosti, vzájemném respektu atd.

Výchova demokratického občana

- v oblasti vědomostí, dovedností a schopností-vedení žáků k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- v oblasti postojů a hodnot – motivace k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- orientace žáka v globálních problémech souvisejících se zdravím

- v oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností

Environmentální výchova

- orientace žáka v oblasti problematiky vlivu životního prostředí na zdraví člověka
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jeho ovlivňování

Mediální výchova

- orientace žáka v oblasti vztahu mezi médii a světem sportu

Dopravní výchova

- ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování chodce v silničním provozu a řídí se jimi
- vysvětlí bezpečné chování, zejména z pohledu chodce
- ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování cyklisty v silničním provozu a uplatňuje je v praktických situacích školních akcí
- chová se bezpečně a ohleduplně v roli cyklisty, používá správnou výbavu jízdního kola; orientuje se ve vztazích cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu
- poskytne první předlékařskou pomoc (v modelových situacích)
- používá své znalosti a dovednosti v praxi

Učivo předmětu Tělesná výchova

Činnosti ovlivňující zdraví

Obsahem činností ovlivňujících zdraví jsou především konkrétní pohybové činnosti, které jsou praktickou aplikací poznatků o vlivu pohybových aktivit na zdraví člověka (výchova ke zdraví).

Žák by měl mít možnost využívat osvojené poznatky pro úpravu vlastního pohybového režimu, poznávat vhodné a potřebné množství a intenzitu pohybu, aktivně se podílet na prevenci zdravotních problémů pohybem a na korekci svalových oslabení, potvrzovat si smysluplnost hygienických a bezpečnostních zásad atd.

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Obsahem jsou především konkrétní pohybové činnosti podněcující získávání a upevňování těchto dovedností. Osvojit si pohybové dovednosti a kultivovat svůj pohybový projev znamená pro žáky především vnímat a respektovat vlastní pohybové přednosti i nedostatky (reálné možnosti) a uplatňovat potřebnou vůli po zlepšení.

Žák by měl mít především příležitost poznávat co nejširší spektrum pohybových činností odpovídajících jeho úrovni a zájmu (s potřebnými pohlavními odlišnostmi). Měl by mít dostatek možností (času) k osvojení jednotlivých konkrétních dovedností a především zažít pocit radosti a uspokojení z nového či opakovaného pohybu a z individuálního pokroku (úspěchu). Měl by mít možnost zbavit se ostychu vyplývajícího z jeho tělesných, dovednostních či výkonnostních odlišností. Při osvojování dovedností a jejich aplikaci by měl mít možnost rozvíjet přirozenou

zvídavost (ptát se), tvořivost i soutěživost, která ho však nestaví trvale proti jiným žákům a nebere mu možnost prožít úspěch.

Činnosti podporující pohybové učení

Obsahem činností podporujících pohybové učení jsou především rychlé a přesné dorozumívání, vědomé užívání základních pravidel chování a jednání v prostředí sportovišť, účelná spolupráce při organizaci a realizaci pohybových činností, schopnost posoudit výkon atd. Dovednosti a návyky osvojované při těchto činnostech jsou určující pro efektivitu i kvalitu pohybového učení.

Žák by měl mít příležitost poznávat přiměřeně náročné a motivující situace spojené s pohybovou činností, zapojovat se do jejich organizace i posuzování, opakovaně je prožívat, diskutovat o nich, uvědomovat si jejich smysl a účelnost. Měl by se dostávat do různých rolí a vztahů s různou mírou pravomocí a odpovědnosti při prosazování a dodržování společných pravidel. Měl by mít možnost řešit odpovídající individuální a skupinové úkoly, při nichž si ověřuje získané poznatky a osvojené návyky uplatňuje v praxi.

Prima

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti ovlivňující zdraví</i></p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p>	<p><i>základním učivem pro pochopení a osvojení zdravotních aspektů pohybového učení jsou</i></p> <p>pohybový režim</p> <p>správné držení těla</p> <p>příprava organismu před pohybovou činností a její vhodné ukončení</p> <p><i>bezpečnost při pohybových činnostech</i></p> <p><i>základy první pomoci, teoretické znalosti a praktické dovednosti, orientace v kritických situacích</i></p>	<p>OSV, EV, ET</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí</p> <p>– první pomoc</p> <p>Dopravní výchova</p>
<p><i>činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</i></p> <p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<p><i>základním učivem pro osvojování pohybových dovedností jsou:</i></p> <p>gymnastika (akrobacie, přeskočky, šplh, cvičení s náčiním a na nářadí)</p> <p>úpoly (postoje, úchopy)</p> <p>atletika (běhy – sprinty, vytrvalostní běh, běh v terénu, štafetový běh, skok do výšky a do dálky, hody)</p> <p>pohybové hry různého zaměření</p> <p>sportovní hry (základy herních kombinací a herních činností jednotlivce v podmínkách utkání – ve vybraných hrách podle podmínek školy: basketbal, házená, fotbal, futsal, florbal, softball, frisbee, aj.)</p> <p>plavání (dýchání ve vodě, splývání, šlapání vody, základní plavecké styly)</p> <p>turistika a pobyt v přírodě (technika chůze bez a se zátěží, orientace v přírodě)</p> <p>bruslení</p>	<p>OSV</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti podporující pohybové učení</i></p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p>	<p><i>základním učivem pro osvojení daných dovedností a návyků jsou</i></p> <p>základní tělovýchovné pojmy</p> <p>smluvené povely, signály, gesta, značky</p> <p>zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; fair play jednání (uplatňování myšlenek olympismu)</p>	<p>OSV, VDO, VMEGS, MeV, ET</p>

Sekunda

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti ovlivňující zdraví</i></p> <p>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p>	<p><i>základním učivem pro pochopení a osvojení zdravotních aspektů pohybového učení jsou</i></p> <p>pohybový režim</p> <p>správné držení těla</p> <p>příprava organismu před pohybovou činností a její vhodné ukončení</p> <p>prevence a korekce jednostranného tělesného a duševního zatížení</p> <p><i>bezpečnost při pohybových činnostech</i></p> <p><i>základy první pomoci, teoretické znalosti a praktické dovednosti, orientace v kritických situacích</i></p>	<p>OSV, EV, ET</p> <p>Ochrana člověka za mimořádných událostí – první pomoc</p> <p>Dopravní výchova</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</i></p> <p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<p><i>základním učivem pro osvojování pohybových dovedností jsou</i></p> <p>gymnastika, rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou (akrobacie, přeskoky, šplh, cvičení s náčiním a na náradí, aerobik)</p> <p>úpoly (postoje, úchopy)</p> <p>atletika (běhy – sprinty, vytrvalostní běh, běh v terénu, štafetový běh, skok do výšky a do dálky, hody)</p> <p>pohybové hry různého zaměření</p> <p>sportovní hry (základy herních kombinací a herních činností jednotlivce v podmínkách utkání – ve vybraných hrách podle podmínek školy: basketbal, házená, fotbal, futsal, florbal, softball, ringo, aj.)</p> <p>plavání (dýchání ve vodě, splývání, šlapání vody, základní plavecké styly)</p> <p>turistika a pobyt v přírodě (technika chůze bez a se zátěží, orientace v přírodě)</p> <p>bruslení, lyžování, snowboarding, lední hokej, ringet, atd.</p>	<p>lyžařský výcvikový kurz</p> <p>OSV, ET</p>
<p><i>činnosti podporující pohybové učení</i></p> <p>užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence, diváka, rozhodčího, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p>	<p><i>základním učivem pro osvojení daných dovedností a návyků jsou</i></p> <p>základní tělovýchovné pojmy</p> <p>smluvené povely, signály, gesta, značky</p> <p>organizace prostoru a činností</p> <p>vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <p>zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; fair play jednání (uplatňování myšlenek olympismu)</p>	<p>OSV, VDO, VMEGS, MeV, ET</p>

Tercie

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti ovlivňující zdraví</i></p> <p>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p><i>základním učivem pro pochopení a osvojení zdravotních aspektů pohybového učení jsou</i></p> <p>význam pohybových aktivit pro zdraví</p> <p>pohybový režim</p> <p>způsoby ovlivňování zdravotně orientované zdatnosti</p> <p>manipulace se zatížením</p> <p>správné držení těla</p> <p>příprava organismu před pohybovou činností a její vhodné ukončení</p> <p>prevence a korekce jednostranného tělesného a duševního zatížení</p> <p>bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>základy první pomoci, teoretické znalosti a praktické dovednosti, orientace v kritických situacích</p>	<p>OSV, EV, ET</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí – první pomoc</p> <p>Dopravní výchova</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</i></p> <p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p><i>základním učivem pro osvojování pohybových dovedností jsou</i></p> <p>gymnastika, rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou (akrobacie, přeskoky, šplh, cvičení s náčiním a na nářadí, aerobik)</p> <p>úpoly (postoje, úchopy, pády,)</p> <p>atletika (běhy – sprinty, vytrvalostní běh, běh v terénu, štafetový běh, skok do výšky a do dálky, hody, vrhy)</p> <p>pohybové hry různého zaměření</p> <p>sportovní hry (základy herních systémů, herních kombinací a herních činností jednotlivce v podmínkách utkání – ve vybraných hrách podle podmínek školy: basketbal, házená, fotbal, futsal, volejbal, florbal, softball, frisbee, ringo, stolní tenis, lakros aj.)</p> <p>plavání (základní plavecké styly, plavecká obrátka, startovní skok)</p> <p>turistika a pobyt v přírodě (technika chůze se zátěží, orientace v přírodě, základy orientačního běhu)</p> <p>bruslení, lední hokej, ringet, atd.</p>	OSV
<p><i>činnosti podporující pohybové učení</i></p> <p>užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence, diváka, rozhodčího, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího a diváka, organizátora</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché</p>	<p><i>základním učivem pro osvojení daných dovedností a návyků jsou</i></p> <p>základní tělovýchovné pojmy</p> <p>smluvené povely, signály, gesta, značky</p> <p>organizace prostoru a činností</p> <p>pravidla osvojovaných pohybových činností</p> <p>vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <p>zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; fair play jednání (uplatňování myšlenek olympismu)</p> <p>posuzování a měření pohybo-</p>	OSV, VDO, VMEGS, MeV, ET

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	vých činností (výkonů)	

Kvarta

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p><i>činnosti ovlivňující zdraví</i></p> <p>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program</p> <p>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p><i>základním učivem pro pochopení a osvojení zdravotních aspektů pohybového učení jsou</i></p> <p>význam pohybových aktivit pro zdraví</p> <p>pohybový režim</p> <p>způsoby ovlivňování zdravotně orientované zdatnosti</p> <p>manipulace se zatížením</p> <p>správné držení těla</p> <p>příprava organismu před pohybovou činností a její vhodné ukončení</p> <p>prevence a korekce jednostranného tělesného a duševního zatížení</p> <p>hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí</p> <p>bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>základy první pomoci, teoretické znalosti a praktické dovednosti, orientace v kritických situacích</p>	<p>OSV, EV, ET</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí – první pomoc</p> <p>Dopravní výchova</p>
<p><i>činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</i></p> <p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové</p>	<p><i>základním učivem pro osvojování pohybových dovedností jsou</i></p> <p>gymnastika, rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou (akrobacie, přeskoky, šplh, cvičení s náčiním a na nářadí, tanec, aerobik)</p>	<p>OSV</p>

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	<p>úpoly (postoje, úchopy, pády)</p> <p>atletika (běhy – sprinty, vytrvalostní běh, běh v terénu, štafetový běh, skok do výšky a do dálky, hody, vrhy)</p> <p>pohybové hry různého zaměření</p> <p>sportovní hry (základy herních systémů, herních kombinací a herních činností jednotlivce v podmínkách utkání – ve vybraných hrách podle podmínek školy: basketbal, házená, fotbal, futsal, volejbal, florbal, softball, frisbee, ringo, stolní tenis, lakros aj.)</p> <p>plavání (základní plavecké styly, plavecká obrátka, startovní skok, dopomoc unavenému plavci, záchrana tonoucího)</p> <p>turistika a pobyt v přírodě (technika chůze se zátěží, orientace v přírodě)</p> <p>bruslení, lední hokej, ringet, atd.</p>	
<p><i>činnosti podporující pohybové učení</i></p> <p>užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence, diváka, rozhodčího, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího a diváka, organizátora</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p><i>základním učivem pro osvojení daných dovedností a návyků jsou základní tělovýchovné pojmy</i></p> <p>smluvené povely, signály, gesta, značky</p> <p>organizace prostoru a činností</p> <p>pravidla osvojovaných pohybových činností</p> <p>vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <p>zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech; fair play jednání (uplatňování myšlenek olympismu)</p> <p>posuzování a měření pohybových činností (výkonů)</p>	OSV, VDO, VMEGS, MeV, ET

3 Nepovinné předměty

Sborový zpěv

Vyučovací předmět sborový zpěv jde napříč všemi ročníky čtyřletého i osmiletého gymnázia. Rozšiřuje dovednosti v praktických disciplínách předmětu hudební výchova. V tomto předmětu jsou realizována průřezová témata: MeV a OSV.

Týdenní hodinová dotace vyučovacího předmětu Sborový zpěv je 2 hodiny pro všechny ročníky.

Vyučovací předmět Sborový zpěv je nepovinný vyučovací předmět. Výuka probíhá převážně ve specializované učebně formou vyučovací hodiny, doplněna víkendovými soustředěními a žákovskými vystoupeními. Repertoár sboru je koncipován tak, aby v průběhu období docházelo k upevňování a prohlubování znalostí i dovedností dosažených v předmětu hudební výchova.

Stěžejní náplní sborového zpěvu jsou vokální, instrumentální, receptivní a pohybové činnosti rozvíjející hudební schopnosti žáka. Prostřednictvím osvojených praktických dovedností a navazujících teoretických poznatků se žák učí porozumět hudbě a prožívat ji, kreativně se vyjadřovat a komunikovat pomocí hudebních prostředků. Odkrýváním společenských a historických souvislostí i kontextů s dalšími uměleckými druhy je žák veden k nahlížení vlastní kultury jako celku, k toleranci vůči kulturám cizím, ke schopnosti orientovat se v současném uměleckém dění a kriticky je hodnotit. Nedílnou součástí sborového zpěvu je hlasová výchova jednotlivce i kolektivu.

Metody a formy výuky

V hodinách hudební výchovy jsou používány rozličné metody a formy výuky.

Při seznamování žáků s novou skladbou je používán výklad učitele doplněný o práci s partiturou. Dále může být výklad obohacen o demonstraci zvukové nahrávky.

K aktivizaci žáků v průběhu výkladu je využíváno vyprávění, zejména o životě skladatelů a kulturně-historickém pozadí jednotlivých hudebních slohů.

Při pěveckých, instrumentálních a pohybových činnostech jsou nejčastěji využívány metody instruktáže, demonstrace a dovednostně-praktické metody, jež se vhodně kombinují.

Při vyučování jsou vhodně střídány hromadná výuka, skupinová práce a samostatná práce žáků

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- Podporujeme zájem o současné kulturní dění (sledování uměleckých aktivit žáků, umělců v nejbližším okolí, ve světě a veřejných médiích)
- Vyvozujeme teoretické poznatky na základě praktických činností
- Samostatně vyhledáváme pojmy, poznatky a studijní materiály pomocí klasických i moderních médií

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Žáci uplatňují získané dovednosti a znalosti ve vlastní hudební tvorbě
- Žáci hledají návaznosti na znalosti a dovednosti z jiných předmětů a jejich aplikace
- Žáci objevují netradiční hudební prostředky
- Žáci pěstují pohotovost v rámci hudební improvizace
- Žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení při hodnocení hudebního díla i vlastní tvorby

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Žáci jsou vedeni k pochopení principů hudební řeči a jejího grafického záznamu jako druhu sdělení a prostředku komunikace
- Žáci jsou vedeni ke koncentrovanému poslechu
- Žáci mají prostor pro verbální, pohybové či grafické vyjádření dojmu z poslouchané a provozované hudby
- Rozvíjíme komunikační dovednosti v rámci hudebních činností (naslouchat druhému, podřídit se ve vhodný okamžik, citlivě a logicky reagovat)
- Žáci analyzují texty v hudbě, hledají význam sdělení v úrovni osobní, společenské i duchovní
- Žák je veden ke kritickému vnímání mediální a komercializované hudební scény a je upozorňován na široké možnosti výběru

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Žáci dostávají příležitost pro hudební či širší uměleckou spolupráci s pedagogy
- Žáci rozvíjejí sociální dovednosti, především schopnost koexistovat v rámci určitého zájmového kolektivu
- Žákům je poskytnut prostor pro prezentaci uměleckých výsledků z mimoškolních aktivit

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Žáci se seznamují s našimi významnými osobnostmi z oblasti kultury a jejich prací
- Žáci pěstují patriotský vztah k místní krajině, tradicím a památkám
- Žáci se pasivně či aktivně účastní kulturního dění ve škole i mimo ni

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI

- Žáci jsou vedeni k iniciativě a schopnosti tvořivě realizovat vlastní hudební aktivity v rámci školy i mimo ni
- Žáci jsou motivováni k dosahování úspěchů (ovládnutí trémy, učení se z chyb)

Príspevek predmetu Sborový zpěv k průřezovým tématům**Osobnostní a sociální výchova**

- Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
- Poznávání života zájmového kolektivu, schopnost sebeprosazení, schopnost empatie
- Stavba hlasového ústrojí a hlasová výchova – žáci poznávají stavbu hlasového ústrojí, učí se pečovat o svůj hlas (základní pravidla hlasové hygieny, životní styl, psychika), seznamují se s technikami správného tvoření tónu, pracují s dechem, provádí artikulační cvičení

Mediální výchova

- Média a mediální produkce
- Hudební technika – žáci získávají představu o roli médií v různých historických kontextech, orientují se v současných trendech a nových technických prostředcích

Multikulturní výchova

- Základní problémy sociokulturních rozdílů
- Etnická hudba – žáci se seznamují s hudbou různých etnik (např. černošskou, asijskou, případně židovskou)

Rozpis učiva

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>umí rozdělit hudbu dle její funkce</p> <p>na základě poslechu umí zařadit hudební ukázky do příslušných slohových období a uměleckých směrů</p>	<p>artificiální a nonartificiální hudba</p> <p>hudba relaxační, taneční, zvuková kulisa, hudba se závažným sdělením</p> <p>sloh monomelodický, polymelodický, melodicko-harmonický, sonický</p>	HV
<p>ovládá základní hudební pojmy a dokáže je aplikovat v praxi</p>	<p>stupnice, tónina, rytmus, melodie</p> <p>intervaly, akordy</p> <p>harmonie, harmonizace: harmonizace písní pomocí hlavních (T,S,D) a vedlejších (II, III., VI a VII.) stupňů, harmonizace pomocí kytarového značení</p>	HV
<p>zná hlasové ústrojí</p> <p>ovládá základní pěvecké techniky</p> <p>zpívá uvědoměle: snaží se čistě intonovat, udrží tempo a rytmus a správně artikuluje</p>	<p>hlas, hlasová hygiena, intonace, sluch, akustika, tvoření tónu, artikulace, rozezpívání, nácvik písní</p>	<p>OSV, ET - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</p> <p>Bi, Fy, ČJ,HV (rétorika)</p>
<p>Na základě hudební partitury umí od sebe rozlišit formy artificiální a nonartificiální hudby, rozpozná formy vokální, vokálně-instrumentální a instrumentální, rozliší formy duchovní a světské</p>	<p>Vokální hudební formy jednotlivých epoch art. a nonart. hudby</p>	D, ČJL

Základy objektového programování

Předmět podporuje vztah žáků k technicky zaměřeným aplikacím vzdělávacích předmětů Fyzika, Informační a komunikační technologie a Matematika.

Navazuje na obsah vzdělávacího oboru Fyzika, což je součást vzdělávací oblasti Člověk a příroda, a dále vzdělávací obsah tematického okruhu Práce s laboratorní technikou (součást vzdělávacího oboru Člověk a svět práce). V oboru IKT a Matematika podporuje algoritmické myšlení při práci s programy a systematicky rozvíjí abstraktní a logické myšlení žáků.

Je nepovinným vyučovacím předmětem pro všechny ročníky gymnázia.

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálně-technických pojmů a zákonitostí s využíváním stavebnice **LEGO® MINDSTORMS® a MERKUR**, k řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva matematiky
- získávání a upevňování dovedností, pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění technických činností, měření a experimentů

Hodinová dotace je rozdělena takto:

- 2 hod na kalendářní měsíc

Předmět se vyučuje v laboratoři fyziky, výjimečně i v jiných vhodných prostorách školy (učebna IKT).

Metody a formy výuky

Prostřednictvím nejrůznějších výukových metod, především ale praktické činnosti, budeme, s přihlédnutím na věkové rozdíly žáků, realizovat stanovené vzdělávací cíle.

Jako základní metody ve skupinové práci využijeme výklad doplněný demonstračním pokusem.

Demonstrační nebo myšlenkový pokus bude, pokud to je jen trochu možné, vždy výchozím bodem. Na tento základní prvek navazují aktivizující prvky heuristické metody, využití vlastních zkušeností žáků.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- učíme žáky různým metodám procesů, vlastností a jevů
- učíme žáky přejít od smyslového poznání k poznání založenému na pojmech, a přírodních zákonech
- učíme žáky vyhledávat a používat potřebné informace z odborné literatury, internetu
- při práci využíváme nezbytně výpočetní techniky
- umožňujeme žákovi pozorovat, experimentovat, konstruovat se stavebnicemi
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- učíme žáky propojovat znalosti z různých předmětů, zejména využít matematiky, informatiky a fyziky
- nabízíme praktické problémové úlohy a situace, učíme žáky řešit problémy
- na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů
- učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů
- vedeme žáky k tomu, aby byli schopni objevit a formulovat problém, hledat v týmu různé varianty řešení
- podporujeme využívání měřicí techniky a moderních technologií při řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci
- učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů
- podporujeme přátelskou diskusi mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ

- vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
- učíme žáky pracovat v týmech, rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů, nadaným žákům nabízíme zapojení do soutěží

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití techniky- robotiky
- vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí
- učíme žáky využívat získané poznatky v běžném životě, správně jednat v různých mimořádných, život ohrožujících situacích

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty; získaná data zpracovávat, vyhodnocovat
- v rámci možností a podmínek školy učíme žáky využívat při práci moderní technologie, postupy, pomůcky, měřicí techniku
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování

Příspěvek předmětu Základy objektového programování k průřezovým tématům

Osobnostní a sociální výchova

- formuje studijní a praktické dovednosti, podílí se na utváření základních dovedností v týmové spolupráci
- vede k uvědomění si různosti názorů a řešení problémů
- dává přehled pro vhodnou volbu povolání

Environmentální výchova

- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí

Mediální výchova

- rozvíjí základní schopnosti verbální komunikace v odborných tématech
- vede ke schopnosti pochopit a sdělit mediální obsah grafických, tabulkových a matematických závislostí

Rozpis učiva

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky (mezipředmětové vztahy, průřezová témata aj.)
<p>Je schopen s využitím přiměřeného matematického aparátu analyzovat technické zadání úlohy, sestavit technické zařízení a vytvořit jednoduchý algoritmus řešení úlohy (naprogramovat stavebnici).</p> <p>Na základě výsledků pak provést rozbor úspěšnosti řešení eventuálně provést úpravu. Prokáží tak, kromě jisté míry manuální zručnosti při stavbě stavebnice, i znalosti ve využití výpočetní techniky a příslušného programového vybavení</p>	<p>Teoretické pojmy používané v oboru automatizace <u>Základní pojmy používané v automatizaci</u> Rozdělení řízení Binární kódy Zákony Booleovy algebry Logické funkce základní</p> <p>Praktická část a/ mechanické konstrukční činnosti využití manuálů dodávaných ke stavebnici pro sestavení: kolové vozítka pásové vozítka mechanické ruky využití rozlišení barev, editace zvuků, editace obrázků</p> <p>b/ programování ovládání robota seznámení se symbolikou objektového programování základní povely a funkční příkazy řešení konkrétních technických zadání: pohyb ve vymezeném prostoru pohyb po čáře pohyb na povel podle rozlišení barvy nebo překážky manipulace s mechanickou rukou</p> <p>c/ příprava na předpokládanou účast v ROBOSOUTĚŽI v kategorii ZŠ a SŠ</p>	<p>matematika fyzika IKT</p>

Základy administrativy

Předmět realizuje vzdělávací obsah stejnojmenné vzdělávací oblasti. Předmět Základy administrativy je nabízen všem ročníkům nižšího a vyššího gymnázia.

Hodinová dotace je v nižším gymnáziu dvě hodiny týdně, ve vyšším gymnáziu 1,5 hodiny týdně. Kolektiv tvoří nejvýše 15 žáků. Výuka probíhá v učebně základy administrativy.

Metody a formy výuky

Vysvětlování učitele

- vysvětlení základních pojmů probíraných témat
- seznámení s pracovním prostředím

Práce s textem

- žáci pracují se zadáním v tištěné i elektronické formě

Názorně demonstrační metody

- probírané učivo je doplněno o ukázky práce s programy
- upozornění na některé chybné postupy

Dovednostně-praktické metody

- žáci řeší zadaný problém, úlohu
- zpracují zadaný úkol dle požadavků vyučujícího

Aktivizující metody

- vyučující zadává praktické úkoly a žáci samostatně pracují

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- podporovat schopnost učení se aplikací analogií s podobnou problematikou
- vést žáky ke schopnosti učit se
- pěstovat dovednost, posuzovat kompatibilitu kombinování různých technických a softwarových prostředků k dosažení cílů
- podporovat samostatnost v dovednostech ovládat programy (software)

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podporovat schopnost řešit drobné softwarové kolize
- využívat ZA k plnění úkolů z jiných předmětů
- kompetence komunikativní
- zvládat elektronickou komunikaci v různých variantách
- učit etiketě při elektronické komunikaci

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k využívání psaní desetiprstovou metodou v oblastech jejich vzdělávání

Osobnostní a sociální výchova

- ukázat možnosti získávání studijních dovedností
- osvojit si etiku při elektronické komunikaci

Výchova demokratického občana

- vést k vyjadřování názorů, nálad a pocitů bez vulgarizmů, hrubostí a násilí

Očekávané výstupy žák:	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Používá deseti prstovou hmatovou metodu ➤ Propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí (zejména z ČJ při psaní podle diktátu) 	<ul style="list-style-type: none"> • Používání desetiprstové hmatové metody při psaní na klávesnici • Psaní podle diktátu 	